

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΜΜΑΤΑ

ΜΕΝΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΔΑΜΙΑΝΟΣ Μ. ΣΤΡΟΥΜΠΟΥΛΗΣ

ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΑΙ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

**Ο ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΙΝ**

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Α - Τ Ε Χ Ν Α Ι

Η ΑΓΟΡΑ

έχει ανάγκες αλλά
καί απαιτήσεις.

Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ

πριν ν' αγοράσει επιλέγει!

Ἡ ὀρθη ἀνεύρεσις τῶν διαθέσεων τῆς Ἀγο-
ρᾶς καὶ τοῦ Καταναλωτοῦ γίνεται μόνον διὰ
τῆς καταλλήλου Ἑρεῦνης.

Σήμερα, εἶναι εὐκολον εἰς τὴν κάθε ἰδιωτικὴν
Ἐπιχείρησιν, ν' ἀποσαφηνίσῃ ποιῆς εἶναι αἱ
ἐκάστοτε νέες ἀπαιτήσεις καὶ ἀνάγκες τῆς
Ἀγορᾶς της, χάρις εἰς τὴν Ἑρευνα Ἀγορᾶς.

ΤΟ ἸΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΕΡΕΥΝΩΝ,

διαθέτει τὸ κατάλληλον καὶ ὠργανωμένον ἐ-
πιτελεῖον, διὰ νὰ σᾶς βοηθήσῃ νὰ γνωρίσετε
τὴν Ἀγορὰ σας καὶ ν' ἀντικαταστήσετε τὴν
"εἰκασία,, μὲ πραγματικὰ δεδομένα.

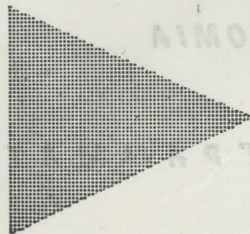
ΤΟ ἸΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΕΡΕΥΝΩΝ,

Ἐντὸς τῶν τελευταίων 12 μηνῶν, ὑπέβαλεν
διὰ τῶν ἐρευνητῶν του: 389.200 ἐρωτήσεις
εἰς 11.328 σπιτία, εἰς ὁλόκληρη σχεδὸν τὴν
Ἑλλάδα.

ΤΟ ἸΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΕΡΕΥΝΩΝ,

εἶναι τὸ Τμήμα Στατιστικῆς Ἑρεῦνης τῆς "ΑΔΕΛ,,
Πλατεῖα Συντάγματος, Ὁδῶνος 4 Τηλ. Δ/σεως 32.610

Μερικαὶ ἀπὸ τὰς
Ἐπιχειρήσεις
αἱ ὁποῖαι
ἤδη
ἐχρησιμοποίησαν
τὰς ὑπηρεσίας
τοῦ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

« ΤΟ ΒΗΜΑ »
ΒΛΑΧΟΥΤΣΙΚΟΣ Χ. Ο.Ε.Ε.
ΒΡ ΕΛΛΑΔΟΣ ΛΤΔ.
ΓΕΝΚΑ Α.Ε.
ΕΛΣΑ Α.Ε.
ΙΖΟΛΑ Α.Β.Ε.
PROCTER & GAMBLE
« Ο ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ »
ΦΑΜΑΡ Α.Ε. κ.λ.π. κ.λ.π.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΤΟΣ Δ' — ΜΑΡΤΙΟΣ 1959 — ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 39

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ : ΜΑΝΟΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΝΙΚΗΣ 23B—ΑΘΗΝΑΙ—ΤΗΛ. 24.448

Τιμή Τεύχους Δρ. 5. Συνδρομαί : Ἑσωτερικοῦ Δρ. 50—Μελῶν Ε.Ε.Σ. δρ. 20—Ἐξωτερικοῦ Δολ. 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡμερολόγιον τοῦ μηνός.....	2
Ἡ ἔννοια τῶν λέξεων.....	3
Ἡ Ἐθνικὴ Ἀναγέννησις.....	X. 9
Δικηγορικὰ προβλήματα.....	Μένης Παπαγεωργίου 8
Οἱ σπουδασταὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.....	Δ. Μ. Στρουμπούλης 12
Ἀθλητισμὸς.....	N. Φώσκολος 14
Σημειώματα.....	16
Οἰκονομία.....	Γ.Κ. 21
Γράμματα—Τέχναι.....	B. Γκοῦφας—M. Βαγιάνος 26
Ὁ ἐργοδοτικὸς παράγων εἰς τὴν Κοιν. Ἀσφάλισιν.....	Ἀ. Νικολόπουλος 32
Χρονικὰ.....	38

Χειρόγραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ, δὲν επιστρέφονται.

*Τὰ ἐνυπόγραφα ἀρθρα ἐκφράζουν ἀποκλειστικῶς τὰς ἀπόψεις τῶν συγγρα-
φέων τὰς ὁποίας δὲν συμμερίζονται πάντοτε τὰ «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ».*

Στοιχειοθεσία—Ἐκτύπωσις: "ΑΔΑΜΑΣ,,—ΕΚΔΟΤΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Ἀγίου Κωνσταντίνου—Σωκράτους 46—Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: ΒΑΣ. ΣΚΟΥΝΤΗΣ Παναγιωταρᾶ 50

1. Καραμανλής και 'Αβέρωφ εις Ρόδον.—'Αφιξίς Μακαρίου εις Κύπρον.

2. 'Αρχίζουν 'Ελληνο-Γιουγκοσλαβικά συνομιλία εις Ρόδον.—Σοβιετ. Ρωσία αποδέχεται διάσκεψιν 'Υπουργών τών 'Εξωτερικών ως προκαταρκτικόν βήμα πρὸς τὴν διάσκεψιν ἐπὶ ἀνωτάτου ἐπιπέδου.

3. 'Εξαπελύθη ὑπὸ τῶν 'Αμερικανῶν τέχνητος δορυφόρος τοῦ ἡλίου.—'Εξέγερσις εις Νυασαλάνδην προσλαμβάνει ἔκτασιν.

4. 'Αντενάουερ εις Παρισίους δι' ἐπισημοῦς συνομιλίας.—Τίτο ἀναχωρεῖ ἐκ Ρόδου μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἑλληνογιουγκοσλαβικῶν συνομιλιῶν.

5. Μὰξ Μέρτεν κατεδικάσθη εἰς 25ετῆ κάθειρξιν.—ΗΠΑ ὑπέγραψαν εἰς 'Αγκυραν διμερεῖς συμφωνίας μετὰ τῆς Τουρκίας, Περσίας καὶ Πακιστάν.

6. Μακάριος συνεχίζει συνομιλίας του με κυβερνήτην Φούτ καὶ Κιουτσούκ δι' ἐφαρμογὴν τῶν συμφωνηθέντων.

7. Συνεχίζονται αἱ συγκρούσεις μετὰ ἐπαναστάτας καὶ ἐπικρατεῖ χάος εἰς Νυασαλάνδην.

9. 'Αντικομμουνιστικὴ καὶ φιλονασηρικὴ ἐπανάστασις ἐξεράγη εἰς 'Ιράκ μετὰ ἐπικέντρον τὴν περιοχὴν Μοσσούλης.

10. Συνελήφθησαν εἰς Ρωσίαν ἀνώτατα στελέχη τοῦ Κ.Κ. διότι συνωμότησαν κατὰ τοῦ Κροῦτσεφ.

11. 'Εξεδηλώθη ἀνοικτὴ ρῆξις ΗΑΔ—'Ιράκ.

12. 'Ἦρχισαν ἐκκαθαριστικαὶ ἐπιχειρήσεις εἰς Νυασαλάνδην.

13. 'Ἦρχισεν ἡ παράδοσις ὄπλων ὑπὸ τῆς ΕΟΚΑ.—'Εληξαν αἱ συνομιλίαι Μὰκ Μίλλαν—'Αντενάουερ καὶ ἐπῆλθε πλήρης συμφωνία.—'Οξύτατος λόγος Νάσερ ἐναντίον Κασέμ.

14. 'Ανεκλήθη ὁ εἰς 'Αλβανίαν γιουγκοσλάβος πρεσβευτής.

17. 'Αφιξίς Γρίβα εἰς 'Αθήνας.

18. 'Ογκώδεις διαδηλώσεις κατὰ τοῦ 'Ιρακικοῦ καθεστώτος τοῦ Κασέμ εἰς Αἴγυπτον καὶ Λιβύην.

19. Κροῦτσεφ ἀπεδέχθη τὴν δυτικὴν πρότασιν περὶ διασκέψεως.—Μὰκ Μίλλαν εἰς Washington διὰ συνομιλίας μετὰ 'Αιζενχάουερ.

20. Μάχαι εἰς Θιβέτ μετὰ ἀνταρτῶν καὶ Κινέζων κομμουνιστῶν.—Νάσερ ἐξαπέλυσεν προσωπικὴν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Κροῦτσεφ.

21. 'Εξακολουθοῦν αἱ μάχαι εἰς Λάσσαν τοῦ Θιβέτ.

23. 'Ἡ ἐξέγερσις τοῦ Θιβέτ ἐπεκτείνεται.—'Εληξαν αἱ ἀγγλοαμερικανικαὶ συνομιλίαι μετὰ πλήρη ἐπιτυχίαν.—Τὸ 'Ισλάμ ἐκήρυξεν ἱερὸν πόλεμον ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ.

24. 'Εξέγερσις Θιβέτ λαμβάνει διαστάσεις, ἐπεκτεινομένη εἰς 2 Κινεζικὰς ἐπαρχίας. 13.000 Βουδιστικὰ μοναχὸι συνηώθησαν μετὰ τοὺς Θιβετιανούς ἐπαναστάτας.—'Ιράκ ἀπεχώρησεν ἐπισημῶς ἀπὸ συμφωνον Βαγδάτης.

25. Συνεχίζεται ἡ ἐξέγερσις εἰς Θιβέτ.

26. Οἱ δυτικοὶ δέχονται τετραμερῆ διάσκεψιν ἐπὶ ἀνωτάτου ἐπιπέδου.—Σοβαρὰ διαφωνία μετὰξὺ 'Ελλήνων καὶ Τούρκων περὶ τὸν σχηματισμὸν προσωρινῆς κυβερνήσεως καὶ τὴν δημοτικὴν διχοτόμησιν εἰς Κύπρον.

27. 'Επῆλθεν συμφωνία μετὰξὺ 'Ελλήνων καὶ Τούρκων εἰς Κύπρον διὰ κατανομὴν 11 ὑπουργικῶν χαρτοφυλακίων.—Χαώδης κατάστασις εἰς 'Ιράκ. Συλλήψεις ἀνέρχονται εἰς χιλιάδας.

28. 'Εξεθρονίσθη ὁ Δαλάι Λάμα εἰς Θιβέτ καὶ ὄρισθη «σοσιαλιστὴς πρωθυπουργός» ὁ φιλοκομμουνιστὴς Πάντσεν Λάμα.—'Ο Τσοῦ-Ἐν-Λάι ὁμολογεῖ τὴν ὑπαρξιν ἐπαναστάσεως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Θιβέτ.—'Αρματα μάχης καὶ ὄπλισμός ἀποστέλλονται ἀκαταπαύστως ὑπὸ τῆς Ρωσίας εἰς 'Ιράκ.

30. 300.000 κομμουνισταὶ μάχονται κατὰ τῶν Θιβετιανῶν.

31. Νέος ἀντισοβιετικὸς λόγος τοῦ Νάσερ.—'Ἦρχισεν ἡ διάσκεψις τῶν 4 δυτικῶν εἰς Washington.

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

'Αποτελεῖ περίεργον ἀντινομίαν τοῦ χαρακτήρος μας ὅτι ἐνῶ ἔχομεν ὑπερβολικὴν τάσιν πρὸς τὴν κριτικὴν καὶ δὴ τὴν αὐτοκριτικὴν ἢ ὅποια, ἐνίοτε, καταλύει πᾶσαν πίστιν εἰς τὸν ἑαυτὸν μας καὶ ἐξογκώνει ἀδικαιολογήτως τὰς ἀρετὰς τῶν ἄλλων, ἀντιθέτως δὲν ἀποδίδομεν τὴν ἐμπρέπουσαν σημασίαν εἰς ὀρισμένα βεβαιὰ μειονεκτήματά μας τὰ ὅποια περικλείουν σοβαροὺς κινδύνους διὰ τὸ μέλλον καὶ τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν τῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς. 'Αποδίδομεν συχνὰ τὴν κακοδαιμονίαν μας εἰς αἷτια ξένα πρὸς τὴν θέλησίν μας: πταίει ἢ διεθνῆς πολιτικὴ πταίουν οἱ ποικίλοι ἐκβιασμοὶ τῶν μεγάλων πταίει ἢ ὑποκρισία τῶν φίλων καὶ ἡ μοχθηρία τῶν ἐχθρῶν. Οὐδεὶς ὅμως ποτὲ διευσήθη ὅτι δι' ὅσα δεινὰ κατὰ καιροὺς ἐνσκήπτουν εἰς τὴν χώραν μας, πταίομεν ἐπὶ τέλους ὀλίγον καὶ ἐμεῖς μετὰ τὸν ἀθεράπευτον ρωμαντισμὸν μας, τὰς συνεχεῖς ὠραιοποιήσεις μας, τὴν ἀτέρμονα περιπλάνησιν μας εἰς τὸ πέλαγος τῶν ψευδαισθήσεων.

Αὕτῃ ἡ διαρκὴς ἀποκόλλησις μας ἀπὸ τὴν πραγματικότητά ἔχει ἐμποτίσει ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δραστηριότητός μας καὶ εἰς τὰς ἀπλουστεράς των ἐκφάνσεις. 'Ακόμη καὶ αἱ λέξεις κοντεύουν νὰ χάσουν τὴν σημασίαν τους εἰς τὸν τόπον μας. 'Ομιλοῦμεν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν καὶ ἐν τούτοις δυσχερῶς κατανοοῦμεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. 'Ἐντεῦθεν ἢ πλήρης σχεδὸν σύγχυσις ἐννοιῶν, πηγὴ διχογνωμιῶν καὶ παρεξηγήσεων αἱ ὅποια ἐνίοτε προσλαμβάνουν φθοροποιούς ἢ καὶ ἐθνοκτόνους ἀκόμη διαστάσεις. 'Ορθὸν λοιπὸν θὰ ἦτο ἐάν, ἐπὶ ὀρισμένων βασικῶν τουλάχιστον λέξεων ποὺ ἐκφράζουν θεμελιώδεις ἐννοίας, ἐπεδιώκομεν μίαν τακτοποίησιν, κάποιον «ξεκαθάρισμα» τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς παρεῖχεν τὴν βᾶσιν μιᾶς στοιχειώδους ἀλληλοκατανοήσεως καὶ συνεργασίας.

Εἰς τὸν σύγχρονον, διηρημένον ἀκόμη δυστυχῶς κόσμον, ὑπάρχουν ὀρισμένα λέξεις αἱ ὅποια προσλαμβάνουν ἐξέχουσαν σημασίαν ὡς π.χ. αἱ λέξεις: κράτος, ἔθνος, πατρίς. Διότι καίτοι μᾶς συνδέουν συμμαχίαι εἰλικρινεῖς καὶ ἀναγκαῖαι μετὰ ἄλλα ἔθνη, καίτοι ὁ ὑπέρμετρος ἐθνικισμὸς καταδικάζεται εἰς τὴν συνείδησιν τῶν πολλῶν, ἐν τούτοις ὁ χῶρος ἐντὸς τοῦ ὁποῖου κινούμεθα καὶ ζῶμεν, ἢ πρόοδος καὶ ἢ εὐημερία τῶν κατοίκων του, πρέπει κατὰ πρῶτον λόγον νὰ ἀποτελῇ τὸ ἀντικείμενον ὅλων τῶν προσπαθειῶν καὶ ὅλων τῶν φροντίδων μας. 'Ἡ ἐννοία τῆς «πατρίδος», εἰδικώτερον, συναρτᾶται μετὰ δύο ἄλλας ἐπὶ μέρους συναφεῖς ἐννοίας: μίαν ἐδαφικὴν ἔκτασιν καὶ ἐν σύνολον ἀνθρώπων ποὺ τὴν κατοικοῦν. Χρέος ὅλων μας εἶναι νὰ διατηρήσωμεν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξάρτητον τὴν ἐδαφικὴν αὐτὴν ἔκτασιν καὶ νὰ συμβάλλωμεν ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων τῆς. Τὰ ἀνωτέρω εἶναι τόσον ἀπλᾶ καὶ αὐτονόητα ὥστε νὰ ἀπορῇ ὁ ἀναγνώστης τοῦ παρόντος διατὶ ἐπαναλαμβάνονται διὰ μίαν ἀκόμη φοράν. Διότι—τοῦ ἀπαντῶμεν—περὶ ὀρισμένας ἐννοίας γεννῶνται καθημερινῶς πλεῖστα παρεξηγήσεις καὶ γίνεται τοιαύτη καπηλεία τῶν λέξεων ἀπὸ διαφόρους πλευράς, ὥστε νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ τεθοῦν κάποτε τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν τους καὶ νὰ δοθοῦν σαφεῖς ἐξηγήσεις πρὸς πρόληψιν νέων διχογνωμιῶν.

'Υπάρχει ἐν προκειμένῳ μία ἰσχυρὰ τάσις νὰ ἐρμηνεύεται ἡ «πατρίς» ὡς κάτι τὸ αὐλον, τὸ ἔξω τόπου καὶ χρόνου, ὡς ἀξία νεφελώδης καὶ μεταφυσικῆ. Πατρίς, συμφῶνως πρὸς αὐτὴν τὴν ἀπόψιν, εἶναι οἱ τάφοι τῶν προγόνων, ὁ ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς, αἱ ἰδέαι καὶ τὰ σύμβολα. Οὐδεὶς ἐσκέφθη ὅτι ἡ πατρίς περιλαμβάνει μὲν ὅλας τὰς ἀνωτέρω ἐννοίας, εὐρίσκειται ὅμως ἐπίσης καὶ κάπου ἐγγύτερον, πλησίον ὅχι τῶν τάφων ἀλλὰ τῶν ζωντανῶν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι μετὰ τὴν ἐργασίαν καὶ

τά επιτεύγματα τους, δικαιοῦν τὸ παρελθόν, ἐνσαρκώνουν τὸ παρὸν καὶ προετοιμάζουν τὸ μέλλον. Οὐδεὶς ἐσκέφθη, πρὸς μεγίστην ζημίαν τῆς ἐθνικῆς μας ὑποθέσεως καὶ τοῦ κοινωνικοῦ μας ἐκσυγχρονισμοῦ, νὰ ἐκφύγη ἀπὸ τὴν στατικὴν ἔννοιαν τῆς πατρίδος καὶ νὰ μεταπηδήσῃ εἰς τὴν ἄλλην, τὴν δυναμικὴν, ἢ ὅποια συνίσταται εἰς τὴν δημιουργικὴν ἀντιμετώπισιν πρακτικῶν προβλημάτων—προβλημάτων τροφῆς καὶ στέγης, πικιδεύσεως καὶ ψυχαγωγίας—τοῦ μεγάλου πλήθους. Διότι ἡ ἔννοια «πατρίς», εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν, ἔχει καὶ κοινωνικὸν περιεχόμενον. Αἱ θυσαίαι τὰς ὁποίας ἐκάστοτε ἀπαιτεῖ πρέπει νὰ ἔχουν ἐν συγκεκριμένον ἀντίκρουσμα. Αἱ ἀπλᾶι ἰδεολογικαὶ ἀνκτάσεις δὲν ἀρκοῦν διὰ νὰ ὀπλίσουν μὲ πίστιν καὶ θάρρος τὸν μαχόμενον ὑπὲρ πατρίδος, ἐὰν δὲν πεισθῇ ὅτι ἀπὸ τὴν νίκην ἢ ἤτταν του ἐξαρτᾶται ὄχι μόνον ἡ ἀτομικὴ του ἐλευθερία ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνεκτὴ διαβίωσις τὴν ὅποیان ἐφρόντισεν νὰ τοῦ ἐξασφαλίσῃ, μὲ μίαν δικαίαν κοινωνικὴν πολιτικὴν, ἢ πατρίδα.

Τὴν ἀπλὴν αὐτὴν ἀλήθειαν δὲν κατανοοῦν ἐπαρκῶς μερικοὶ ἐξέχοντες ἐκπρόσωποι τῆς ἡγεσίας μας οἱ ὅποιοι, ἐμμένοντες πεισμόνως εἰς πεπαλαιωμένας μεθόδους καὶ χρησιμοποιοῦντες ἡχηρά, φραστικὰ τεχνάσματα, πιστεύουν ὅτι εἶναι ἱκανοὶ νὰ παρασύρουν καὶ ἐνθουσιάζουν τὸν λαόν. Καὶ φυσικῶς τῷ λόγῳ ἐκπλήττονται ὅταν ὁ λαὸς αὐτὸς διαψεύδων τὰς προσδοκίας καὶ ἀνατρέπων τὴν ὑπάρχουσαν ἰσορροπίαν, θέτει ἐν κίνδυνῳ τὴν ἡγεσίαν καὶ ἐν δοκιμασίᾳ τὸ καθεστῶς. Ὁ κίνδυνος δὲ αὐτὸς ἐπιτείνεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ παραδοκίμως ἄκρα ἀριστερὰ ὑφαρπάζει τὰ κοινωνικὰ συνθήματα πρὸς ἰδίαν αὐτῆς ἐκμετάλλευσιν, τὰ προβάλλει ἐντέχνως ὡς ἐπιδιώξεις τῆς κοσμοθεωρίας τὴν ὅποیان ὑποτίθεται ὅτι ἐκπροσωπεῖ, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου καταδικάζει εἰς ἀποστέωσιν καὶ στρεῖ παντὸς οὐσιαστικοῦ περιεχομένου τὰς παλαιὰς ἐκείνας ἔννοιαις πὺρ ἐσυνήθισαμεν νὰ θεωρῶμεν ὡς βάθρα ἰδεολογικὰ καὶ ἠθικὰ τοῦ καθεστώτος μας. Ἐμεῖς δέ, ἀντὶ ν' ἀντιπαλαίσωμεν θαρραλέως καὶ ν' ἀποσπᾶσωμεν τὰ πρωτεῖα τὰ ὅποια μᾶς ἀνήκουν, ὑποχωροῦμεν ἔντρομοι, ἀπαλλοτριώνομεν τὸν στίβον τῶν κοινωνικῶν διεκδικήσεων διὰ νὰ εἰσέλθουν νικηταὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἐπαγγέλονται τὴν κοινωνικὴν πρόοδον, ἀσχέτως ἐὰν τὴν καταπατοῦν σκαιῶς μόλις τοὺς δοθῇ ἡ εὐκαιρία.

* *

Ὁ καιρὸς ἐπιτείνει καὶ δὲν ὑπάρχουν περιθώρια ἄλλων ὑποχωρήσεων. Τὸ κοινωνικὸν κράτος πρέπει νὰ καταστῇ τὸ κέντρον τοῦ ἐνδιαφερόντος μας καὶ ἡ συνισταμένη τῶν προσπαθειῶν μας. Τὴν κοινωνικὴν δικαιοσύνην τὴν ὅποیان, ἐκ κακοῦ ὑπολογισμοῦ, παραδίδομεν ἐκάστοτε εἰς τὰς ἀνευθύνους ὠραιολογίας τῆς πολιτικῆς δημαγωγίας, πρέπει νὰ γίνῃ πραγματικότης. Καὶ ἡ οἰκονομία τῆς χώρας καὶ ἡ παιδεία καὶ ὀλόκληρος ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς ὀφείλουν κατὰ μέγα ποσοστὸν νὰ τεθοῦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑψίστου σκοποῦ ὁ ὁποῖος συνίσταται εἰς τὴν δημιουργίαν ἐνὸς αἰσθηματος ἀσφαλείας παρὰ τῷ λαῷ, ὄχι μόνον ἐναντι ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικῶν ἀναταραχῶν πὺρ συνδέονται μὲ τὴν ἄμεσον ὕλικὴν ἐπιβίωσιν του. Τότε μόνον ὑπάρχει περίπτωση εἰς τὰ βάθρα τοὺς αἱ παλαιαὶ ἀξίαι διὰ τὸν ἐκπεσμόν τῶν ὁποίων θρηνοῦν οἱ γηραιότεροι, ἀδιαφοροῦν ἐν πολλοῖς οἱ νέοι καὶ χαιρεκακοῦν οἱ ἐχθροί.

* *

Τὰ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ εἶχον ἐπισημάνει παλαιότερον τὸν κίνδυνον ὅτι μὲ τὸ κλείσιμον τοῦ Κυπριακοῦ θὰ παρέμενεν κενὸς ὁ χῶρος τοῦ Ἑθνικοῦ Ἰδανικοῦ ὁ ὁποῖος θὰ ἔπρεπε νὰ πληρωθῇ ταχέως διὰ τῆς ἐξευρέσεως μιᾶς νέας Ἑθνικῆς Ἰδέας. Πολλοὶ φοβούμεθα ὅτι ὁ κίνδυνος ἔχει γίνῃ μὲν ἀντιληπτὸς ὑπὸ τῆς ἀρχούσης τάξεως, ἢ προσπάθεια ὅμως πρὸς πληρωσιν τοῦ κενοῦ γίνεται κατὰ τρόπον βεβιασμένον καὶ τεχνητόν. Ἀντὶ νὰ ἐρευνήσωμεν τὸ περιβάλλον μας, νὰ ἴδωμεν τί ἀκριβῶς μᾶς λείπει καὶ νὰ προσαρμοσθῶμεν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἡμερῶν, δάνειζόμεθα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν ἰδέας καὶ συνθήματα, καθ' ὅλα σεβαστά, μὴ ἀνταποκρινό-

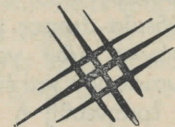
μένα ὅμως πλήρως εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν καιρῶν καὶ μὴ ἔχοντα ἔντονον ἀπήχησιν εἰς τὰς μάζας.

Τὰ αἷτια αὐτῆς τῆς ματαίας ἀναζητήσεως καὶ τῆς ἐλλείψεως προσαρμογῆς εἰς τὰς περιστάσεις, δύνανται ν' ἀναχθοῦν εἰς δύο τινὰ: πρῶτον, εἰς μίαν ἐκδηλοῦν ἄγνοιαν τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ τῶν συνεπειῶν τους· καί, δεύτερον, εἰς τὸ ἀνεδαφικὸν ἐπιχείρημα ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ ἀντίπαλος παράταξις χρησιμοποιεῖ ὡς κύριον ὄπλον τῆς τὴν ἀνάγκην ριζικῶν κοινωνικῶν μεταρρυθμίσεων, ἐμεῖς πρέπει ν' ἀποφύγωμεν τὴν ἐκ παρατάξεως μάχην καὶ νὰ πλαγιοβάλωμεν τὸν ἐχθρὸν μὲ τὰ ἐκ παραδόσεως μέσα πὺρ διαθέτει τὸ ὄπλοστάσιον τῆς ἐθνικῆς μας ἱστορίας. Τὸ ὅτι τὰ μέσα αὐτὰ ἢμποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν μόνον ἐὰν προσαρμοσθοῦν εἰς τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις, τοῦτο τὸ θεωροῦμεν βεβήλωσιν τῆς παραδόσεως καὶ ἀσυνέπειαν ἐναντι τῆς ἱστορίας. Ἡ ἱστορία ἀντὶ νὰ μᾶς διδάξῃ, μᾶς δεσμεύει. Τὸ παρελθόν λικνίζει τὰ ὄνειρα τοῦ μέλλοντος ἐνῶ, ὡς γνωστόν, τὸ μέλλον μόνον ἐπὶ ἐνὸς ὕγιους, δυναμικοῦ καὶ καρποφόρου παρόντος δύναται νὰ στηριχθῇ.

* *

Σκοπὸς τοῦ ἀνα χεῖρας ἄρθρου δὲν εἶναι βεβαίως—οὔτε ἢμπορεῖ—ἡ ἀνατομία τοῦ ἐλληνικοῦ προβλήματος ἐν τῷ συνόλω του. Ἐπιδιώκει ἀπλῶς ν' ἀνασύρῃ μίαν πτυχήν τοῦ προβλήματος αὐτοῦ ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς καὶ νὰ τὴν συναρτήσῃ μὲ παραδοσιακὰς λέξεις, ἔννοιαις καί, συνεπῶς, ἀξίαις. Καὶ πιστεύομεν ὅτι ἡ συνάρτησις αὐτὴ εἶναι δυνατὴ ἐὰν εἰς τὴν ἐρευνᾶν μας ἀκολουθήσωμεν τὴν ἐπαγωγικὴν μέθοδον καὶ ἀχθῶμεν ἀπὸ τὸ γεγονὸς εἰς τὴν θεωρίαν καὶ ἀπὸ τὴν πράξιν εἰς τὴν ἰδέαν. Ἐὰν διαπιστώσωμεν π.χ. ὅτι διὰ τὸν ἀργότην πατρίδα καὶ ἔθνος εἶναι ἀναμφιβόλως ὄλαι αἱ παραδοσιακαὶ ἀξίαι, ἀλλὰ ἐπίσης καὶ τὸ καλῶς καλλιεργούμενον καὶ καρποφόρον χωράφι του, διὰ τὸν ἐργάτην τὸ ἐξησφλισμένον ἡμερομίσθιον, διὰ τὸν ἐκπρόσωπον τῆς μέσης ἀστικῆς τάξεως καὶ τὸν ἐπιστήμονα, ἢ ἀνεμπόδιστος καὶ ἀποδοτικὴ ἐξάσκησις τοῦ ἐπαγγέλματος του. Ἐὰν παύσωμεν ἐπὶ τέλος ν' αὐταπατώμεθα καὶ δεχθῶμεν ὡς ἀξίωμα ὅτι ἡ ὕλικὴ εὐημερία ἐν συναρτήσει μὲ τὴν κοινωνικὴν πρόοδον, θεμελιώνουν τὴν ἰσχὺν τῶν συγχρόνων κρατῶν καὶ κατοχυρώνουν τὴν ἐθνικὴν τους ἐξαρτησίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΑΤΕΝΝΗΣΙΣ

Δέν θά ἦτο ὑπερβολή ἐάν ἐτονίζετο διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ὅτι τὸ σύνθημα τῶν ἐθνικῶν ἐπαναστάσεων ἐκ παραλλήλου μὲ τὰς κοινωνικὰς ἀνατροπὰς αἱ ὁποῖαι συνεκλόνησαν τὴν Εὐρώπην τοῦ 19ου αἰῶνος, ἐδόθη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Εἶναι ἀληθές ὅτι πρώτη ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις καὶ οἱ ἐπακολουθήσαντες ναπολεόντειοι πόλεμοι ἀφύπνισαν τὰ ἐθνικὰ αἰσθήματα τῶν λαῶν, ἀνεπτέρωσαν τὰς ἐλπίδας τῶν διανοουμένων καὶ ἰδεολόγων καὶ ἐφάνησαν πρὸς στιγμήν ὅτι θ' ἀνέτρεπον τὴν καθοσθηκυῖαν τάξιν πραγμάτων. Ἄλλὰ ὁ Ναπολέων ἠκολούθησεν τὴν κοινήν μοῖραν τῶν μεγάλων στρατηλατῶν: ἐμεθύσθη ἀπὸ τὴν ὑλικὴν ἰσχύν, παρεβίασεν τὰς ὑποσχέσεις του, διέψευσεν τὰς προσδοκίας ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Μία στυγνὴ δικτατορία διεδέχθη τὰς ἐπαγγελίας του περὶ ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν. Καὶ αἱ παράλογοι πράξεις του ἐδικαίωσαν τὴν πολιτικὴν τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας ἢ ὁποῖα, ἐν ὀνόματι τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης καὶ «ὀμαλότητος», ἐστήθη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Ναπολεοντείου Ἀυτοκρατορίας. Τὰ πάντα προεβλέποντο ὑπὸ τῆς Συμμαχίας αὐτῆς: τὰ δεσμὰ τῶν ὑποδοῦλων ἐχαλκεύοντο ἐκ νέου καὶ τὴν φοράν αὐτὴν μὲ ἀπαράμιλλον δεξιότηχίαν τὴν ὁποῖαν μόνον ἡ σατανικὴ μεγαλοφυΐα τοῦ Μέττερνιχ ἠδύνατο νὰ μηχανευθῆ. Ἡ νεκρανάστασις τῶν παλαιῶν ἀξιών ἐφάνη πρὸς στιγμήν ὅτι θὰ ἀντικαθίστα ὀριστικῶς τὰ ὄραματα ἐνὸς δικαιότερου μέλλοντος. Τὰ πάντα εἶχον προβλεφθῆ: καὶ ἡ διαμάχη τῶν «προοδευτικῶν» ἡγητόρων καὶ ἡ ἀπογοήτευσίς τῶν διανοουμένων καὶ ἡ κόπωσις τῶν μαχητῶν. Τὰ πάντα, πλην ἐνός: ὅτι εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν ἐσχατειὰν τῆς εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου, μία φυλὴ λησμονημένη ἐπὶ αἰῶνας, ἦτο δυνατόν νὰ ἀφύπνισθῆ καὶ ν' ἀποτελέσῃ τὸ ἔναυσμα νέων ἐθνικῶν ἐξεγέρσεων. Τὸ παράλογον, σχεδὸν ἀσύλληπτον γεγονός τῆς Ἑλληνικῆς, Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας ἐξέπληξεν τοὺς Εὐρωπαίους παρατηρητὰς τότε καὶ ἐκπλήττει τοὺς σημερινοὺς ἐρευνητὰς ἐνὸς ἱστορικοῦ πλέον φαινομένου.

Ἄπὸ κοινωνιολογικῆς πλευρᾶς ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις παρουσιάζει τὸ ἐξῆς παράδοξον: ὅτι ἐμπνευσταὶ τῆς ὑπῆρξαν ἄνθρωποι μὲ χρήμα, κατέχοντες ἀξιόλογον κοινωνικὴν θέσιν καὶ ἀξιώματα. Ἐμποροὶ, πλούχοντες, μεγιστάνες τοῦ πλοῦτου καὶ εὐποροὶ ναυτικοὶ ὑποκείμενοι εἰς μίαν σκιώδη—σχεδὸν ἀνύπαρκτον—κυριαρχίαν τοῦ δυνάστου, ἦσαν οἱ ἡγέται τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας ἀγῶνος. Ἐγνώριζον πολὺ καλὰ τοὺς κινδύνους ποὺ θ' ἀντιμετώπιζον καὶ ὑπέστησαν προσωπικὰς θυσίας τὰς ὁποίας οὐδεμία ἄμεσος βιοτικὴ ἀνάγκη τοὺς ὑπεχρέωνεν ν' ἀποδεχθῶν. Ὅχι λοιπὸν ἡ ἀνάγκη τῶν γεγονότων ἀλλὰ ἡ πίστις εἰς ὠρισμένης ἀξίας, ἀφύπνισεν τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ ἐνέπνευσεν τὰς πράξεις τους. Διότι πῶς ἄλλιῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐρμηνευθῆ ἡ πανελληνίως αὐτὴ κινητοποίηση καὶ τί εἶχαν νὰ κερδίσουν ἀπὸ τὸν ἀναλαμβάνόμενον τιτάνιον ἀγῶνα, ἄνθρωποι σὰν τοὺς Φιλικούς, Εὐγενεῖς, ὅπως οἱ Ὑψηλάνται, νοικοκυραῖοι ναυτικοὶ ὅπως ὁ Μιαούλης καὶ ὁ Σαχτούρης; Ὑπὸ τὸ σημερινὸν «κοινωνιολογικὸν» πρῖσμα τῆς πρακτικῆς συναλλαγῆς, ἀσφαλῶς τίποτα. Ἐξ ἄλλου τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος εὔρεν τοὺς περισσοτέρους ἐξ αὐτῶν νεκρούς, ἀφανεῖς, κατεστραμμένους οικονομικῶς καί, ἐν πολλοῖς, καταδιωκομένους.

Μία ἄλλη πλευρά, ἐξ ἴσου παράδοξος, τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος ἦτο ἡ εὐρεῖα συμμετοχῆ τοῦ λαοῦ. Ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν τὸ μορφωτικὸν ἐπίπεδον τῶν λαϊκῶν τάξεων καὶ ἀγροτικῶν πληθυσμῶν τῆς ἐποχῆς, ἡ ἀποκοπὴ πάσης ἐπα-

φῆς μὲ τὴν διαρκῶς ἐξελισσομένην Δύσιν καὶ συνεπῶς ἡ πνευματικὴ, πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀπομόνωσις ἀπὸ τὰ μεγάλα εὐρωπαϊκὰ κέντρα τοῦ πολιτισμοῦ, τότε ἡ ρίζα τῆς ἐξεγέρσεως δὲν ἔμπορεῖ ν' ἀναζητηθῆ ἄλλοῦ παρά εἰς μίαν κατὰ βάθος ἀναζήτησιν καὶ ἐρμηνείαν τῆς ἱστορίας. Κάτι ὑπῆρχε, κάποια φλόγα παρέμενεν ἄσβυτος ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ ἀπωτάτου παρελθόντος, ποὺ διετῆρει ἀνεπαφα τὰ ὄνειρα τῶν γενεῶν καὶ τὰς ἐλπίδας διὰ μίαν μελλοντικὴν, ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν. Εἰς αὐτὸ βεβαίως συνετέλεσεν καὶ ὁ τραχὺς χαρακτήρ τῶν κατοίκων, ὁ ὁποῖος εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ἐξεδηλοῦτο διὰ βιαίων, παραλόγων ἐνεργειῶν, ποὺ ἔδωσαν τροφήν καὶ ἐδυσφήμησαν τὸν ἐθνικοαπελευθερωτικὸν ἀγῶνα εἰς τοὺς συντηρητικὸς κύκλους τῆς «πολιτισμένης» Εὐρώπης. Οὐδέποτε ἐν τούτοις, λαὸς ἀνέλαβεν, κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἕνα ἀγῶνα ὑπὸ τόσον δυσχερεῖς συνθήκας καὶ ἐξωτερικὰς ἀντιξοότητος καὶ μὲ τόσον ὀλίγας πιθανότητας ἐπιτυχίας, διὰ νὰ τὸν συνεχίσῃ μὲ πείσμα καὶ ἀκατάβλητον ἐπιμονὴν ἐπὶ ὀκτῶ ὀλόκληρα ἔτη. Εἶναι βεβαίως μακρὰ παράδοσις τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν νὰ μάχωνται μετὰ γεναιότητος ὁ εἰς ἐναντίον τοῦ ἄλλου, ἐφ' ὅσον ἡ μεταξὺ των ἰσοροπία δυνάμεων διατηρεῖται εἰς ἀνεκτὰ ἐπίπεδα. Μάχη ἐνὸς πρὸς δύο, τρεῖς, πέντε, δέκα. Ἄλλὰ μάχη ἀπελπίς, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ἐνὸς πρὸς ἑκατό, ἀγῶν λυσσαλέος, ἐξοικωτικός, μέχρι θανάτου, συνεχιζόμενος μὲ ἀμείλικτον ἀγριότητα ἐπὶ μίαν ὀκταετίαν, μεταβάλλων τὴν χώραν εἰς φλεγόμενην κόλασιν καὶ μὲ τὸν πληθυσμὸν σφραγιζόμενον κατὰ τὰ δύο τρίτα, παράδειγμα τέτοιου ἀγῶνος δὲν γνωρίζομεν ἄλλο εἰς τὴν σύγχρονον ἱστορίαν.

Μία βαθυτέρα ἀνάλυσις τῶν αἰτίων τῆς Ἐπανάστασεως τοῦ 1821 συνδέεται ἀμέσως μὲ τὸν χαρακτήρα τῶν ἀγωνιστῶν ἐν τῷ συνόλῳ καὶ ἀποδεικνύει δύο τινα: πρῶτον, μίαν βαθυτάτην περιφρόνησιν καί, δι' αὐτό, ὑπερνίκησιν τῆς ἐννοίας τοῦ θανάτου. Ἀντιμετώπιζον τὸν θάνατον ὡς στοιχεῖον καὶ ὡς φυσικὴν κατάληξιν τῆς ζωῆς. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐννοια τῆς ἀθανασίας μὲ τὴν ὁποῖαν τοὺς εἶχον γαλουχήσει τὰ χριστιανικὰ δόγματα, τοὺς προέτρεπεν εἰς ἡρωϊκὰς πράξεις, αἱ αἱ ὁποῖαι καὶ μόνον ἐξησφάλιζαν τὴν ἐπιβίωσίν τους εἰς τὴν μνήμην τῶν συνανθρώπων τους, δηλαδὴ τὴν αἰωνιότητα. Δεύτερον, μίαν λατρείαν διὰ τὴν ζωὴν. Τὴν ζωὴν ὅμως ὅπως ἀξίζει νὰ τὴν ζῆ κανεῖς: ἐλεύθερος, ἀτίθασος, ἐμπαθής, διονυσιακὸς εἰς τὰς ἐκδηλώσεις του, μεγαλόψυχος, ἀγέρωχος. Ἐκεῖ ὅπου ἡ ζωὴ ἐστερεῖτο τῶν ὡς ἄνω στοιχείων, ὁ ἀγῶν καθίστατο ἀναγκοῖος καὶ ὁ θάνατος ἡ προτιμωτέρα λύσις. Ἡ ἐννοια συνεπῶς τοῦ θανάτου διαφέρει κατὰ πολὺ ἀπὸ τὴν ζοφερὰν ἀπαισιοδοξίαν ὠρισμένων συγχρόνων φιλοσόφων. Δὲν ἀποτελεῖ ἐπιθυμητὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὰ δεινά, εὐτε ἀναγκαίαν ἀγωνίαν τῆς ὑπόρξεως ὁ θάνατος. Εἶναι τὸ φυσιολογικὸν ἔπαθλον—ὀδυνηρὸν ἴσως—ποὺ σφραγίζει τὸ τέρμα μιᾶς ἡρωϊκῆς ἡμέρας ἢ ὁποῖα συνεκλονίσθη ἀπὸ τὴν κλαγγὴν τῶν ὀπλων καὶ τὰς πολεμικὰς ἰαχὰς τῶν μαχητῶν. Ὁ σύγχρονος ἦρωες τῶν «ὑπαρξιστικῶν» κηρυγμάτων, ἀποφαίνεται: πεθαίνω διότι ἐβαρύνθη νὰ ζῶ, διότι δὲν ἀξίζει νὰ ζῶ. Ὁ μαχητὴς τοῦ 21 ἐὰν κατεῖχεν τὴν μεγαλοστομίαν καὶ καλλιπέειαν τοῦ συγχρόνου διανοουμένου, θὰ ἔλεγεν ἴσως: πεθαίνω διότι ἐζήσα ὅσο ἤθελα, διότι ἀγαπῶ τὴν ζωὴν, διότι ἔκλεισα ὄλην μου τὴν ζωὴν εἰς μίαν στιγμήν ἐλευθέρως ἀγωνιστικῆς δράσεως.

Οὕτω ἡ Ἐθνικὴ Ἰδέα, κατὰ μίαν παράδοξον ἀντίφασιν, ἀφ' ἑαυτῆς περιεπλανήθη εἰς ὅλα τὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ διήλθεν πλεῖστα στάδια δοκιμασιῶν καὶ αὐτοκαταστροφῆς, ἐνίκησεν τελικῶς καὶ ἐπέζησεν. Περιπλακείσα ἐξ ἄλλου εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων, ἀκαθόριστος ἀκόμη εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς, ἀναιμικὴ ἐνίοτε εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς, παραμένει καὶ σήμερον τὸ βάρθρον τοῦ χαρακτῆρος μας τὸ ὁποῖον καὶ μόνον ἔμπορεῖ νὰ ἐρμηνεύσῃ λίαν πρόσφατα γεγονότα τῆς ἱστορίας. (Π.χ. τὴν παρὰ πᾶσαν λογικὴν καὶ πολιτικὴν συνέπειαν ἐμπλοκὴν μας εἰς τὸν πόλεμον τοῦ 1940). Ἄλλὰ τοῦτο εἶναι ἄλλο ζήτημα τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ μελλοντικῶς εἰς τὸ Βῆμα τῆς Ἐταιρίας. X.

- 'Ανάγκη λήψεως μέτρων
- διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς κρίσεως
- τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΟΜΙΛΕΙ Ο Κ. ΜΕΝΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ο κ. Μένης Παπαγεωργίου ἐγεννήθη εἰς τὸ Ἡράκλειον τῆς Κρήτης τὸ 1912 Ἐσπούδασε νομικὰ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ ἤρχισεν τὴν δικηγορικὴν του σταδιοδρομίαν, νεώτατος, εἰς ἡλικίαν 20 ἐτῶν. Διετέλεσεν σύμβουλος καὶ ἐν συνεχείᾳ Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν καθὼς καὶ Πρόεδρος τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων τοῦ Κράτους, ἀξιώματα τὰ ὁποῖα κατέχει καὶ σήμερον. Ο κ. Παπαγεωργίου ὑπῆρξεν ἐπίσης Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Υπουργείου Δικαιοσύνης κατὰ τὰ ἔτη 1950—1952 ἐπὶ διαφόρων κυβερνήσεων, ὑπὸ τὴν ιδιότητά του δὲ ὡς Πρόεδρον τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου συμμετέσχεν εἰς Μεγάλα Διεθνή Συνέδρια ἢ σημαντικὰ ἀποστολὰς εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν (π.χ. συμμετέσχεν εἰς τὸ Διεθνὲς Συνέδριον Δικηγόρων εἰς Παρίσιους, τὸ 1956, ὅτε ἐξελέγει Ἀντιπρόεδρος τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως Δικηγόρων εἰς τὴν Διεθνή Συνδιάσκεψιν Δικηγόρων εἰς Λισαβῶνα καὶ Μαδρίτην, τὸ 1957 κ.ο.κ.). Ο κ. Παπαγεωργίου ἔχει δημοσιεύσει διαφόρους νομικὰς μελέτας εἰς Νομικὰ Περιοδικὰ. Διὰ τὰς ποικίλας ὑπηρεσίας του πρὸς τὴν Πατρίδα τοῦ ἀπενεμήθη ὁ Χρυσὸς Σταυρὸς τοῦ Φοίνικος, ὁ Ταξιάρχης τοῦ Φοίνικος καὶ τὸ πολεμικὸν παράσημον τοῦ πολέμου 1940—1941.

τοῦ ἀπενεμήθη ὁ Χρυσὸς Σταυρὸς τοῦ Φοίνικος, ὁ Ταξιάρχης τοῦ Φοίνικος καὶ τὸ πολεμικὸν παράσημον τοῦ πολέμου 1940—1941.

Ἑρώτησις: Ποῖα εἶναι ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὰ ἐπαγγελματικὰ προβλήματα τοῦ δικηγορικοῦ κλάδου καὶ ποῖοι οἱ τρόποι ἐπιλύσεώς των;

Ἀπάντησις: Τὰ ἐπαγγελματικὰ δικηγορικὰ προβλήματα συμπυκνῶνται εἰς τὴν ὀξείαν οικονομικὴν κρίσιν, ἢ ὁποῖα κατατρέπει τὴν δικηγορίαν σήμερον. Αἰτία ταύτης εἶναι ὁ ὑπάρχων δικηγορικός πληθωρισμὸς καὶ αἱ ἐν τῇ χώρᾳ μας κρατοῦσαι οικονομικαὶ συνθήκαι.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς κρίσεως ταύτης οἱ Δικηγορικοὶ Σύλλογοι τῆς Χώρας, με ἐπὶ κεφαλῆς τὴν συσταθεῖσαν παρά τοῦ Ζ' Δικηγορικοῦ Συνεδρίου τῶν Πατρῶν Συντονιστικὴν Ἐπιτροπὴν (ἀποτελουμένην ἐκ τῶν Προέδρων δέκα τριῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων) καὶ τὸν Δικηγορικὸν Σύλλογον Ἀθηνῶν, ἐπέχειργάσθησαν σειράν μέτρων, τεινόντων ἄλλων μὲν εἰς τὴν ἀποσυμφόρησιν τοῦ Σώματος καὶ ἄλλων εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τῶν δικηγόρων διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ πενιχροῦ δικηγορικοῦ εἰσοδήματος. Εὐνόητον ὅτι καὶ ἡ πρώτη σειρά τῶν μέτρων ἐμμέσως πρὸς τὸν τε-

λευταῖον σκοπὸν τείνει. Σημειωτέον ἐξ ἄλλου ὅτι οὐδὲν ἐκ τούτων θίγει τὰ συμφέροντα τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Οἱ δικηγόροι δὲν ζητοῦν προνομιακὴν μεταχείρισιν. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν περιλαμβάνονται:

Α. Ἡ αὐξήσις τῶν ἀνεπαρκῶν σήμερον συντάξεων τοῦ Ταμείου Συντάξεων Νομικῶν.

Β. Ἡ αὐξήσις τῆς παρὰ τῶν Ταμείων Προνοίας παρεχομένης ἐφ' ἅπαξ παροχῆς καὶ

Γ. Ἡ ἕδρευσις Πανελληνίου Ταμείου Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως με ἔσοδα καθαρῶς δικηγορικοῦς πόρους, (ὄχι κοινωνικοῦς) διὰ τὴν παροχὴν μιᾶς ἐπικουρικῆς συντάξεως, δυναμένης νὰ ἀνέλθῃ κατ' ἀρχὰς εἰς χιλίας διακοσίας δραχμὰς μηνιαίως.

Διὰ τῆς ἰκανοποιήσεως τῶν αἰτημάτων μας τούτων ἐλπίζεται ὅτι θὰ δημιουργηθῇ μία τάσις πρὸς ἔξοδον τῶν παλαιότερων δικηγόρων.

Εἰς τὴν σειράν τῶν μέτρων τῶν τεινόντων ἀμέσως εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ δικηγορικοῦ εἰσοδήματος περιλαμβάνονται:

Α. Ἡ ἕδρευσις παρ' ἐκάστῳ Δικηγορικῷ Συλλόγῳ Ταμείου Συνεργασίας. Δι' αὐτοῦ σκοπεῖται ἡ δικαιοτέρα κατανομή τοῦ δικηγορικοῦ εἰσοδήματος, διὰ τῆς παρακρατήσεως ἑνὸς ποσοστοῦ ἐκ τῶν ἀμοιβῶν καὶ διανομῆς τοῦ ἐξ αὐτοῦ ποσοῦ ἐξ ἴσου εἰς ὅλα τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου καθ' ὀρισμένα χρονικὰ διαστήματα. Τὸ μέτρον θὰ ἐνισχύσῃ τοὺς νεωτέρους κυρίως δικηγόρους.

Β. Ἡ κατάργησις τῆς πολυθεσίας τῶν δικηγόρων, ἢτοι ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ νὰ κατέχῃ ἕκαστος, ὅπως συμβαίνει σήμερον, πλείονες τῆς μιᾶς θέσεως νομικοῦ συμβούλου. Αἱ οὕτω κενωθησόμεναι θέσεις θὰ καταληφθοῦν ὑπὸ δικηγόρων στερουμένων ἐμμίσθου θέσεως.

Γ. Ὁ διορισμὸς δικηγόρων νομικῶν συμβούλων εἰς Δήμους καὶ Κοινοτήτας. Σήμερον οἱ ὄργανισμοὶ αὐτοδιοικήσεως δαπανοῦν διὰ τὰς δικαστικὰς των ὑποθέσεις περισσότερα τῶν ὧσων θὰ ἐστοίχιζε ἡ πρόσληψις ἑνὸς νομικοῦ Συμβούλου.

Δ. Ἡ συμμετοχὴ ἑνὸς δικηγόρου εἰς τὰ μὴ αἰρετὰ Διοικ. Συμβούβουλια τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Ἡ μὴ συμμετοχὴ προσώπων κατηρτισμένων νομικῶς ὀδηγεῖ σήμερον εἰς τὰς ἀθρόας ἀκυρώσεις ἀποφάσεων τῶν Ν.Π.Δ.Δ. ἐπὶ ζημίᾳ τούτων καὶ τῶν νομικῶν.

Ε. Ἡ μείωσις τοῦ ποσοῦ τῶν συμβολαίων διὰ τὴν ὑποχρεωτικὴν σύμπραξιν δικηγόρων. Τὸ Συνέδριον τῶν Πατρῶν ἀπεφάσισε τὴν μείωσιν τῶν ἰσχυουσῶν ἀμοιβῶν διὰ τὸν ἔλεγχον τῶν τίτλων. Οὕτω διὰ μιᾶς μικρᾶς ἀμοιβῆς θὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐξασφάλισις τῶν πολιτῶν ἀπὸ τοὺς «οἰκοπεδοφάγους», οἱ ὁποῖοι συντόμως θὰ ἀρχίσουν νὰ πωλοῦν καὶ τὰς δημοσίας πλατείας!

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, τοὺς Δικηγορικοὺς Συλλόγους ἀπασχολοῦν καὶ θέματα σχετιζόμενα πρὸς τὴν λειτουργίαν τῆς Δικαιοσύνης, ὡς ἡ μείωσις τῶν ὑψηλῶν δικαστικῶν τελῶν, συνεπεία τῶν ὁποίων ἡ Δικαιοσύνη δὲν εἶναι προσιτὴ εἰς τὰς ἀπορωτέρας τάξεις, ἢ αὐξήσις τῶν ἀποδοχῶν τῶν μὴ ἰκανοποιητικῶς ἀμειβομένων καὶ ὑπερανθρώπως ἐργαζομένων Ἑλλήνων δικαστῶν καὶ δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ἢ ἐπ'ἀνδρωσις τῶν δικαστηρίων διὰ Δικαστῶν καὶ ὑπαλλήλων, ἢ ἀνέγερσις εὐπρεπῶν Δικαστικῶν Κτιρίων κλπ.

Ερώτ.: *Εύσταθεῖ ἢ γνώμῃ ὅτι ὑπάρχει ὑπερεπάρκεια δικηγόρων εἰς τὴν χώραν μας ; Ἐν τριαύτῃ περιπτώσει πῶς ἐξηγεῖτε τὴν τάσιν τῶν φοιτητῶν νὰ ἐγγράφονται κατὰ μάζας εἰς τὰς νομικὰς σχολὰς τῶν πανεπιστημίων ;*

Απάντ.: Εἶναι γεγονός, δυστυχῶς, ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει σήμερον δικηγορικός ὑπερπληθωρισμός, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ καὶ τὴν κυριωτέραν αἰτίαν τῆς δικηγορικῆς οἰκονομικῆς κακοδαιμονίας καὶ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 δικηγορικὸν πρόβλημα. Αἰτία τοῦ ὑπερπληθωρισμοῦ τούτου δὲν εἶναι μόνον ἡ κατὰ μάζας—κατὰ τὴν ἔκφρασίν σας—ἐγγραφή τῶν νέων εἰς τὰς Νομικὰς Σχολὰς, εὐλογος ἐξήγησις τῆς ὁποίας, κατὰ τὴν γνώμην μου, εἶναι ἡ προσπάθεια τῶν νέων ὅπως ἀποκτήσουν ἐν ἐφόδιον—τὸ πτυχίον Νομικῆς—παρέχον εὐρύτερας δυνατοτήτας σταδιοδρομίας εἰς ποικίλους κλάδους, ἐκτὸς τῆς δικηγορίας, ἀλλὰ καὶ ἡ κρατικὴ πολιτικὴ ἢ ὁποία διὰ χαρακτηριστικῶν διατάξεων ἐπιτρέπει ἐκάστοτε τὴν εἴσοδον εἰς τὴν δικηγορίαν τῶν πλέον ἀπιθάνων κατηγοριῶν προσώπων, ἐν αἷς καὶ ἡ τῶν πάσης φύσεως ἀπομάχων, ἐξ ἄλλων ἐπαγγελμάτων, εἰς βᾶρος τῶν νεωτέρων κυρίως δικηγόρων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἄξιοι πάσης ὑποστηρίξεως καὶ φροντίδος.

Ερώτ.: *Μήπως ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν ὑπαρχόντων δικηγόρων—ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας χώρας—εἶναι ἀναγκαῖον προῖον τῆς ἀντικοινωνικῆς συμπεριφορᾶς καὶ τάσεως πρὸς στρεψοδικίαν τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν ;*

Απάντ.: Ἡ ἀποψις αὕτη δὲν εὐσταθεῖ. Οἱ Ἕλληνες πολῖται, ὁ Ἕλληνικὸς Λαός, οὔτε δι' ἀντικοινωνικὴν συμπεριφορὰν διακρίνεται, οὔτε διὰ στρεψοδικίαν. Ἀπλῶς ζητεῖ, ὅπως ὁ πολίτης οἰασθῆποτε χώρας, Δικαιοσύνην, ἢ ὁποία δὲν εἶναι, δυστυχῶς, προσιτὴ πάντοτε εἰς τὰς ἀπορωτέρας τοῦλάχιστον τάξεις. Λυπούμαι διότι τὸ θέμα δὲν εἶναι ἐπίκαιρον διὰ νὰ ἐξάρω τὰς ἀρετὰς τοῦ ὑπερόχου Λαοῦ μας.

Ερώτ.: *Μήπως, ἀντιθέτως, ἡ ὑπαρξίς τόσων δικηγόρων τοὺς ἐξαναγκάζει, διὰ λόγους ἐπιβιώσεως, νὰ «ἐφευρίσκουν» ὑποθέσεις καὶ ἐπιθίκους διαφορὰς, συμβάλλοντες οὕτω εἰς τὴν πολυνομίαν καὶ τὸ χάος, ἐν γένει, πὸν θεωρεῖται ἐπικρατοῦν εἰς τὴν νομοθεσίαν μας ;*

Απάντ.: Ἀποκρούω διαρρήδην καὶ τὴν ἀποψιν ταύτην. Οἱ Ἕλληνες δικηγόροι, παρὰ τὴν ἀντιξοότητα τῶν περιστάσεων, παρὰ τὴν μεταπολεμικὴν γενικὴν κάμψιν τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν καὶ τὴν σύγχισιν τῶν καιρῶν μας, παρὰ τὴν «φτώχειαν» των, ἂν θέλετε, ἴστανται εἰς ἀξιοζήλευτον ὕψος καὶ ἔχονται στερρῶς τῶν εὐγενῶν παραδόσεων τοῦ Σώματος. Ἐπαναλαμβάνω: ἡ ἠθικὴ στάθμη τοῦ Σώματος τῶν Ἑλλήνων δικηγόρων, ἐν τῷ συνόλω του, εἶναι ὑψηλή.

Ερώτ.: *Πιστεύετε ὅτι εἶναι λογικὴ καὶ δικαία, ἀπὸ ἀπόψεως χρόνου, ἡ διετῆς ἀναγκαστικὴ ἀσκησις τῶν δοκίμων δικηγόρων, μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν τους ;*

Απάντ.: Πιστεύω ὅτι εἶναι λογικὴ καὶ δικαία ἢ διετῆς ἀσκησις τῶν ὑποψηφίων δικηγόρων. Ἡ πείρα ἔχει καταδείξει ὅτι καὶ ἡ ἀρτιωτέρα θεωρητικὴ κατάρτισις, ἄνευ ἰκανῆς πρακτικῆς ἀσκήσεως, εἶναι ἀνεπαρκῆς, διὰ μίαν εὐδόκιμον δικηγορικὴν σταδιοδρομίαν. Εἰς ἄλλα Κράτη ἢ τοιαύτη ἀσκησις εἶναι τριετής.

Ερώτ.: *Πιστεύετε εἰς τὸ κοινῶς λεγόμενον ὅτι διὰ νὰ εἶναι καεὶς καλὸς δικηγόρος δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ εἶναι καὶ καλὸς νομικός ;*

Απάντ.: Δὲν νομίζω ὅτι ἤμπορεῖ ὁ μὴ «καλὸς» νομικός νὰ εἶναι «καλὸς» δικη-

γός. Διάφορον εἶναι τὸ θέμα ὅτι διὰ τὴν δικηγορίαν ἀπαιτοῦνται καὶ ἄλλα προσόντα, ἐκτὸς τῆς ἀρτίας ἐπιστημονικῆς καταρτίσεως.

Ερώτ.: *Εἶναι τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα ἐκ παραλλήλου καὶ κοινωνικὸν λειτουργημα καὶ διατί ;*

Απάντ.: Τὸ Δικηγορικὸν «ἐπάγγελμα» εἶναι ἀναμφιβόλως καὶ κοινωνικὸν λειτουργημα. Ὡς ἔχει τοῦλάχιστον σήμερον, ἢ νομοθεσία μας, ὁ δικηγόρος εἶναι ὁ ἀπαραίτητος συμπαραστάτης τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς Δικαιοσύνης.

Ερώτ.: *Εἶσθε ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς διατηρήσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐνόρκων εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια ;*

Απάντ.: Τὸ θέμα, ὡς γνωστόν, εἶναι ἀπὸ τὰ πλέον ἀπασχολήσαντα τὴν νομικὴν ἐπιστήμην. Καὶ ἤξιζε πράγματι τὸν κόπον. Ὁ θεσμὸς τῶν ἐνόρκων εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου μία μεγάλη λαϊκὴ καὶ δημοκρατικὴ κατάστασις, ἢ ὁποία πρέπει νὰ διατηρηθῇ, με ὠρισμένας βεβαίως βελτιώσεις καὶ ἐξελίξεις.

Ερώτ.: *Ἐπιτρέπεται εἰς ἓνα συνήγορον, ὑπερασπίζοντα τὸν πελάτην του, ἐν γνώσει ὅτι οὗτος εἶναι ἔνοχος, νὰ χρησιμοποιήσῃ ψεύδη διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπαλλαγὴν ἢ ἀθώωσίν του ;*

Απάντ.: Ἀσφαλῶς ὄχι. Πρόκειται περὶ βασικοῦ δεοντολογικοῦ κανόνος.

Ερώτ.: *Θεωρεῖτε σκόπιμον νὰ ὑπάρχῃ ὄριον ἡλικίας διὰ τὴν ἀσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ διατί ;*

Απάντ.: Τὸ ὄριον ἡλικίας θὰ συνετέλει οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἀποσυμφόρησιν τοῦ Σώματος. Πρὸς τὸ παρὸν ὁμως εἶναι δυσχερὴς ἢ λήψις ἐνὸς τοιούτου μέτρου, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν προσκρούει εἰς τὴν παράδοσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ συνδέεται στενῶς πρὸς τὴν χορήγησιν ἰκανοποιητικῶν συντάξεων παρὰ τοῦ Τ.Σ.Ν. καὶ ἐφ' ἅπαξ παροχῆς παρὰ τῶν Ταμείων Προνοίας.

Οι σπουδασταί του Ξεωτερικού

Οι σπουδασταί του ξεωτερικού είναι σήμερα μια πειστική πραγματικότητα, που πέρασε το όριο ασφαλούς της αντιμετώπισής της. Κάποτε ο αριθμός τους ήταν αμελητέος. Σήμερα όμως (έτος 1958), κατά τα στοιχεία της υπηρεσίας Συναλλάγματος της Τραπεζής της Ελλάδος, καλύπτουν ποσοστόν 29% επί του συνόλου των σπουδαστών ανωτάτων Σχολών ξεωτερικού και ξεωτερικού. Η πραγματικότητα δε είναι αρκετά υψηλότερη, αν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι πολλοί σπουδασταί δὲν καλύπτονται συναλλαγματικῶς μέσω τῆς ανωτέρω υπηρεσίας, ἄλλοι δὲ (καὶ οἱ ἀξιώτεροι) καλύπτουν τὶς ἀνάγκες τοὺς ἐργαζόμενοι στοὺς τόπους τῶν σπουδῶν τους. Ἄρα στατιστικῶς ἕνας στοὺς τρεῖς σπουδαστὰς μας σπουδάζει στὸ ξεωτερικό, πραγματικὰ δὲ ἕνας στοὺς δύο. Οἱ σπουδασταί μάλιστα κατὰ γενικὴς κατηγορίας, κατανέμονται ὡς ἑξῆς:

Γεωργικὰ ἐπιστήμαι, 33ο)ο
 Θεωρητικὰ » , 22%
 Ἐφηρμοσμένοι » , 72%.

Ἐνα μεγάλο ποσοστὸ τῶν παιδιῶν αὐτῶν φεύγει μὲ πολὺ λίγες γνώσεις στὴν ξένη γλῶσσα καὶ χάνει πολλὰς παραδόσεις ὡσπου νὰ ἐξοικειωθῆ. Μακρὰ δὲ ἀπὸ τὸ οἰκογενεακό, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐθνικὸ τους, περιβάλλον σφίγγονται ἀπὸ πλῆθος κινδύνων. Κακὴ συναστροφή, μεγαλοπολιτικὴς εὐκαιρίας, χαμένος χρόνος, μακρὰ ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν συνδετικὸ κρίκο τῶν ἀποδήμων, τὶς περισσότερες φορὲς ναυαγοῦν, στὸν χρόνον τῶν σπουδῶν ἢ ἀργότερα, χωρὶς κανεὶς νὰ τοὺς κρατήσῃ καθοδηγητικὰ τὸ χέρι. Ὅλοι τοὺς δὲ σχεδὸν γυρίζουν πίσω θαμπωμένοι ἀπὸ τὸν «ἀνώτερον» πολιτισμὸ τῆς ξένης χώρας. Σκεφθῆτε πόσο ἀκριβὰ θὰ πληρωθῆ ἀργότερα αὐτὸ τὸ θάμπωμα, ὅταν οἱ νέοι αὐτοὶ θὰ μποῦν στὴν ἡγετικὴ τάξιν τοῦ τόπου!

Λοιπόν, θ' ἀφίσουμε ἀκόμα τὰ πράγματα νὰ τρέχουν στὴν τύχη τους; Μέτρα γιὰ τὴν μέση Παιδείαν, καὶ γιὰ τὸ σύνολο, ἐξαγγέλλονται. Γιατὴν τὴν ἀνωτάτην παιδείαν τῆς ἀλλοδαπῆς δὲν θὰ γίνῃ τίποτα, θὰ ἐφαρμοσθῆ ἀκόμη, ἐξ ἴσου εὐσυνειδήτως μὲ τὰ παρελθόν, ἡ πολιτικὴ τῆς στρουθοκαμήλου;

Ἐμεῖς νομίζομεν, γιὰ πλῆθος σημαντικῶν λόγων, πὼς πρέπει τὸ πρᾶγμα νὰ ἀντιμετωπισθῆ καὶ πὼς πρέπει νὰ ληφθοῦν μερικὰ γενικὰ μέτρα.

Καὶ πρώτον:

Ἡ ἡμεδαπὴ ἀνωτάτη παιδεία νὰ ἀναδιοργανωθῆ καὶ νὰ ἐπεκταθῆ τόσο καὶ ἔτσι, ὡστε νὰ μπορῆ ν' ἀπορροφήσῃ ὅλους αὐτοὺς τοὺς νέους τῆς ἀλλοδαπῆς ἀνωτάτης παιδείας. Χρει-

άζονται οικονομικὰ μέσα. Ἄλλὰ καὶ μὲ τὴν παρῶσα κατάστασιν μήπως δὲν ξεοδεύονται χρήματα, μάλιστα δὲ περισσότερα καὶ δὴ σὲ πολὺτίμο συνάλλαγμα; Ἄλλωστε πρέπει νὰ τὸ χωνέψουν οἱ διάφοροι «ἀρμόδιοι», πὼς χωρὶς ἕνα μίνιμουμ αὐξήσεως τῶν δαπανῶν τῆς παιδείας (τὸ ἐξωμολογήθη πρὸ διμήνου περίπου ὁ εὐλικρινὴς Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Γ. Βογιατζῆς σὲ μιὰν ἐπίσημὴν του στὰ γραφεῖα τῆς Ἐταιρίας Ἑλληνικῶν Σπουδῶν), ὅλα ὅσα γράφονται καὶ λέγονται καὶ προτείνονται καὶ νομοθετοῦνται καὶ ἀποφασίζονται πάνω στὸ θέμα τῆς Παιδείας εἶναι μόνο «πρὸς τὸ θεαθῆναι».

Δεύτερον, νὰ ἀναδιοργανωθῆ ἔτσι ἡ Μέση Παιδεία, ὡστε νὰ καταργηθοῦν ἐντελῶς οἱ εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις, ἀφοῦ μέχρι τὶς σκᾶλες τῶν ἀνωτάτων ἰδρυμάτων θὰ φθάσῃ μόνον οἱ ἱκανοί, ὡστε νὰ πέσουν ὅλα τὰ τεχνητὰ τείχη καὶ οἱ φραγμοί. Οὔτε οἱ μὴ ἱκανοὶ θὰ προχωροῦν, οὔτε οἱ ἱκανοὶ θὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίαις ἢ τὶς ἀποτυχίαις ἐξετάσεων, ἐνστατανέ, ὅπως γίνεται σήμερα.

Βέβαια, θὰ ὑπάρξῃ καὶ τότε ἀνάγκη νὰ φεύγουν μερικοὶ σπουδασταὶ καὶ πτυχιούχοι στὴν ἀλλοδαπή. Ἄλλ' αὐτοὶ θὰ εἶναι λίγοι, θὰ πηγαίνουν ἐπὶ τῆ βάσει συμβάσεως τῶν ἀνωτάτων Σχολῶν μας μὲ τὶς ξένες Σχολές, θὰ σπουδάζουν γιὰ λογαριασμὸ τῶν ἀνωτάτων μας Σχολῶν καὶ θὰ εἶναι εὐκολώτατος ὁ ἔλεγχος τῶν σπουδῶν καὶ τῶν διατριβῶν τους.

Αὐτὰ ὅμως ἀνήκουν σὲ κάποιο φωτεινότερον μέλλον. Τώρα τί μπορεῖ νὰ γίνῃ; Χωρὶς περιστροφές, νομίζω πὼς μποροῦν νὰ μελετηθοῦν καὶ νὰ ἐκτελεστοῦν τὰ ἑξῆς περίπου μέτρα:

1) Διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ σπουδάσουν στὴν ἀλλοδαπήν, ἐξετάσεις στὴν ξένη γλῶσσα καὶ σὲ ὀρισμένον ποσοστὸ βασικῶν γνώσεων, περίπου ὅπως οἱ εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις στὶς ἡμεδαπὲς Σχολές, γιὰ ὅσον καιρὸ θὰ ἐκτελεστοῦν, καὶ ἐφοδιασμὸς τοῦ ὑποψηφίου μὲ σχετικὸ ἐνδεικτικὸ.

2) Σύμβασιν μὲ ὀρισμένες ἢ καὶ μὲ ὅποιανδήποτε ξένη Σχολή, γιὰ νὰ δημιουργηθῆ ἡ εὐχέρεια τῆς συνεργασίας καὶ τῆς παρακολούθησως.

3) Συγκέντρωσις τοῦ μεγαλυτέρου ὄγκου τῶν σπουδαστῶν σὲ ὀρισμένα κέντρα σπουδῶν τῆς ἀλλοδαπῆς.

4) Διορισμὸς ἐπιμελητοῦ ἢ ἐπιμελητῶν, εκπαιδευτικῶν κυρίως, ὑπαγομένων στὴν ἀρμόδια ἡμεδαπὴν ἀνωτάτη Σχολή, ἔργο τῶν ὁποίων θὰ εἶναι ἡ ἀτομικὴ καὶ ἡ γενικὴ παρακολούθησις τῶν σπουδαστῶν καὶ ἡ ὑποβολὴ διμηναίων — τριμηναίων ἐκθέσεων, κοινοποιουμένων καὶ στοὺς κηδεμόνες.

5) Συνεργασία τῶν Ἐπιμελητῶν μὲ τὶς Ἑλληνικὲς προξενικὲς ἀρχές, τὶς ἐκκλησιαστικὲς ἀρχές κ.λ.π., ὡστε νὰ ὀργανωθῆ κοινὴ συμβίωσις, ἐπαφὴ μὲ τὴν πατρίδα, διδακτικὲς ἐκδρομὲς, ἐορτὲς κλπ.

6) Ὑποβολὴ ἐκ μέρους τῶν σπουδαστῶν κατὰ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα διαφόρων ἐργασιῶν καὶ φροντιστηρίων στὶς οἰκείαις ἡμεδαπὲς Σχολές, ὡστε νὰ διατηρηθῆ ἡ ἐπαφὴ καὶ μὲ τὰ ἑλληνικὰ ἐπιστημονικὰ — διδακτικὰ κέντρα.

7) Διὰ τὴν μείωσιν τῆς δαπάνης, ἀλλὰ καὶ γιὰ ἄλλους γενικωτέρους λόγους, ἀνταλλαγὴ σπουδαστῶν ἀπὸ τὶς ξένες ἀνωτάτες Σχολές.

8) Ἀσκήσις, συγγραφή ἐργασιῶν καὶ διαλέξεις τῶν πτυχιούχων τοῦ ξεωτερικού, ἐξετάσεις κ.λ.π., ὡστε νὰ πάρῃ μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἐδῶ καὶ μετὰ ἕνα ἢ δύο ἐξάμηνα καὶ τὸ ἡμεδαπὸ πτυχίον, καθὼς καὶ ἀξιοποίησις τῶν ἰδιαιτέρων γνώσεων τοῦ ὑπὲρ τῶν ἐδῶ σπουδάζοντων.

9) Ὑποτροφίαις κ.λ.π.

Καὶ σειρὰ ὅλων δευτερευόντων μέτρων, ποὺ θὰ πλαισιώσουν τὴν ὅλην αὐτὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀνωτάτης παιδείας μας στὰ μορφωτικὰ κέντρα τοῦ ξεωτερικού.

Γι' αὐτοὺς ποὺ ἤδη βρίσκονται ἔξω, θὰ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθοῦν ἤδη ἀπὸ τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους, δηλαδὴ μετὰ 5 μῆνες, ὅσα προσφέρονται ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω προτεινόμενα, μεταβατικῶς προσαρμαζόμενα στὶς ὑπάρχουσες συνθήκες.

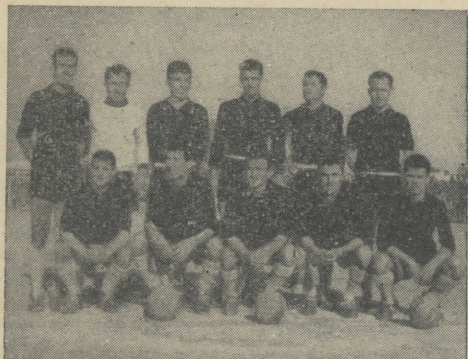
Εἶναι ἐξῶφθαλμο, πὼς μιὰ τέτοια ρύθμισις τοῦ ζητήματος πάμπολλα τὰ καλὰ καὶ τὰ ὠφέλιμα θὰ προσπορίσῃ στὴν ἀγαπημένην μας Πατρίδα. Δυστυχῶς ὅμως ἀπαιτοῦν ἀλλαγὴ νοοτροπίας καὶ μιὰν ὑπότυπὴν ὀργάνωσιν, ποὺ τελείως λείπει. Δὲν πρέπει νὰ μποῦν μερικὰ μέτρα σ' ἐφαρμογὴ, ἔστω καὶ τὰ καλύτερα, χωρὶς ἀλλαγὴν πνεύματος. Γιατὶ θὰ δημιουργήσῃ χειρότερη κατάστασιν ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσα.

ΔΑΜΙΑΝΟΣ ΜΙΧ. ΣΤΡΟΥΜΠΟΥΛΗΣ

Το ποδόσφαιρο

Με κατάπληξι οι Έλληνες φίλαθλοι παρακολούθησαν τον τελευταίο καιρό την πτώση ενός γίγαντος του Έλληνικού Ποδοσφαίρου. Του Παναθηναϊκού. Η ομάδα αυτή, που μαζί με τον Όλυμπιακό Πειραιώς και την Α.Ε.Κ. συνθέτουν από δεκαετιών την τριάδα των βεντετών του δημοφιλέστερου αθλήματος στη χώρα μας, υπέστη τους τελευταίους δυο μήνες μια σειρά ήττων από άλλες ομάδες που την ώθησαν στην όπισθοφυλακή της βαθμολογίας του πρωταθλήματος. Το γεγονός υπήρξε εκπληκτικό. Έδημιούργησε σφοδρή κατάθλιψη στους άμετρητους οπαδούς του Συλλόγου και προσέφερε χαϊρέκακον ίκανοποίησιν στους αντίπαλους του. Κυρίως όμως έδημιούργησε μια σειρά μεγάλων ερωτηματικών στη μάζα των αντικειμενικών φιλάθλων οι οποίοι διαβλέπουν δικαί-

Η Δόξα Δράμας
Οι «απόκληροι» επαναστατούν

ως στην άλυσίδα των ήττων του μεγάλου Αθηναϊκού Συλλόγου, στις οποίες πρέπει να προστεθούν και ανάλογες ήττες του Όλυμπιακού Πειραιώς, μια καινούργια κατάσταση στα πράγματα του Έλληνικού Ποδοσφαίρου. Και πράγματι. Ο αντικειμενικός παρατηρητής πρέπει να παραδεχθεί ότι το φαινόμενο των συνεχών ήττων του Παναθηναϊκού, οι περισσότερες των οποίων υπήρξαν προϊόν της ανωτέρας αποδόσεως των «μικρών» σωματείων της υπαίθρου, αποτελεί αναμφισβήτητον έκδηλωσιν μιας σοβαρής επαναστάσεως στον ποδοσφαιρικό μας χώρο, της οποίας τα δύο κυριώτερα χαρακτηριστικά είναι η κατάπτωση των «μεγάλων» και η εκπληκτική άνοδος των «μικρών». Για να προσδιορισθεί επακριβώς ο χαρακτήρας και η έκταση της αποφασιστικής αυτής αλλαγής θα πρέπει, πριν αναφερθούμε στην άνοδο των μικρών σωματείων, να ανα-

λύσουμε το φαινόμενο της κατάρτισης ή, στην επεικεστέρα έκδοχή, της στασιμότητας των μεγάλων, χαρακτηριστικώτατη έκδηλωσις της οποίας αποτελεί αυτή τη στιγμή το «φαινόμενο Παναθηναϊκού».

Οι συναντήσεις του πρωταθλήματος Έλλάδος απέδειξαν, κατά τα τελευταία τρία χρόνια, ότι πράγματι η διαφορά δυναμικού μεταξύ των μεγάλων συγκροτημάτων του κέντρου και των «μικρών» ομάδων κέντρου και ιδίως επαρχιακών μειούται σταθερά. Εφέτος η νέα αυτή κατάσταση εξεδηλώθη σφερότατα. Τα μικρά και εν πολλοίς άγνωστα (δρα Παναγιώλειος) σωματεία της υπαίθρου εισήλθον στον αγωνιστικό χώρο με μεγάλες τεχνικές και ψυχολογικές αξιώσεις και συχνά συνέτριψαν τα τέως πανίσχυρα σωματεία του κέντρου. Ο Παναγιώλειος κατέβαλε τον «μεγάλο» Όλυμπιακό, η Δόξα Δράμας και εν συνεχεία, ο ΠΑΟΚ Θεσσαλονίκης, ο Άρης και ο Απόλλων Καλαμαριάς συνέτριψαν διαδοχικά τον Παναθηναϊκό και δη τις δύο φορές μέσα στο γήπεδό του των Αθηνών. Ο Απόλλων Καλαμαριάς κατέβαλε επίσης προηγουμένως και τον Όλυμπιακό. Τέλος, ο Παναγιώλειος, νεοφώτιστος κυριαρχητικώς στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα, δεν κατέστη δυνατόν να ήττηθεί ούτε μία φορά στο Αίγιο, παρά το γεγονός ότι αντιμετώπισε όλα τα μεγάλα σωματεία της χώρας. Οι αγώνες αυτοί, αλλά και όλες οι υπάλοιπες συναντήσεις του αγωνιστικού προγράμματος, τις οποίες τα μεγάλα σωματεία «έβγαλαν», κατά την ποδοσφαιρική διάλεκτο, με «Ιδρώτα και αίμα», απέδειξαν ότι εν όψει της εκπληκτικής τεχνικής ανόδου των μικρών Επαρχιακών Σωματείων οι «γίγαντες» του κέντρου βρίσκονται σε θανατηφόρο τελμάτωσι. Τα αίτια του φαινομένου αυτού είναι τα εξής: Πρώτον: Η ύπαρξις άπειρων σωματείων στο κέντρο και η συνεχεία τούτου τεραστία διασπορά των ποδοσφαιρικών ταλέντων που δεν επιτρέπει την συγκέντρωσιν εις εν και το αυτό σωματείον πολλών «αξιών» του αθλήματος. Δεύτερον: Οι σφοδρές έσωτερικές έριδες των μεγάλων σωματείων που διχάζουν τους παίκτας και διασπούν την ομαδικότητα και την συνοχή των ομάδων. Τρίτον: Ο «Βεντετισμός» πολλών άστέρων των μεγάλων συγκροτημάτων που καταστρέφει κάθε απόπειρα ομοιογενείας και τακτικής κατά τους αγώνας και Τέταρτον: Η έλλειψις κάθε προγραμματισμού για την βαθμιαία ανάνεωσι του έμφυχου υλικού των ομάδων, πράγμα που οδηγεί εις καταστροφικούς αυτοσχηματισμούς και πειραματισμούς κάθε φορά που ώρισμένα μέλη (καμιά φορά και ένα μόνο!) της παλαιάς φρουράς αποδεικνύονται άνικανα να συνεχίσουν άναποκρινόμενα στις άνάγκες των αγώνων. Στο τελευταίο αυτό σημείο ο Παναθηναϊκός κατέχει δικαιωματικά

το «ρεκόρ», δεδομένου ότι κανείς άλλος σύλλογος στη χώρα δεν τον φθάνει στην έπιτυχία με την όποια κατορθώνει κάθε φορά να καταστρέψει τα ποδοσφαιρικά του «παλένια», να χάνη τους παίκτας του και να μην μπορεί να συνθέσθω έστω και μετριας ομάδα την στιγμή που διαθέτει μια στρατιά ίκανωτάτων παικτών! Άλλα το σημειώσαμε και προηγουμένως. Η σειρά των άπροσδοκίων άποτυχιών των «μεγάλων» δεν όφείλεται μόνο στην άπολεμώσιν και την στασιμότητά τους. Κάθε άλλο. Η «μικροί» της επαρχίας έχουν παίξει στο ημίμο αυτό ένα αποφασιστικώτατο ρόλο. Η Δόξα Δράμας, ο εκπληκτικός Παναγιώλειος, ο έπικίνδυνος Απόλλων Καλαμαριάς συνέτριψαν έπαισιωμένως τα ποδοσφαιρικά μεγαθήρια.

Οι εκπληκτικές αυτές έπιτυχίες των μέχρι χθές άποκλήρων του αθλήματος όφείλονται στους αντίθετους ακριβώς λόγους από εκείνους που οδηγούν τα μεγάλα σωματεία σε στασιμότητα. Δηλαδή: Την συγκέντρωσιν όλων των ταλέντων κάθε περιοχής σε μια σχεδόν μόνο (ή λίγες εν πάση περιπτώσει) ομάδα. Την άριστην ψυχολογική επαφή μεταξύ των παικτών που μεταφράζεται κατά τους αγώνας σε μια εκπληκτική ομαδικότητα. Την «στρωτή» διοίκησιν που εργάζεται άκόπως για το καλό του συλλόγου και έμπνέει στους παίκτας ένθουσιασμό και άθλητικέ φιλοδοξίες. Και τέλος στο γεγονός ότι τα μικρά αυτά σωματεία, μη βασιζόμενα στην δια των μεταγραφών άρπαγήν έτοιμων παικτών από τα άλλα σωματεία έχουν προγραμματίσει μεθοδική την ανάνεωσιν των ομάδων τους με έμφυχο υλικό που βγαίνει από τα ίδια τα σπλάχνα τους.

Στην Ιστορία του ποδοσφαίρου μας το 1959 θα σημάνη την άπειλητικήν εισβολήν στο προσκήνιο των «μικρών» της επαρχίας που διεκδικούν πλέον με αξιώσεις τα πρωτεία. Οι «μεγάλοι» θα αντιδράσουν βεβαίως σε αυτή την «έκπληξι», αλλά στο τέλος είναι άπόλυτα βέβαιο ότι θα υποκύψουν μοιραία στην νέα κατάσταση. Οι Γολιάθ του κέντρου θα άναγκασθούν να μοιρασθούν τους θριάμβους, την δόξα και το... χρήμα με τους Δαυίδ της υπαίθρου που διεκδικούν την θέσιν που τους άνήκει. Ο Παναθηναϊκός, ο περισσότερος γίγας του αθλητικού 1959, δείχνει τον δρόμο από τον όποιο διαβαίνει ήδη όρμητικώς η επανάστασι των άποκλήρων της μπάλλας.

N. ΦΩΣΚΟΛΟΣ

Το μπάσκετ

Κλασσικόν παράδειγμα έλλείψεως προγράμματος και σήμα κινδύνου για μια έπερχόμενη

νέα παρακμή του έλληνικού αθλητισμού στο σύνολό του, είναι και η τελευταία διαπισωθείσα κατάπτωση του έλληνικού μπάσκετ. Ήταν μια έποχή, πριν λίγα χρόνια, που το μπάσκετ μας είχε φτάσει σε αξιοζήλευτα έπιπεδα και συναγωνίζοταν με έπιτυχία τις γνωστότερες ευρωπαϊκές ομάδες. Στα Βαλκάνια κατείχαμε άναμφισβήτητα την πρώτη θέσιν. Μερικά φαβορί του Πανελληνίου—ό Ρουμπάνης, ο Στεφανίδης, ο Μανιάς—έχαν άναγνωρισθί σαν παίκτες διεθνούς κλάσεως. Στην ίδια περίπου μοίρα βρίσκονταν οι άδελφοί Σπανουδάκηδες του Όλυμπιακού, ο Ματθαίου του Παναθηναϊκού και άλλοι. Η διάλυσι του συγκροτήματος του Πανελληνίου με την άποδημια των περισσότερων παικτών του στο «Έξωτερικό» καθώς και η συνεχής χρησιμοποίησιν των ίδιων στελεχών από τις άλλες ομάδες, άποκάλυψε το τραγικό κενό που παρατηρείται και σε άλλα αθλήματα, και που συνίσταται στην έλλειψιν νέων ταλέντων που θ' αντικαταστήσουν τους παλιούς πρωταθλητάς. Τα αίτια αυτής της κακοδομίας είναι πολλά. Έμεις θα υπογραμμίσωμε ιδιαίτερα ένα άπ' αυτά, έπιρρίπτοντας σοβαρές ευθύνες στους ιθύνοντες των διαφόρων συλλόγων. Άποκοίμασε δηλαδή την έντύπωσιν από ώρισμένα περιστάτικα, ότι σε πολλούς από τους πιο γνωστούς αθλητικούς μας συλλόγους λείπουν όχι τόσο τα μέσα, όσον η άνανεωτική προσπάθεια, η άνανεωτική πνύθη. Μερικοί από τους συλλόγους αυτούς έχουν, κατά κάποιον τρόπο, παρεκλίνει του προορισμού των άφου από τόποι συστημάτικης και έντονης αθλητικής διαπαιδαγωγήσεως της νεολαίας μας έχουν μεταβληθί σε χώρους κοσμικών συγκεντρώσεων και άλλων μορφών ψυχαγωγίας, που δεν έχουν μεγάλη σχέση με την αθλητική ιδέα. Χωρίς να θέλωμε να γινώμε κήρυκες σπαρτιατικής λιτότητος, νομίζω ότι μπορεί να βρεθί ένας τρόπος έξισορροπήσεως της ψυχαγωγίας με την αθλητική έπίδοσιν, χωρίς η πρώτη να καλλιεργήται σε υπερβολικό και, ίσως, έπικίνδυνο βαθμό εις βάρος της δευτέρας. Υπάρχει βέβαια και η άλλη άποψι, ότι δηλαδή η άνοδος του έλληνικού μπάσκετ σε διεθνή έπίπεδα, ήταν τελείως συμπτωματική και ότι τώρα περιορίστηκε πάλι στις φυσιολογικές της διαστάσεις. Αυτή η γνώμη ως τόσο δεν νομίζω ότι εύσταθει, γιατί θα ήταν σαν να θέλωμε ν' άποκλείσωμε τις δυνατότητές μας για άνοδο και σαν να καταδικάζωμε εκ των προτέρων το έμφυχο υλικό που διαθέτομε ως άνάξιο για άνώτερες αθλητικές έπίδοσεις. Ένώ οι ένδείξεις που μας παρέχει η νέα γενιά είναι έξαιρετικά έλπιδοφόρες, αν της έμφυσήσωμε πίστιν στα αθλητικά ιδανικά και την οδηγήσωμε στον όρθο δρόμο.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α

Το νέον μεταρρυθμιστικόν πρόγραμμα διά την Παιδείαν περιλαμβάνει πολλές τολμηράς πρωτοβουλίας, αί όποιαί ἐγγράφονται εἰς τὸ ἐνεργητικόν τῆς παρούσης κυβερνήσεως καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Γεωργίου Βογιατζή. Ἀσχέτως τῶν ἐξ ὠρισμένων πλευρῶν διατυπωθεισῶν ἐπικρίσεων, τὸ πρόγραμμα εἶναι καθ' ὅλα ἀξιόλογον. Ἡ παρουσία ἐξ ἄλλου τοῦ κ. Βογιατζή ἀποτελεῖ ἐγγύησιν διὰ τὴν πιστὴν καὶ ταχεῖαν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐν λόγῳ προγράμματος τὸ ὅποιον δυνατὸν νὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἀφειρητὴν ριζοσπαστικῶν ἐξελίξεων εἰς τὴν καθόλου ζωὴν τοῦ Ἔθνους.

Ἐφιστάμεν καὶ πάλιν τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμόδιων ἐπὶ τῶν τεραστίων εὐθυνῶν πού ἀναλαιμαβάνουν σχετικῶς μὲ τὴν διατήρησιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς ἐλληνικότητος τῆς νήσου Κύπρου.

Προσοχὴ εἰς τὴν Κύπρον

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἀπὸ ἐτέρας πλευρᾶς θὰ καταβληθῇ πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια διὰ νὰ ἐνισχυθῇ καὶ προβληθῇ πέραν τοῦ θένοντος τὸ τουρκικὸν στοιχεῖον, μὲ σκοπὸν ἕνα βαθμιαῖον ἐκτουρκισμὸν τῆς νήσου. Ὁ κίνδυνος ἐν προκειμένῳ εἶναι πολὺ μεγαλύτερος ἀπὸ οἰονδήποτε ἀγῶνα ἄλλης μορφῆς, ἐκ τοῦ ἐμφανούς καὶ μὲ γνωστὰ τὰ μεγέθη τῶν δύο παρατάξεων. Δὲν θὰ ἦτο ἴσως ὑπερβολὴ ἂν ἐλέγετο ὅτι ὁ μέχρι τοῦδε ἐνοπλιος ἀγὼν εἰς τὴν Κύπρον ἠλλαξεν ἀπλῶς μορφήν καὶ μετέτέθη ἐπὶ εἰρηνικοῦ πεδίου. Εἰς τὸν εἰρηνικὸν δὲ αὐτὸν ἀνταγωνισμὸν ἡ Ἑλλάς ὀφείλει νὰ στρέψῃ ὅλην τὴν προσοχὴν καὶ νὰ μὴ φεισθῇ δαπανῶν διὰ νὰ διατηρήσῃ ἐκεῖνον πού ἐπετεύχθη κατόπιν σκληρῶν καὶ αἱματηρῶν ἀγῶνων, δηλαδὴ τὴν ἐλληνικότητα τῆς Κύπρου.

Αἱ προκηρύξεις τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ε.Ο.Κ.Α Διγενή, προτοῦ ἐγκαταλείψῃ τὴν Κύπρον, ἀποτελοῦν ὑποθήκας τῶν ὁποίων ἡ σημασία οὐδενὸς πρέπει νὰ διαλλάθῃ τὴν προσοχὴν. Ὅπισθεν μιάς σαφῶς διαφαينوμένης πικρίας, διότι δὲν ἐδικαιώθη πλήρως ὁ ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Κ.Α ἀναληφθεὶς ἄ-

πελευθερωτικὸς ἀγὼν, ὁ Διγενὴς ρίπτει τὸ σύνθημα τῆς ὁμοנוίας καὶ τῆς ἐνότητος καὶ προτρέπει ὅλους τοὺς Ἕλληνας, Κυπρίους καὶ μὴ, εἰς μίαν γόνιμον συνεργασίαν διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῶν εἰρηπείων καὶ τὴν εὐδωσίαν τῶν προσπαθειῶν τῆς νέας κυπριακῆς δημοκρατίας. Αἱ προκηρύξεις τοῦ Διγενή, προκηρύξεις νικητοῦ καὶ στιβαροῦ ἀντιπάλου, καλὸν θὰ ἦτο νὰ ληφθοῦν σοδαρώς ὑπ' ὄψει ὑπὸ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς καὶ νὰ ἐξαχθοῦν τὰ ἀνάλογα συμπεράσματα. Διότι θὰ ἦτο ὀλέθριον ἂν ἡ ἀποδοχὴ τῶν συμφωνιῶν τῆς Ζυρίχης καὶ ἡ εἰρήνευσίς τῆς νήσου ἐξελαμβάνοντο ὡς ἀδυναμία τῆς Ε.Ο.Κ.Α νὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα καὶ ὡς ἔνδειξις πτώσεως τοῦ ἠθικοῦ τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ. Τοῦτο θὰ ὠδήγῃ εἰς νέας περιπλοκάς καὶ μίαν ἀναζωπύρωσιν τῆς διαμάχης τὴν ὁποίαν, ἐλπίζομεν, ὅλοι ἐπιθυμοῦν ν' ἀποφύγουν.

Μετὰ τὴν Συμφωνίαν τῆς Ζυρίχης καὶ τὴν εἰρήνευσιν τῆς Κύπρου σημαντικὴ μερὶς τοῦ βρετανικοῦ τύπου (π.χ. DAILY TELEGRAPH), συνέχισε τὴν πολεμικὴν τῆς κατὰ τῆς Ε.Ο.Κ.Α καὶ ἐξεφράσθη ἐπανειλημμένως καὶ κατὰ τρόπον σκαιὸν ἐναντίον τοῦ Διγενή. Καὶ ὁ μὲν θρυλικὸς Διγενὴς δὲν εἶναι δυνατὸν θεαίως νὰ θιγῇ οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἀπὸ τὴν γραφίδα μερικῶν ἀνευθύνων καὶ κακοπίστων Βρετανῶν δημοσιογράφων. Εἴθισται ἐν τούτοις εἰς ὅλους τοὺς παρομοίας φύσεως ἀγῶνας οἱ ἀντίπαλοι, μετὰ τὸ πέρας τῆς διαμάχης, ν' ἀναγνωρίζουν ὁ εἰς τὰς ἀρετὰς τοῦ ἄλλου. Ἀποτελεῖ δὲ τοῦτο, ὑποτίθεται, μίαν μακρὰν παράδοσιν τῶν λαῶν τῆς Δύσεως τὴν ὁποίαν μάλιστα ἐσκέφθησαν κατὰ καιροῦς νὰ μάς τήν... διδάξουν. Ἡ στάσις ὅμως πολλῶν βρετανικῶν ἐφημερίδων διαφεύδει αὐτὴν τὴν ἀποψὴν καὶ ἀποδεικνύει πόσον ταπεινοί, ἐδκεκτικὸι καὶ μικρόψυχοι εἶναι οἱ ἀντίπαλοι τοῦ ἥρω-κοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ε.Ο.Κ.Α.

Τὸ θλιβερόν παράδειγμα τῶν βρετανικῶν ἐφημερίδων ἠθέλησαν δυστυχῶς νὰ μιμηθῶν καὶ ὀρισμένοι ἀμερικανικαὶ συνάδελφοί των. Οὕτω ἡ DAILY AMERICAN τῆς Ρώμης ἰσχυρίσθη ὅτι ὁ μὲν Ἐθνάρχης Μακάριος ἀνεμίχθη εἰς τὴν κυπριακὴν ὑπόθεσιν διὰ νὰ ἀποκομίσῃ προσωπι-

κὰ ὀφέλη ἐπιζιτητῶν δι' ἑαυτὸν τὴν ἐξουσίαν, ὁ δὲ Γεώργιος Γρίβας διὰ νὰ προαχθῇ εἰς... ἀντιστράτηγον καὶ νὰ λάβῃ ἀνώτατα παράσημα, ὡς πράγματι ἐγένετο. Τὸ ὅτι οἱ δύο αὐτοὶ ἄνδρες ἠνάλωσαν ἑαυτοὺς ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς ἕνα σκληροτράχηλον, ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα κινδυνεύοντες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν —κυρίως ὁ δεύτερος ἐξ αὐτῶν —νὰ χάσων τὴν ζωὴν τους, τοῦτο δὲν τὸ λαμβάνει ὑπ' ὄψει τῆς ἡ ἐφημερίδος. Καὶ περιπίπτει εἰς τὸ ἴδιον θανάσιμον σφάλμα ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἀπειλεῖται ἀπὸ ἐτῶν ἡ συνοχὴ καὶ ἡ ἐνότης τῶν Δυτικῶν: ἀγνωσεὶ δηλονότι ἡ DAILY AMERICAN ὅτι ἡ ἐλευθερία καὶ ἀξιοπρέπεια εἶναι εἰς ὅλον τὸν κόσμον μία, ἐνιαία καὶ ἀδιαίρετος καὶ ὅτι διὰ τῆς καταστροφικῆς ἀκραίως ἐθνικῶν ἡρώων, ὡς ὁ Διγενὴς καὶ ὁ Μακάριος, ἐξασθε-νεῖ τὴν δυτικὴν παράταξιν, δίδει ἐπιχειρήματα εἰς τοὺς ἐρυθροὺς διὰ νὰ συνεχίσουν τὴν καταδυνάστευσιν τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τους ὑποδούλων λαῶν καὶ ἐνσπείρει σύγχυσιν καὶ ἀμφιβολίαν εἰς τὰς καρδίας καὶ τὸν νοῦν τῶν ἀπανταχοῦ ἐλευθέρων ἀνθρώπων.

Ἐπικίνδυνον δείγμα ἀδυναμίας προσαρμογῆς εἰς τὴν σύγχρονον ζωὴν καὶ ἐκ παραλλήλου θλιβερόν σύμπτωμα παρακμῆς ἀποταλῆς ἢ ἐπιμονῆς τῆς ἀποικιοκρατίας νὰ χρησιμοποιοῖ μέσα καὶ μεθόδους καταπνίξεως τοῦ πόθου τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπεδείχθησαν ἀπραχαιωμένα καὶ οὐδόλους ἀποτελεσματικά. Καὶ ἐὰν μὲν ἐπρόκειτο περὶ μιάς τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος διαμάχης τὸ πράγμα δὲν θὰ εἶχε καὶ τόσην σημασίαν διότι ὁ ἀποικιοκρατικὸς ἱμπεριαλισμὸς εἶναι οὕτως ἢ ἄλλως καταδικασμένος εἰς πλήρη χρεωκοπίαν. Νὰ ἐπωφελοῦνται ὅμως ἐκ τῆς διαμάχης αὐτῆς οἱ πράκτορες τοῦ ἀποικιοκρατισμοῦ καὶ νὰ προβάλλωνται ὡς προστάται τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, εἶναι κατὰ τὸ ἀπαράδεικτον καὶ συγχρόνως ἐγκληματικὸν ἐκ μέρους ἐκείνων οἱ ὁποῖοι, λόγω ἡλιθιότητος καὶ εὐτελῶν συμφερόντων, δίδουν ὄπλα εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἐλευθερίας. Τὸ σημεῖωμα αὐτὸ γράφεται ἐν ὄψει τῶν προσφάτων παραχῶν εἰς τὴν Μαύρην Ἠπειρον, ὅπου ἡ ἀποικιοκρατία φαίνεται ὅτι εἶναι διαθεθεμμένη νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ ἐγκληματικὰ σφάλματα τοῦ παρελθόντος, τὰ ὁποῖα καλεῖται ἐν συνεχείᾳ νὰ πληρῶσῃ ὀλόκληρος ὁ ἐλεύθερος κόσμος.

Δὲν νομίζομεν ὅτι ἀπεδόθησαν αἱ ἐμπρέπουσαι τιμαὶ εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς τῆς κυπριακῆς ἐλευθερίας ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας. Καὶ καὶ μὲν οἱ πραγματικοὶ ἡρώες εἶναι κατ' ἐ-

φρόνως εἰς μίαν ἀπλήν ζωὴν μακρὰν διαφημιστικῶν τυμπανοκρουσιῶν καὶ δοξαστικῶν προσφωνήσεων. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀπαλλάσσει τὸ ἐπίσημον ἐλληνικὸν κράτος τῆς ὑποχρέωσός να τιμῆσθαι τοὺς ἀγωνιστὰς καὶ τοῦτο διὰ δύο λόγους: πρῶτον, διότι γεννᾶται ἐν ἐπιτοικτικὸν ζήτημα ἠθικῆς τάξεως τὸ ὅποιον προκαλεῖ δικαίως τὴν λαϊκὴν δυσφορίαν ὅταν βλέπει τις πρόσωπα προσενεγκόντα ἡσσονας πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας νὰ λαμβάνουν δυσαναλόγους τιμητικὰς διακρίσεις, νὰ ὀδηγοῦνται δέ, ἀκουσίως ἔστω, εἰς τὴν ἀφάνειαν καὶ τὴν λήθην οἱ ἡρώες τοῦ συγχρόνου ἐλληνικοῦ ἔπους· καὶ, δεύτερον, διότι παρέχεται μία ἐξαιρετος εὐκαιρία παραδειγματισμοῦ τῆς νέας γενεᾶς διὰ τῆς προβολῆς τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῆς δημοσιότητος τῶν πράξεών τους. Θὰ ἀποτελέσῃ δὲ ὁ παραδειγματισμὸς αὐτῶς τὸ σπουδαιότερον μάθημα φιλοπατρίας διὰ τοὺς νέους οἱ ὁποῖοι, σήμερον παρὰ ποτε, ἔχουν ἀνάγκην τὴν ἐξουσίας τῆς πίστεως τῶν εἰς τὰς παραδοσιακάς ἀξίας.

Ἡ ἀνάμιξις τῆς πολιτικῆς εἰς τὰς ἐπερχομένας δημοτικὰς ἐκλογὰς εἶναι λίαν ἄστοχος, ἡ δὲ εὐθύνη ἐν προκειμένῳ νομίζομεν ὅτι βαρύνει ὅλα τὰ κόμματα. Οὐδέποτε θ' ἀποκτήσωμεν δημοτικούς καὶ κοινοτικούς ἀρχοντας ἠθικῶς ἀδυσμεύτους καὶ ἔχοντας συνείδησιν τῆς ἀποστολῆς των, ἐὰν δὲν παύσῃ ὁ ἀπροσηματιστος κομματισμὸς ὁ ὁποῖος δηλητηριάζει τὴν προεκλογικὴν ἀτμόσφαιραν καὶ ὑποθάλπει ἀδικαιολογήτως τὰ πολιτικὰ πάθη. Πρέπει νὰ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἄλλην πολιτισμένην χώραν τοῦ κόσμου τὸ ἀξίωμα τοῦ Δημάρχου εὐρίσκεται εἰς τοιαύτην ὑποτέλειαν καὶ συνεχὴ ἐξάρτησιν ἀπὸ τὴν πολιτικὴν.

Αὐτὴ ἡ πληθὺς τῶν διατάξεων περὶ σταθμεύσεως τῶν αὐτοκινήτων ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν —ποῦ, πό-τε, πόσον καὶ ὑπὸ τοιαύτους ὁρους ἐπιτρέπεται ἢ ἀπογορεύεται ἡ στάθμευσις κλπ. — ἔχει ἐμβάλει εἰς ἀμηχανίαν τοὺς ἐντοπίους ὀδηγοὺς, πολὺ δὲ περισσότερον τοὺς ξένους, οἱ ὁποῖοι διὰ πρῶτῶν φορῶν ἐπισκέπτονται τὴν χώραν μας. Διότι πῶς νὰ ἡξεύρῃ π.χ. ἕνας ξένος τουρίστας, ὁ ὁποῖος μάλιστα συμβαίνει νὰ εἶναι καὶ δημοσιογράφος, ὅτι εἰς τὸ τάδε σημεῖον ἀπαγορεύεται ἢ ἐπιτρέπεται, ἐπιτρέπεται ὅμως εἰς τοὺς δημοσιογράφους; Καὶ γενικῶς πῶς νὰ καταποτισθῇ ἐπὶ τῶν τροχαίων διατάξεων ὅταν εἰς πολλὰς περιπτώσεις δὲν ὑπάρχουν πινακίδες ἢ αἱ ὑπάρχουσαι καὶ μὴ φέρουσαι τὰ διεθνῶς γνωστὰ διακριτικὰ σήματα, φέρουν μίαν ἀπλήν ἐπιγραφὴν εἰς τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν; Δεδομένου ὅτι ἐλπίζομεν

πάντοτε εις μίαν σημαντικήν αύξησιν τής τουριστικής μας κινήσεως και είσοδον ενός μεγάλου αριθμού αυτοκινήτων εις την χώραν μας, καλόν θά ήτο εάν έλαμβάνετο πρόνοια σχετικής ένημερώσεως των ξένων και τοποθετήσεως περισσότερων πινακίδων με ξενογλώσσους κατατοπιστικὰς επιγραφάς.

Μάλλον άτυχής πρέπει να θεωρηθή ή πρωτοβουλία οργανώσεως καρνάβαλου και εις τὰς Ἀθήνας. Διότι ενώ ή πραχθεύουσα δεν πρόκειται να κερδίση σχεδόν τίποτα έξ αυτού, ή έπαρ-

Τουριστικός υδροκεφαλισμός

χία—π.χ. αι Πάτραι—θά ύποστή άσφαλώς μειώσιν τής τουριστικής της κινήσεως επί γενικότερα βλάδη τής οικονομικής ανάπτυξεώς τής. Ἀλλά αι προσπάθειαι που καταβάλλονται δια τόν Τουρισμόν άποδίδουν, κυρίως, αν δεν απαιώμεθα εις την τόνωσιν τής οικονομικής δραστηριότητος τής έπαρχίας που φθίγει συνεχώς. Πρέπει επί τέλους κάποτε ν' αντίληφθούν οι άρμόδιοι: ότι είναι άπαραδέκτος αυτός ο τουριστικός υδροκεφαλισμός δια τής συγκεντρώσεως όλων των ξενοδοχείων, των θεαμάτων και πάσης ψυχαγωγίας εις τὰς Ἀθήνας, με άποτέλεσμα την καταδίκην των έπαρχιακῶν πόλεων εις διηκενή μαρασμόν.

Εν μέσω του πλήθους των δημοσιευμάτων που κατεχωρήθησαν τόν τελευταίον καιρόν εις τόν έλληνικόν Τύπον περι Κύπρου, παρεισέφρυσαν, λόγω άγνοίας

Επικίνδυνον σφαῖλα

αφροανώς, αλλά και εκ συστήματος, διάφοροι άνακριθείαι. Μεταξύ άλλων σημειώνομεν την φράσιν «...ή από 3000 έτών υπόδουλος Κύπρος». Ὡς αντιλαμβάνεται ο άναγνώστης πρόκειται περι σφάλματος πρώτου μεγέθους και άρκητά επικινδύνου διότι δίδει την εύκαιρίαν εις την αντίπαλον προπαγάνδαν να διαπείνεται ότι ή Κύπρος ούδέποτε ανήκεν εις την Ἑλλάδα. Πράγματι δε εάν δεχθώμεν ως αληθή τόν Ισχυρισμόν ότι ή Κύπρος παρέμεινεν υπόδουλος επί 3.000 έτη, δηλαδή από τὸ 1000 π.Χ., τότε άσφαλώς ούδέποτε υπήρξεν έλληνική. Τοῦτο όμως είναι βασικὸς έσφαλιμένος. Διότι τόσον κατά την κλασσικήν ὄσον και κατά την βυζαντινήν περίοδον ή Κύπρος έπέλει υπό άκραφιῶνς έλληνικήν διοίκησιν, ήτο δε μία από τὰς πλέον πολιτισμένους περιοχὰς τής Ἑλλάδος. Τὰ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ υπό την ιδιότητά τους ως ὄργανου τής Ἑταιρίας Ἑλληνικῶν Σπουδῶν, έφιστούν την προσοχήν επί τής κακοποιήσεως αὐτῆς τής Ιστορίας, ή ὁποία, πλην των άλλων, παρέχει επιχειρήματα εις τοὺς άρνούμενους την έλληνικότητα τής Κύπρου.

Είμεθα εκ των πρώτων οι ὁποιοι έπεκρότησαν τὰ ληφθέντα υπό τής Τροχαίας μέτρα σχετικῶς με την περιστολήν τής άσυδοσίας των αυτοκινητιστῶν που ειχον καταλύσει πάντα κυκλοφοριακόν νόμον εντός τής πρωτεύουσας.

Νόμιμος διάρρηξις !!!

Ἀπό του σημείου όμως αὐτοῦ μέχρι τής κανονικής διαρρήξεως των αυτοκινήτων εν μέση ὁδῶ και τής άπαγωγῆς των υπό των γερανῶν, ή άπόστασις είναι μεγάλη. Πρόκειται περι έκπληρώσεως ενός κακῶς έννοουμένου καθήκοντος, τὸ ὁποῖον, εκτός του ότι προσκρούει εις τὸ Σύνταγμα, αντίσπρατεύεται και εις την κοινήν λογικήν. Διότι άλλοίμονον εάν τὸν ρόλον των διαρρηκτῶν και σφετεριστῶν τής ξένης περιουσίας ἀναλάβουν τὰ άστυνομικά ὄργανα τὰ ὁποία έχουν ταχθῆ, ὑποτίθεται, δια να προφυλάσσουν τοὺς πολίτας από πάρομοιὰς παρανόμους ένεργείας.

Εἰς ὅλας τὰς πολιτισμένους χώρας του κόσμου, οι δημοσιογράφοι ἀπολαύουν ειδικῶν προνομίων, κυκλοφοροῦν

Ἀπρεπῆς συμπεριφορὰ

ἐκτέλεσιν του καθήκοντός τους, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται οὐσιῶδες δια τήν ὁμαλήν λειτουργίαν τής Δημοκρατίας. Μόνον εις τὸν τόπον μας παρατηρεῖται τὸ φαινόμενον να προηλακίζονται οι εκπρόσωποι του Τύπου και να ὑβρίζονται κατηλικῶτατα υπό των ὀργάνων τής τάξεως, τὰ ὁποία, παρ' ὅλας τὰς μέχρι τοῦδε ὑποδείξεις, δεν είναι διαπεθειμένα να μεταβάλλουν εν προκειμένῳ συμπεριφορὰν. Οὕτω κατὰ τήν ὑποδοχήν του ἥρωος Γεωργίου Γρίβα συνέβησαν πλείστα ὅσα έκτροπα τὰ ὁποία προεκάλεσαν την δικαίαν ἀγανάκτησιν ὀλοκλήρου του Τύπου. Νομίζομεν ότι είναι καιρὸς να επέμβουν οι άρμόδιοι και δη οι κ.κ. Ὑπουργὸς των Ἐσωτερικῶν και Ὑφυπουργὸς Ἀσφαλείας, καθώς και ὁ Διοικητῆς τής Ἀσφαλείας και ὁ Προϊστάμενος Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως, γνωστοὶ δια τὸ ἦθος και τήν ἀκεραιότητα του χαρακτήρος των άστυνομικοί.

Τὰ κρούσματα τετυμποισμοῦ συνεχίζονται, αν ὄχι με αυξανόμενον, πάντως με τὸν αὐτὸν τουλάχιστον ρυθμόν. Καθημερινὸς εἰς δημοσιεύονται εις τὰς εφημερίδας επιθέσεις νεορῶν εναντίον γυναικῶν κυρίως και ή σύλληψις και τιμωρία ὀρισμένων έξ αὐτῶν δεν φαίνεται να εχη συνετίσει τοὺς ὑπολοίπους. Καὶ εάν μὲν τὸ φαινόμενον του τετυμποισμοῦ είναι προϊόν των ἡμερῶν μας ή, ὅπως λέγουν πολλοὶ, ὑπῆρ-

Και πάλιν οὶ τέντυ μπούς

τίον γυναικῶν κυρίως και ή σύλληψις και τιμωρία ὀρισμένων έξ αὐτῶν δεν φαίνεται να εχη συνετίσει τοὺς ὑπολοίπους. Καὶ εάν μὲν τὸ φαινόμενον του τετυμποισμοῦ είναι προϊόν των ἡμερῶν μας ή, ὅπως λέγουν πολλοὶ, ὑπῆρ-

χε και πριν, πλην όμως δεν ειχεν επισύρει την προσοχήν του κοινού, δεν ἀπόκειται εις ἡμὰς να τὸ κρίνομεν ένταῦθα. Ἐμεῖς ἀπλῶς διαπιστώνομεν εν γεγονός τὸ ὁποῖον, κατὰ γενικήν ὁμολογίαν, έχει λάβει ἀνησυχητικὰς διαστάσεις και ἀποτελεῖ μόνιμον ἀπειλήν κατὰ τής σωματικῆς ἀκεραιότητος και ἀξιοπρεπείας των φιλησῶν πολιτῶν. Καλοῦνται δε οι άρμόδιοι, τὸ κράτος και αι ἰδιωτικὰ ὄργανώσεως, να μελετήσουν σοβαρῶς πλέον την κατάστασιν και να ὑποδείξουν λύσεις.

Οι ἀριθμοὶ τής Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας ἀποδεικνύουν ότι εις την χώραν μας ὑπάρχει πλήρης έλευθερία των μειονοτήτων και ὅτι οὐδεμία πίεσις ἀσκει-

Ἐνδιαφέρουσα σύγκρισις

ταί ἐπ' αὐτῶν. Συμφώνως με τὰ δημοσιευόμενα εις την «Στατιστικήν τής Ἐκπαιδεύσεως κατὰ τὸ σχολικόν ἔτος 1956—57, τόμος Στοιχειώδης Ἐκπαιδεύσεως» εις την Θράκην «μεταξύ των 577 ὑπαρχόντων εν ὄλῳ δημοτικῶν σχολείων, 266 ἦσαν σχολεῖα μη δημόσια με 12.196 μαθητὰς, ήτοι τὰ 27,8ο ο του συνολικοῦ ἀριθμοῦ των μαθητῶν τής Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Θράκης (43.811). Πρόκειται ένταῦθα περι των σχολείων τής μουσουλμανικῆς κοινότητος». Καὶ πάλιν, συμφώνως με την προαναφερθεῖσαν έκδοσιν, τὸ διδακτικόν προσωπικόν των μη δημοσίων σχολείων τής Θράκης ἀνέρχεται εις 399, δηλαδή εις τὰ μουσουλμανικά σχολεῖα ή ἀναλογία κατὰ διδάσκαλον είναι περίπου 32 μαθηταί, δηλαδή ὅσον των πλέον προηγμένων χωρῶν. Ἀντιθέτως των Ἑλληνικῶν σχολείων είναι οἱ μαθηταὶ 55 μαθηταὶ κατὰ διδάσκαλον. Καὶ συμφώνως με την Διεθνή Στατιστικὴν Ἐπετηρίδα, ή ἀναλογία εις Τουρκικά σχολεῖα είναι επίσης 56 μαθηταὶ κατὰ διδάσκαλον, ἀλλὰ με 66ο ο ἀναλογητῶν. Ἄρα ή Τουρκικὴ κυβέρνησις, και πολὺ σωστά, ἐνδιαφέρεται δια τήν ἔκπαιδυσιν των εις τὸ ἐξωτερικόν εὑρισκομένων Τουρκοπαίδων. Θὰ πρέπει και ή Ἑλληνικὴ κυβέρνησις και ὅλοι οι Ἕλληνες να διδαχθούν από τοὺς ἀποκαλυπτικοὺς ἀριθμοὺς τής Στατιστικῆς και να ἐνδιαφερθῆ δια τήν ἔκπαιδυσιν των ἀποδήμων Ἑλληνοπαίδων και ἰδιαίτερώς να στρέψη την προσοχήν της εις τὸν Ἑλληνισμόν τής Κύπρου. Ἐκεὶ θὰ δοθῆ σημαντικὴ «ἐκπαιδευτικὴ» μάχη.

Ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν και Δημ. Ἔργων—Γενικήν Διεύθυνσιν Ταχυδρομείων—ἐλάβομεν και δημοσιεύομεν τὸ κατωτέρω ἔγγραφον:

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 38 τευχὸς σας και υπό τὸν τίτλον «Ταχυδρομικὴ κερδοσκοπία» δημοσιεύεται σχόλιον, ότι τὸ Ταχυδρομεῖον δεν ἐδέχθη τὰ τεύχη τής προηγουμένης ὑπ' ἀριθ. 37 έκδόσεώς σας με τὰ προβλεπόμενα δια τὰ περιο-

δικὰ τέλη «20 λεπτὰ ἀνά 50 γραμμάρια» επειδή ειχε παρενεθῆ εις ἕκαστον των τευχῶν των και αὐτοτελῆς ἀνακοίνωσις πρὸς τοὺς συνδρομητὰς σας, δια τήν συναποστολήν τής ὁποίας μετὰ των τευχῶν του περιοδικοῦ ἐζητήθη ή καταβολὴ επί πλέον δραχ. 1.

Κατὰ τὸ σχόλιόν σας τούτο «Τὸ Κεντρικόν Ταχ. Ἀθηνῶν, κατόπιν θεβαίας ἐντολῆς των Ὑπηρεσιῶν του Ὑπουργεῖου, ἐθεώρησε τὸ μικροσκοπικόν αὐτὸ σημεῖωμα ὡς... ἐπισυναπτομένην ἐπιστολήν και ἔδωκεν ἐντολήν να αὐξηθούν τὰ ταχυδρομικὰ τέλη κατὰ μίαν δραχμὴν».

Περαιτέρω ἐκρίνατε ότι τὰ ἀνωτέρω σας παρῆχον τὸ δικαίωμα να χρησιμοποιήσητε εις βάρος τής Ταχ. Ὑπηρεσίας φράσεις ἀπαράδεκτους ὅπως «αὐτὴ ή ἀναχρονιστικὴ κερδοσκοπία των Κρατικῶν Ταχυδρομείων» και εν συνεχείᾳ «τὸ μόνον που αἰσθανόμεθα οι Ἕλληνες πολῖται είναι ἐντροπὴ δια τοιαύτας ἀναχρονιστικὰς ἐνεργείας των Ὑπηρεσιῶν του Ἑλληνικοῦ Κράτους».

Κατόπιν των ἀνωτέρω και πρὸς ἀποκατάστασιν τής ἀληθείας γνωρίζομεν ὑμῖν τὰ κάτωθι:

1) Δεν είναι ἀληθές ότι τὸ Κεντρ. Ταχυδρομεῖον κατόπιν ἐντολῆς των Ὑπηρεσιῶν του Ὑπουργεῖου, ἐθεώρησε τήν ὡς ἄνω αὐτοτελῆ ἐντυπον ἀνακοίνωσιν ὡς ἐπισυναπτομένην εις τὸ περιοδικόν ἐπιστολήν ὅπως γράφετε ὅλας ἀνακριδῶς. Οὔτε τοιαύτη ἐντολὴ του Ὑπουργεῖου πρὸς τὸ Κεντρικόν Ταχυδρ. δια τήν ἐδικὴν ταύτην περίπτωσιν ἐδόθη, οὔτε ὡς ἐπιστολὴ ἐχαρακτήρισθη ή εν λόγῳ πρόσθετος ἐντυπος ἀνακοίνωσις σας.

Τὰ Κεντρ. Ταχυδρ. οἴκοθεν και βάσει των κειμένων διατάξεων, ἐχαρακτήρισε νομίμως και ὀρθῶς ταύτην, ὡς αὐτοτελῆς μὴ περιοδικόν ἐντυπον, δια τοῦτο δε και ὑπέδειξε ὑμῖν ὀρθῶς, ότι ἐφόσον ἐπιθυμεῖτε τήν συναποστολήν του μὴ περιοδικοῦ τούτου ἐντύπου μετὰ των τευχῶν του περιοδικοῦ, πρέπει να καταβῆτε πλέον των τελῶν του περιοδικοῦ και τὸ τέλος δραχ. μιᾶς, τὸ προβλεπόμενον δια τὰ μὴ περιοδικὰ, ἐντυπα.

2) Μετὰ τήν ὡς ἄνω νόμιμον ἐνέργειαν του Κεντρ. Ταχυδρ. ἀντιπρόσωπος ὑμῶν προσήλθεν εις τήν παρ' ἡμῖν Δ)νσιν Ταχ)κῆς Ἐκμεταλλεύσεως και ἔθεσε τὸ ζήτημα ὑπ' ὄψιν του ἀρμοδίου Διευθυντοῦ.

Οὗτος ἔδωκε λεπτομερεῖς πληροφορίας εις τὸν ἀντιπρόσωπόν σας, ἔθεσε δε ὑπ' ὄψιν του και τὰς σχετικὰς διατάξεις καθ' ἅς δεν ήτο δυνατὴ ή συναποστολὴ περιοδικῶν και μὴ περιοδικῶν ἐντύπων με τὰ μειωμένα τέλη τὰ προβλεπόμενα δια τὰ περιοδικὰ ἐντυπα, κατόπιν δε τούτου ὁ ἀντιπρόσωπός σας διεπίπωσε τήν παράκλησιν να γίνη εν προκειμένῳ μίᾳ ἐξαίρεσις και να διατάξωμεν σχετικῶς τὸ Ταχυδρομεῖον δια τήν παραλαβὴν των τευχῶν σας, ἄνευ καταβολῆς τελῶν δια τὰ συναποστελλόμενα μετ' αὐτῶν μὴ περιοδικὰ ἐντυπα, λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν ότι ή ἐντυπος αὐτοτελής

ανακοίνωσής σας είχαν ήδη παρεντεθεί εις τὰ τεύχη καὶ ἡ ἀφαίρεσίς της ἐδημιούργει δυσχερείας δι' ὑμᾶς.

Ἡ παράκλησις αὐτῆ τοῦ ἀντιπροσώπου σας δὲν ἦτο θεαίως δυνατὸν νὰ ἰκανοποιηθῆ ὡς μὴ νόμιμος.

Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦσι τὴν ἀπεικόνισιν τῶν πραγματικῶν γεγονότων.

Λυπούμεθα διότι τὰ ἀναγραφόμενα εἰς τὸ δημοσίευσμά σας, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσι μὲ τὰ πραγματικὰ ταῦτα γεγονότα, ὡς καὶ διὰ τοὺς ἐν τῷ σχολίῳ σας ἀδίκους καὶ ἀπαράδεκτους χαρακτηρισμούς εἰς βάρος τῆς Ταχυδρομικῆς Ὑπηρεσίας.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
Θ. ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ἀκριβὲς ἀντίγραφο
24)3)1959

Σημ. Ἑλληνικῶν Θεμάτων

Δὲν νομίζομεν ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ ἀναιρεῖ τὴν οὐσίαν τῶν ἐπικρίσεων μας. Διότι οὐδέποτε ἠμφισβητήσαμεν τὴν ὑπαρξιν νόμου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστηρίχθησαν αἱ ἐνέργειαι τοῦ

Κεντρικοῦ Ταχυδρομείου. Πλὴν ὁμως τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι εἰς τὴν περίπτωσίν μας δὲν ὑπάρχει *κερδοσκοπία* καὶ δὴ *ἀναχρονιστική*, ἐπειδὴ κάποιος νόμος περιλαμβάνει—ὡς μὴ ἔδει—τελείως ἀνεδαφικὰ καὶ παραλόγους διατάξεις. Οἱ νόμοι ὡς γνωστὸν εἶναι ἔργα ἀνθρώπων καὶ ἐπιδέχονται πλείστας τροποποιήσεις καὶ βελτιώσεις. Ἔργον δὲ τῶν ἐκάστοτε ἰθυνόντων εἶναι νὰ συμπληρῶνουν τὰς ἀτελείας καὶ νὰ ἐπανορθῶνουν ὅσα ἐκ τῶν κακῶς κειμένων ὑποπίπτουν εἰς τὴν ἀντίληψίν των. Ἐχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ κ. Ὑφυπουργὸς τῶν Συγκοινωνιῶν, ἐμφορούμενος ἀναμφιβόλως ὑπὸ καλῆς πίστεως καὶ ἀνθρώπος δραστήριος, θὰ εὕρῃ τὸν καιρὸν νὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὰς ἀναχρονιστικὰς αὐτὰς διατάξεις, εἰσάγων συντόμως τὰ σχετικὰ νομοσχέδια εἰς τὴν Βουλὴν, διὰ νὰ λείψῃ μία πηγὴ συνεχῶν προστριβῶν καὶ παρεξηγήσεων μεταξύ Ταχυδρομείων καὶ Κοινοῦ. Καὶ ἐπ' εὐκαιρίᾳ θέτομεν ὑπ' ὄψιν του ἐν ἀκόμῃ θέμα: γνωρίζει ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι περιοδικὸν ἀποστελλόμενον *δωρεάν* εἰς τοὺς συνδρομητὰς του, ἐπειδὴ δὲν ἀναγράφει ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τιμὴν τεύχους, χαρακτηρίζεται ὡς βιβλίον!!! καὶ πληρώνει ὡς ἐκ τούτου ηὔξη- μένον ταχυδρομικὸν τέλος;

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΑΙ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ

Ἐχουν δημιουργηθῆ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν εἰσαγωγῶν κατὰ τὸ 1953 ὠρισμένα συστήματα πωλήσεων, τῶν ὁποίων τ' ἀποτελέσματα ἀρχίζουν νὰ ἐπιδρῶν ἐπικινδύνως ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας.

Τὸ κυριώτερον τῶν συστημάτων αὐτῶν, εἶναι ἡ πώλησις μὲ δόσεις.

Τὸ πρόβλημα ἐμφανίζει 2 ὄψεις, τὴν οἰκονομικὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν. Πρὸς ἄρσιν ὁμως πάσης παρεξηγήσεως εἶναι οἰκονομικῶς ἐπικίνδυνον νὰ ἐπικρατοῦν ἀποφασιστικῶς κοινωνικοὶ λόγοι διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Ἀπὸ οἰκονομικῆς πλευρᾶς αἱ πωλήσεις διὰ δόσεων ἀποτελοῦν μίαν προεξόφλησιν μελλοντικοῦ εἰσοδήματος ἐν πολλοῖς, μὲ τὴν μαστίζουσαν τὴν χώραν ἀνεργίαν καὶ ὑποαπασχόλησιν, ἀβεβαίου.

Μὲ τὸ γνωστὸν μάλιστα ψυχολογικὸν κλίμα, ποῦ δημιουργεῖται εἰς τὸν ἀγοραστήν, τῆς εὐθνοτέρας ἀγορᾶς, γίνεται εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν περιπτώσεων ἀλόγιστος κατανομή τῆς προεξόφλησεως τῶν μελλοντικῶν οἰκογενειακῶν εἰσοδημάτων. Ἐνταῦθα ὀφείλεται μία διευκρίνισις. Ὅμιλοῦμεν μόνον διὰ τὰ καταναλωτικὰ ἀγαθὰ καὶ ὄχι διὰ τὰ κεφαλαιουχικά.

Ἐνα δεῦτερον σημεῖον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν εἶναι ὅτι εἰς τὴν τιμὴν τοῦ διὰ δόσεων πωλουμένου εἰδους συμπεριλαμβάνεται βαρύτατος τόκος, τὸν ὁποῖον καλεῖται νὰ πληρώσῃ ἡ κατανάλωσις.

Ἐν τρίτον σημεῖον εἶναι ὅτι τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τῶν διὰ δόσεων πωλουμένων εἰδῶν, εἶναι προελεύσεως ἐξωτερικοῦ. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ ἐκ τοῦ πλεονάσματος ἢ ἐν πολλοῖς ὑστερήματος τῶν καταναλωτῶν—προερχομένων κυρίως ἐκ τῶν πνευστέρων τάξεων τοῦ λαοῦ—εἰσόδημα ἀπορροφᾶται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν κυκλοφορεῖ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγοράν. Ἐπομένως δὲν εἶναι συγκρίσιμον τὸ ἐν Ἑλλάδι πρόβλημα, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὸ σημεῖον αὐτό, μὲ τὸ σύστημα τῶν δόσεων τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου τὸ 90% τῶν καταναλισκομένων εἰδῶν εἶναι ἐγχωρίου παραγωγῆς. Ἐπίσης διὰ τοῦ συστήματος τῶν δόσεων γίνεται μία ἐξάρθρωσις τῆς ἐσωτερικῆς δευτερογενοῦς παραγωγῆς, ἡ ὁποία εἶναι ὑποχρεωμένη ν' ἀκολουθήσῃ τὴν πολιτικὴν τῶν εἰσαγωγῶν, καταβάλλουσα βαρυστάτους καὶ ἀπαγορευτικούς διὰ τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν τόκους, ἔναντι τῶν μικρῶν τόκων, τοὺς ὁποίους καταβάλλουν αἱ εἰσαγωγικαὶ ξέναι βιομηχαναίαι.

Ἀπὸ κοινωνικῆς πλευρᾶς λέγεται ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀποστεροῦνται αἱ πνεύστεραι τάξεις τῆς δυναμικότητος ἀγορᾶς ὠρισμένων καταναλωτικῶν εἰδῶν, ἅτινα συμβάλλουν εἰς τὴν αὐξησιν τοῦ πολιτιστικοῦ αὐτῶν ἐπιπέδου.

Ὑπὸ τῶν περιορισμῶν καὶ μόνον τῆς διὰ δόσεων ἀγορᾶς ἐγχωρίου παραγωγῆς εἰδῶν, κατὰ τὴν γνώμην μας, καὶ τὸ σύστημα αὐτὸ εἶναι ἀσύμφορον κοινωνικῶς διὰ τοὺς ἐξῆς κυρίως λόγους:

Εἰς μίαν χώραν οἰκονομικῶς ὑπὸ ἀνάπτυξιν μὲ ἐνδημοῦσαν τὴν ἀνεργίαν καὶ ὑποαπασχόλησιν, χώραν μικροῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος, εἶναι κοινωνικῶς λίαν ἐπιβλαβὴς ὁ ἔθισμός τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ, εἰς μίαν πομπύτητα ἀνωτέραν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, πολλῶ μᾶλλον ὅταν διὰ τῶν δόσεων προεξοφλεῖται μελλοντικόν, ἐν πολλοῖς ἀβέβαιον, εἰσόδημα.

Ἐτερον σημεῖον ἐπὶ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ δοθῆ ἰδιόζουσα σημασία, εἶναι ἡ ἀξιολόγησις τῶν εἰδῶν τῶν ἀγοραζομένων διὰ δόσεων καὶ ἡ ὁποία εἶναι τελείως ἀλόγιστος καὶ ἀσύμφορος, ἀνατρεπτικὴ δὲ εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων τῶν οἰκογενειακῶν προϋπολογισμῶν. Τί ὀφείλει π.χ. μίαν πνευστέραν οἰκογένειαν τὴν ἀγορὰ ἐνός ψυγείου ἠλεκτρικοῦ, ἐξωτερικῆς προελεύσεως, τὸ ὁποῖον, λόγω τοῦ χαμηλοῦ εἰσοδήματος, παραμένει κενόν;

Νομίζομεν ὅθεν, ὅτι καὶ κοινωνικῶς τὸ θέμα εἶναι λανθασμένον, ὁσονδήποτε ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ἂν δημιουργεῖται ἀντίθετος ἐντύπωσις. Ὑπάρχει ὁμως, νομίζομεν, καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτόν, μία λύσις συμβιβάζουσα τὴν κοινωνικὴν μὲ τὴν οἰκονομικὴν ἀποψιν. Αὐτὴ εἶναι ὁ περιορισμὸς τῆς πωλήσεως διὰ δόσεων μόνον τῶν ἐγχωρίας προελεύσεως εἰδῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ δημιουργία ὑπευθύνων συνεταιρισμῶν καταναλωτῶν, ὅπου τοῦλάχιστον θὰ ἐξασφαλίζεται ἡ οἰκονομικὴ πλευρὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεων ἐκ τῶν δόσεων, ἀλλὰ καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἀξιολόγησις καὶ ὁ προγραμματισμὸς τῶν δόσεων.

Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ λάβῃ ἄμεσα καὶ θαρραλέα μέτρα, πρὶν ἢ τὸ θέμα καταστῇ ἀνατρεπτικόν τῆς οἰκονομικῆς μας σταθερότητος.

Σ.

Ὁ Προϋπολογισμός

Ὡς κυριώτερον γεγονός τοῦ ἀνασκοπούμενου μηνὸς δύναται ἀναμφισβητήτως νὰ θεωρηθῆ ἡ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Κ. Παπακωνσταντίνου κατάθεσις εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1959, λήγοντος τοῦ πρώτου δεκαήμερου τοῦ Μαρτίου.

Εἰς τὰς συνοδευσάσας τὴν κατάθεσιν ἐκτενεῖς ὑπουργικὰς ἀνακοινώσεις καθὼς καὶ εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἔκθεσιν γίνεται, ὡς καὶ ἄλλοτε, εὐρεία ἀνασκόπησις τῶν ἐξελίξεων τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐντὸς τοῦ 1958, αἱ ὁποῖαι ἐν τῷ συνόλῳ τῶν χαρακτηρίζονται ἱκανοποιητικά. Τὰς ἐξελίξεις αὐτὰς εἶχεν ἤδη ὑπογραμμίσει ἡ στήλη αὐτῆ, ἀναλόγως τοῦ θέματος ἢ τοῦ τομέως εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεφέροντο, εἰς τὰ τρία προηγούμενα τοῦ παρόντος τεύχῃ. Συνίστανται δὲ αὐτοὶ εἰς τὴν παγίωσιν τῆς οἰκονομικῆς σταθερότητος (ἐκφραζομένην εἰς τὴν ἀνεπαίσθητον διακύμανσιν τῶν τιμαρίθμων, τὴν ἐξακολούθησιν τῆς αὐξήσεως τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων, ἧτις ἐπέτρεψε τὴν οὐσιώδη διεύρυσιν τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ἐξ ὑγιῶν δραχμῶν ἀποταμιεύσεων, καὶ τὴν ἐπιβράδυνσιν τῆς αὐξήσεως τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας), τὴν χολάρωσιν τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ ἔθνικοῦ ἐισοδήματος, ἐναντι τῶν προηγούμενων ἐτῶν, ὀφειλομένην σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν οὐσιώδη μείωσιν τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος (λόγω κάμψεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς) καὶ τῶν ἐξ ἀλλοδαπῆς ἀδήλων πόρων, καθὼς καὶ εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν ἐπενδύσεων πρὸς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς οἰκονομίας με χαρακτηριστικὴν ἀναζωπύρωσιν τῆς τάσεως πρὸς τὸν οἰκισμὸν.

Εἰς τὸν τομέα τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν συνεχίσθη ἡ δημοσιονομικὴ ἐξυγίανσις, τὰ δὲ ἐξ ἑγχωρίων πηγῶν ἔσοδα (περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἐιδικῶν ἐσόδων ἐξ ἐπενδύσεων) ὑπερέβησαν τὰς προβλέψεις κατὰ 88 ἑκατ. δραχμῶν, ἀνεληθὺντα οὕτω εἰς 14.524 ἑκατομμύρια. Ἐναντι αὐτῶν αἱ τρέχουσαι δαπάναι ἀνῆλθον εἰς 12.833 ἑκατομμύρια (ἐναντι 13.007 προϋπολογισθεισῶν) διευρυνθέντος οὕτω τοῦ ἀρχικῶς προβλεφθέντος πλεονάσματος κατὰ 220 περίπου ἑκατομ. δραχμῶν πρὸς χρηματοδότησιν τοῦ εἰδικοῦ προγράμματος κρατικῶν ἐπενδύσεων. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀνῆλθε (βάσει πραγματοποιηθεισῶν πληρωμῶν) εἰς 2.5% ἑκατομμύρια, ἐξυπηρετήθη δὲ παραλλήλως κατὰ 780 ἑκατομμύρια ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ ρευστοποιημένων ἀμερικανικῆς βοήθειας, καὶ κατὰ 525 ἑκατ. διὰ δανεισμοῦ ἐκ τῆς ἑγχωρίου κεφαλαιαγορᾶς, μέσῳ τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐντόκων γραμματίων. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δύναται γενικῶς νὰ λεχθῆ ὅτι τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς δημοσιονομικῆς καταστάσεως τοῦ 1958 ἦσαν ἡ βελτίωσις τοῦ σκέλους τῶν ἐσόδων, ὀφειλομένη τὸσον εἰς τὴν φορολογίαν τῶν μεγαλυτέρων εἰσοδημάτων τοῦ προηγούμενου ἔτους, ὅσον καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ἀποδόσεως τῶν φοροτεχνικῶν ὑπηρεσιῶν, ἡ ἐπικράτησις φειδοῦς

Κ. Παπακωνσταντίνου
Ἰκανοποιητικά ἐξελίξεις

εἰς τὴν διάθεσιν τῶν δαπανῶν (παρὰ τὴν αὐξήσιν, περιορισμένην βεβαίως, τῶν δημοσίου παλληλικῶν μισθῶν καὶ συντάξεων) καὶ ἡ συνέπειά ταύτης ἠύξημένην συμμετοχὴ τῶν ἐγχωρίων πηγῶν δημοσίων ἐσόδων εἰς τὸ πρόγραμμα ἐπενδύσεων, τὸ ὕψος τοῦ ὁποῖου ὑπερέβη πᾶν προηγούμενον.

Ἐξ ἄλλου αἱ γενικαὶ γραμμαὶ τοῦ κατατεθέντος νέου προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ 1959 δὲν διαφέρουν οὐσιωδῶς ἐναντι τοῦ προηγούμενου ἔτους. Τὸ σύνολον τῶν ἐξ ἑγχωρίων πηγῶν ἐσόδων τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ ἀνέρχεται εἰς 14.750 ἑκατ. δραχμῶν καὶ τῶν τρέχουσῶν δαπανῶν αὐτοῦ εἰς 13.875, δημιουργούμενου οὕτω καὶ ἐφέτος περιθωρίου 875 ἑκατομμυρίων, τὸ ὁποῖον θὰ διατεθῆ διὰ τὴν χρηματοδότησιν ἐκτελέσεως ἔργων βάσει τοῦ προγράμματος κρατικῶν ἐπενδύσεων.

Τὸ σκέλος τῶν εἰσπράξεων ἀπαρτίζουσι κατὰ 2.768 ἑκατομ. οἱ ἀμειοφόροι, κατὰ 10.455 οἱ ἔμμεσοι καὶ κατὰ 1.527 ἑκατομμύρια τὰ λοιπὰ τακτικά καὶ συνήθη ἑκτακτὰ ἔσοδα. Διάφοροι ἐν τούτοις οἰκονομικοὶ παρατηρηταὶ θεωροῦν ὅτι ἡ στήριξις τῶν προβλεψέων διὰ τὰς εἰσπράξεις εἰς τὴν σημειωθείσαν ἐντὸς τοῦ 1958 ἀπόδοσιν (ἰδίᾳ τοῦ φόρου τοῦ εἰσοδήματος) δυνατόν νὰ ἐμφανίσῃ σοβαρὰς ἀποκλίσεις εἰς τὴν πρᾶξιν δεδομένου ὅτι κατὰ τὸ 1958 ἐφορολογήθησαν τὰ ἠύξημένα εἰσοδήματα τοῦ προηγούμενου ἔτους, ἐνῶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος θὰ φορολογηθοῦν τὰ γενικῶς μικρότερα εἰσοδήματα τοῦ 1958. Δέον ἐξ ἄλλου νὰ σημειωθῆ ὅτι ἡ ἀρχικὴ πρόβλεψις διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος κατὰ τὸ 1958 ἦτο οὐσιωδῶς μεγαλυτέρα τοῦ τελικῶς πραγματοποιηθέντος ἐσόδου (1973 ἑκατομ. πρόβλεψις, ἐναντι, 1.751 πραγματοποιηθείσας).

Διὰ τὸ 1959 ἡ πρόβλεψις ὑπελογίσθη εἰς 1.804 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἂν δὲ σημειωθῆ εἴτε ἡ συνήθης ἀπόκλισις πού παρεληφθῆ

καὶ τὸ προηγούμενον ἔτος, εἴτε (διαζευκτικῶς ἢ σωρευτικῶς) ἡ ἑκτακτος τοιαύτη, λόγω μικροτέρων εἰσοδημάτων, τότε ἡ προαναφερθεῖσα πρόβλεψις δυσχερῶς δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ. Ἐπιφυλάξεις τινὲς διευτυπώθησαν ἐπίσης καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀμέσων πόρων, ἰδίᾳ τοῦ φόρου κύκλου ἐργασιῶν, συνεπεῖα τῆς κάμψεως τῶν συναλλαγῶν, σχετῆσιν ἐχούσης μετὰ τὴν ὑφ᾿ ἑσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος (περὶ ἧς κατωτέρω) καθὼς καὶ τῶν εἰσπράξεων τῶν τελωνείων. Διὰ τὴν τελευταίαν ταύτην κατηγορίαν ἐσόδων ἀναφέρεται ὅτι τὸ κονδύλιον τῶν δασμῶν δυσχερῶς θ' ἀνταποκριθῆ εἰς τὸ προβλεφθὲν ἐπίπεδον, τὸ μὲν διότι αἱ ἰδιωτικαὶ εἰσαγωγαὶ ἤρχισαν νὰ ὑποχωροῦν, τὸ δὲ διότι ἕνα σημαντικὸν μέρος ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν θ' ἀφορᾷ κεφαλαιουχικὸν ἐξοπλισμὸν, ὁ ὁποῖος συνήθως εἰσάγεται ἀτελῶς.

Εἰς τὸ σκέλος τῶν δαπανῶν ἐπίσης ἐμφανίζεται αὐξήσις ἐναντι τῶν πραγματοποιήσεων τοῦ προηγούμενου ἔτους, ἀποδίδεται δὲ ἀρμοδίως εἰς τὴν φυσικὴν ἐπίπτωσιν ἐκ τῆς συγχίσεως τῶν ἠύξημένων δαπανῶν μισθολογίου καὶ συντάξεων, καθὼς καὶ εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν δαπανῶν διὰ τὴν παιδείαν, τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν καὶ ὑγείαν.

Ἐτέρας μορφῆς νέα στοιχεῖα δημοσιονομικῆς πολιτικῆς δὲν ἐμφανίζονται εἰς τὸν κατατεθέντα νέον προϋπολογισμόν, ταύτης ἐξαντλούμενης εἰς τὴν παγίωσιν καὶ βελτίωσιν τῶν γνωστῶν μέχρι τοῦδε μεθόδων καὶ μέσων, διαπνευμένης δὲ ἀπὸ τὴν αἰσιοδοξίαν ὅτι συνεχῆς καὶ αὐτόματος θὰ εἶναι ἡ πρόοδος ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς βελτιώσεως τῆς φοροτεχνικῆς ὀργανώσεως. Τὸ πρόβλημα ἐν τούτοις τῶν φορολογικῶν κινήτρων διὰ τὴν αὐξήσιν καὶ τὴν πρὸς σκοπιμώτερας κατευθύνσεις καθοδήγησιν τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων, τὸ ὁποῖον τὸσον εὐρῶς συζητεῖται μετὰ τῶν ἐπιχειρηματικῶν τάξεων καὶ τῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων, δὲν φαίνεται ν' ἀπησχόλησε θετικῶς τοὺς φορεῖς τῆς δημοσιονομικῆς μας πολιτικῆς. Δύναται ὁμως νὰ θεωρηθῆ βέβαιον ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦτο θὰ εἶναι εἰς τὸ κέντρον τῶν συζητήσεων κατὰ τὸ τρέχον ἔτος.

Ἡ πολιτικὴ τῶν ἐπενδύσεων

Διὰ τοῦ κατατεθέντος προϋπολογισμοῦ ἀνεκινήθη νέα αὐξήσις τοῦ ὕψους τοῦ προγράμματος κρατικῶν ἐπενδύσεων τὸ ὁποῖον ἀνῆλθεν οὕτω εἰς τὸ ποσὸν τῶν 3.580 ἑκατομμυρίων δραχμῶν (ἐναντι 3.050 πού εἶχε πρὸ τριμήνου ἀνακοινώσει ὁ κ. πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) με πρόβλεψιν ὅτι αἱ πραγματικά πληρωμαὶ θὰ διαμορφωθοῦν περίξ τῶν 3.200 ἑκατομμυρίων. Τὸ μέγεθος τοῦτο τῶν πιστώσεων εἶναι πράγματι σημαντικῶς ὑψηλόν, ἰδίᾳ δὲ ἂν συγκριθῆ πρὸς ὅλα τὰ προηγούμενα ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα τὰ διατεθέντα ποσὰ ἦσαν γενικῶς πολὺ χαμηλότερα. Αἱ δαπάναι τοῦ προγράμματος αὐτοῦ διὰ τὸ τρέχον ἔτος θὰ προέλθουν ἐκ τῶν κατωτέρω πηγῶν:

Ἐκ τοῦ τακτ. προϋπολογισμοῦ	925
Εἰδικὰ ἔσοδα ἐπενδύσεων	350
Ἀμερικανικὴ βοήθεια	995
Δάνειον τοῦ Δ. Ταμιεύ	220
Ἐξ ἐντόκων γραμματίων	480
Γερμανικὸν δάνειον καὶ Ο.Η.Ε.	230
Σύνολον ἑκατ. δραχ.	3.200

Ἀνεξαρτήτως τῶν ἐιδικῶν παρατηρήσεων αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύναντο νὰ διατυπωθοῦν ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν προαναφερθέντων κατὰ πηγὰς κονδυλίων, καὶ αὐταὶ θὰ ἠδύναντο ν' ἀφοροῦν τὸσον τὸ περίσσευμα τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν δαπανῶν (τὸ ὁποῖον θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν προβλεψέων τοῦ τελευταίου) ὅσον καὶ τὸ μέγεθος τῆς βοήθειας (γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἡ ἐξ 780 ἑκατομ. τοιαύτη τοῦ προηγούμενου ἔτους δὲν ἀπεδυσμεύθη εἰσέτι ἐξ ὀλοκλήρου), περαιτέρω δὲ καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ γερμανικοῦ δανείου ἡ διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὁποῖου προεργασία δὲν ἔχει προχωρήσει εἰς ἄξιον λόγου βαθμόν. Πρόβλημα φαίνεται ν' ἀνακύπτῃ καὶ ὡς πρὸς τὴν σκοπιμώτερον χρησιμοποίησιν τῶν διατιθεμένων κονδυλίων.

Συμφώνως πρὸς δημοσιευθείσας πληροφορίες καὶ σχόλια, δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι μία βραδεῖα τάσις ἀναπροσανατολισμοῦ τῆς πολιτικῆς ἐπενδύσεων σημειοῦται ἐσχάτως, ὑπαγορευομένη περισσώτερον ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῶν πραγμάτων, ὡς φαίνεται, καὶ συνισταμένη εἰς τὸν βαθμιαῖον περιορισμὸν τῶν πιστώσεων διὰ βασικῶς βιομηχανίας με παράλληλον αὐξήσιν τῶν διατιθεμένων κονδυλίων δι' ἐπενδύσεις εἰς τὸν τουρισμὸν. Ἡ τάσις αὕτη προκύπτει καὶ ἀπὸ τὸν κατατεθέντα νέον προϋπολογισμόν, εἰς τὸν ὁποῖον τὰ μὲν κονδύλια τοῦ τουρισμοῦ ἐμφανίζονται μεγαλυτέρα ἐκείνων τοῦ προηγούμενου ἔτους, ἐνῶ εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ βασικῶν βιομηχανιῶν ἐπαναλαμβάνονται ἀπλῶς τὰ περὶ βιομηχανίας ἀζώτου καὶ ζαχαρέως, τὰ ὁποῖα ἀνεφέροντο καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη.

Πλέον ἐμφανῆς ἡ τάσις αὕτη καθίσταται ἐκ τῆς συγκρίσεως ὀρισμένων κονδυλίων τοῦ προγράμματος τοῦ 1958 ὡς ταῦτα προεβλέποντο ἀρχικῶς καὶ ὡς τελικῶς διευμορφώθησαν. Ἐκ τούτων προκύπτει ἀπότομος μείωσις τῶν ἀμέσως παραγωγικῶν ἐπενδύσεων καὶ ἀξιόλογος αὐξήσις τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὸν τουρισμὸν. Οἱ σχετικοὶ ἀριθμοὶ ἔχουν ὡς κατωτέρω (εἰς ἑκατομμύρια δραχμῶν):

Κλάδοι	ἀρχικὴ πρόβλεψις	τελικὴ διαμόρφωσις
Βασικαὶ βιομηχανίαι	210,4	39,7
Τουρισμὸς κλπ.	128,2	194,9

Ἀνεξαρτήτως τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ μείωσις εἰς τὸ κονδύλιον τῶν βασικῶν βιομηχανιῶν ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῆς βραδύτητος περὶ τὴν ἑναρξιν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐργοστασίου ἀζωτοῦχων λιπασμάτων καὶ τῆς ζαχαροβιομηχανίας, ἡ δὲ αὐξήσις τοῦ κονδυλίου τοῦ τουρισμοῦ ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν παραγγελίαν τοῦ φέρρου μπόουτ εἰς Γαλλίαν, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἡ σαφὴς αὕτη τάσις

ἀναπροσανατολισμού των επενδύσεων είναι ἀποτέλεσμα ουσιαστικών δυσχερειών εις τὸν τομέα των παραγωγικῶν ἔργων.

Πράγματι αἱ ὀργανωτικὰ ἀδυναμίαι τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων εὐρυτέρας παραγωγικῆς σημασίας, ἰδίως δὲ ἡ ζηλότυπος συγκέντρωσις ὧν τῶν σχετικῶν ἀρμοδιοτήτων διὰ τὴν προώθησιν τῶν ἔργων τούτων εἰς ὠρισμένα μόνον πρόσωπα τῆς κρατικῆς μηχανῆς, εἶναι φανερόν ὅτι δὲν εὐνοοῦν τὴν ἐπέκτασιν τῆς κρατικῆς δραστηριότητος εις τὸν τομέα τῶν παραγωγικῶν ἔργων. Ὑπὸ τὴν πίεσιν δὲ τῶν φορέων τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἐπιδιωκόντων τὴν κατὰ τὸ δυνατόν εὐρυτέραν ἀπορρόφησιν τῶν προγραμματιζομένων συνολικῶν δι' ἐπενδύσεις πιστώσεων, μεταφέρονται ἐσπευσμένως κονδύλια εἰς ἄλλους τομείς ἐμφανίζοντας ἠϋξημένην ἀπορροφητικότητα, καὶ μετὰ τὴν εὐκόλῳ αὐτῶν λύσεων ἰδιαίτερας προτιμήσεως φαίνεται νὰ τυγχάνῃ ὁ τουρισμὸς. Εἰς ἐπίρρωσιν τούτων, τὰ ὁποῖα λαμβάνουν φαίνεται τὸν χαρακτήρα συγκεκροτημένης πολιτικῆς, ἐγνωσθῆ ὅτι τὸ καταρτιζόμενον πενταετὲς πρόγραμμα ἀναπτύξεως τοῦ τουρισμοῦ (1959—1963) προβλέπει συνολικὸν ὕψος δαπανῶν ὑπέροχον τῶν 1.000 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ προγράμματος αὐτοῦ θὰ κατασκευασθοῦν 35 τοῦλάχιστον ξενοδοχεῖα ὡς ἐπίσης καὶ περίπτερα, τουριστικὰ ἐγκαταστάσεις, ὁδοὶ καὶ ἄλλα παρόμοια ἔργα.

Ἀπὸ ἀπόψεως ἐθνικοοικονομικῆς ὠφελείας ἡ ἀνάπτυξις τοῦ τουρισμοῦ εἶναι ἀναμφισβητήτως ἐπιδιωκτέα, ἀλλὰ δὲν θεωρεῖται ὅτι δημιουργεῖ τόσας εὐκαιρίας ἀπασχολήσεως καὶ εἰσοδημάτων, ὅσας ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει μία τόσο οὐσιώδης τροποποίησις τῆς πολιτικῆς ἐπενδύσεων, θέτουσα εἰς δευτέραν μοῖραν τὴν ἐκβιομηχανίαν εἰς τὴν ὁποῖαν ἐστηρίχθησαν ὅλα σχεδὸν τὰ μεταπολεμικὰ προγράμματα, θὰ ἦτο χρήσιμος ὅπως ἀφ' ἐνὸς μὲν διευκρινισθῆ εἰς ἕκτασιν καὶ συνεπείας ἀφ' ἑτέρου δὲ συζητηθῆ δημοσίᾳ.

Ἡ οἰκονομικὴ ὕφεσις

Τὸ πρόβλημα τῆς ὕφεσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, τὸ ὁποῖον ἐθίγη καὶ εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος τῶν «Ἑλληνικῶν Θεμάτων» ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς, ἀπετέλεσε τὸ δεύτερον κεντρικὸν θέμα τοῦ ἀνασκοπούμενου μηνός. Αἱ σχετικὰ δημόσια ἐκδηλώσεις τοῦ Τύπου καὶ ἐκπροσώπων τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς ἔσχον ὡς ἐπιστέγασμα τὴν συγκρότησιν εὐρείας συσκέψεως ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ τὴν 23ην Μαρτίου, καθ' ἣν ἐγένετο προσπάθεια καθησυχάσεως τῆς κοινῆς γνώμης περισσώτερον καὶ διαπιστώσεως ὠρισμένων ἐκ τῶν αἰτίων τῆς διαμορφώσεως καταστάσεως, καὶ ὀλιγώτερον οὐσιαστικῆ μελέτη τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς οἰκονομίας καὶ ἀναζητήσεως θετικῶν καὶ ἀμέσων τρόπων ἀντιμετωπίσεως. Εἰς τὰς πρὸς τοὺς κληθέντας ἀνακοινώσεις του ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὑπεστήριξεν ὅτι

ἔξ ὧν τῶν ἐπισήμων δεικτῶν καὶ στοιχείων δὲν προκύπτει ὅτι ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία εὐρίσκεται ἐν ὕφεσει, ἀλλ' ἀντιθέτως ὅτι τελεῖ εἰς ἄνοδον, καὶ ὅτι μόνον ὁ ρυθμὸς ἀνόδου δύναται νὰ θεωρηθῆ μικρότερος ἰδίᾳ κατὰ τὸ 1958 καὶ δὴ ὅταν συγκριθῆ μὲ τὸ ἀμέσως προηγούμενον ἔτος.

Βασικῶς αἱ ἀπόψεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ δὲν ἀπέχουν τῆς πραγματικότητος, ἀλλ' εἶναι φανερόν ὅτι «κάτι» συμβαίνει εἰς τὴν οἰκονομίαν. Ἡ διαπίστωσις αὕτη δὲν ἀνήκει μόνον εἰς ὠρισμένην μερίδα τῶν ἐπιχειρηματικῶν τάξεων, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία διενήργησε καὶ εἰδικὴν σχετικῶς ἔρευναν. Ἄλλ' ἂν αὐτὸ τὸ «κάτι» δὲν εἶναι ὕφεσις εἰς τὴν οἰκονομίαν, τότε τί εἶναι καὶ διατί ὄλαι αὐταὶ αἱ ἀνησυχίαι;

Κατ' ἀρχὴν πρέπει νὰ διευκρινισθῆ ὅτι πρᾶγματι δὲν δύναται τις νὰ ὀμιλήσῃ περὶ ὕφεσεως εἰς τὴν οἰκονομίαν, ἀλλὰ περὶ ὕφεσεως εἰς τὴν ἀγοράν, ὅπερ διάφορον. Καὶ ἡ ὕφεσις αὕτη ἐξεδηλώθη διὰ τῆς σημαντικῆς κάμψεως τῶν πωλήσεων ἰδίᾳ εἰς βιομηχανικὰ προϊόντα ἐνδύσεως, διαρκῆ καταναλωτικὰ ἀγαθὰ καὶ γενικῶς εἶδη μὴ ἀπολύτου ἀνάγκης. Ἡ κάμψις αὕτη ἀντικατοπτρίζεται μερικῶς καὶ εἰς τὴν μείωσιν τῆς ἀποδόσεως τοῦ Φόρου Κύκλου Ἐργασιῶν, τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον τοῦ 1958 ἦτο μικρότερον τόσον ἐναντι τοῦ προηγούμενου τριμήνου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὅσον καὶ ἐναντι τοῦ ἀντιστοίχου τελευταίου τριμήνου τοῦ 1957.

Τὰ αἴτια τοῦ περιορισμοῦ τῶν συναλλαγῶν εἶναι προφανῆ καὶ ἀνεφάρθησαν ἐντεῦθεν καὶ πρὸ μηνός. Κατ' ἀρχὴν ρόλον σπουδαῖον εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς ζητήσεως ἔπαιξεν ἡ σημειωθεῖσα ἐντὸς τοῦ 1958 οὐσιώδης μείωσις τῶν γεωργικῶν εἰσοδημάτων ἡ ὁποία εἰς σταθεράς μὲν τιμὰς ἐκτιμᾶται περὶ τοῦ 40% εἰς τρεχούσας δὲ πιθανῶς μεγαλυτέρα, λόγω πτώσεως καὶ τῶν τιμῶν ὠρισμένων γεωργικῶν προϊόντων. Ἀναλόγως συνεπείας ἐπὶ τῆς ζητήσεως εἶχεν ἡ κάμψις τῶν ἐξ ἀδήλων πόρων εἰσπράξεων (μεταναστευτικὰ καὶ ναυτιλιακὰ ἐμβάσματα κλπ.) καθὼς καὶ ἡ στασιμότης τῶν ἐξαγωγῶν ὠρισμένων ἑλληνικῶν προϊόντων, ἡ μείωσις ἄλλων (π.χ. μεταλλευμάτων).

Ποῖαν ἕκτασιν ἔλαβεν ἡ ἀνάσχεσις τῶν πωλήσεων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογίσῃ τις. Τὸ βέβαιον πάντως εἶναι ὅτι μεγάλη σειρά ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων, λόγω ἀκριβῶς τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐργασιῶν των, εὐρίσκονται εἰς ἀδυναμίαν ἐξυπηρετήσεως ληξιπροθέσμων ὑποχρεώσεων των πρὸς προμηθευτὰς (π.χ. βιομηχανίας) ἢ Τραπεζῶν. Τοῦτο δύναται νὰ συναχθῆ ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπὸ τὴν κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας ἱλιγγιώδη ἄνοδον τοῦ δείκτου διαμεταρρήσεων γραμματίων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπὸ τὴν σαφῶς πτωτικὴν τάσιν τῆς τιμῆς τῆς χρυσῆς λίρας εἰς τὴν ἐλευθερὰν ἀγοράν. Ἐφ' ὅσον ἡ διεθνὴς τιμὴ τοῦ χρυσοῦ καθὼς καὶ αἱ ἀντιστοιχοὶ διακυμάνσεις εἰς τὰ γειτονικὰ πρὸς τὴν Ἑλλάδα χρηματιστήρια δὲν δικαιολογεῖ τὴν τάσιν αὐτὴν εἰς τὴν τιμὴν τῆς λίρας, εἶναι προφανές ὅτι

μόνον ἡ ἀθρόα προσφορά ἐκ μέρους τῶν ἐπιχειρηματιῶν, εἴτε διὰ τὴν συγκράτησιν τῶν ἀποθεμάτων των εἴτε διὰ τὴν τακτοποίησιν ληγουσῶν ὑποχρεώσεων των, δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν σημειωθεῖσαν ἐξέλιξιν. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι ἡ κατάσταση εἰς τὸ χρηματιστήριον συνεκρατήθη καὶ ἀπὸ τὴν παρέμβασιν τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἐνεφανίσθη ἀντιστοίχως ὡς ἀγοραστὴς πρὸς ἀποφυγὴν διαρροῆς χρυσῶν λιρῶν πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν λόγω διαφορᾶς τιμῆς.

Ἐφ' ὅσον αἱ ἐνδείξεις αὐταὶ εἶναι ἀκριβεῖς εἶναι προφανές ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀρχὴν μιᾶς κάποιας ὕφεσεως. Ὡς γνωστὸν τὰ στάδια τῆς ὕφεσεως εἶναι τρία: Εἰς τὸ πρῶτον σχηματίζονται ἀποθέματα εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς τὸ δεύτερον σχηματίζονται ἀποθέματα εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ εἰς τὸ τρίτον σημειοῦται κάμψις τῆς παραγωγῆς. Αἱ πρωθυπουργικαὶ ἀνακοινώσεις θεωροῦν ὡς ὕφεσιν ἐκείνην ποῦ ἐμφανίζει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ τρίτου σταδίου, ἀλλ' αὐτὸ δὲν σημαίνει πὼς ὅταν ἡ κατάσταση διανύει τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεύτερον στάδιον δὲν εὐρισκόμεθα τοῦλάχιστον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὕφεσεως. Ἐπομένως τὰ ἀπομένοντα ζητήματα εἶναι νὰ ἐξακριβωθοῦν αἱ πιθαναὶ συνέπειαι αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ὕφεσεως καθὼς καὶ τὰ μέσα ἀντιμετωπίσεώς της.

Κατ' ἀρχὴν θὰ ἔπρεπε νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν ἕκτασιν—περιορισμένην σχετικῶς—μείωσις τῆς ζητήσεως δὲν θὰ ἔπρεπε κανονικῶς νὰ δημιουργήσῃ ἰδιαίτερας δυσχερείας εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, ἂν αὐταὶ διετήρουν μίαν ἐλαστικότητα ἀποθεμάτων ἀφ' ἐνὸς καὶ ταμιακῆς ἱκανότητος ἀφ' ἑτέρου. Ταῦτα ὁμως δὲν φαίνεται νὰ διέθετον λόγω τοῦ ὀξυτάτου συναγωνισμοῦ ὁ ὁποῖος ἦλθε καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ ἐπαγγελματικοῦ πληθωρισμοῦ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο φαίνεται ὅτι ἐπιβάρυνε ἔν τιμῃ μέρῳ καὶ ὁ ἀνταγωνισμὸς εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς εἰσαγωγὰς διὰ τὴν προώθησιν τῶν ἀπορροφῶν εἰς τὴν καταναλώσιν, πολλᾶκις χωρὶς τὰς συνήθεις ἐμπορικὰς ἐξα-

σφαλίσεις, περαιτέρω δὲ ἡ περίπλοκος πτωχευτικὴ διαδικασία, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει εἰς τὸν κηρύσσοντα παῦσιν πληρωμῶν νὰ συμβιβάζεται με τοὺς δανειστάς του ἐπωφελῶς δι' αὐτόν, ἐφ' ὅσον οἱ τελευταῖοι οὗτοι θὰ ἐκινδύνευον ἄλλως νὰ ἐμπλακοῦν εἰς τὸν ἀτέρμονα δικονομικὸν δαίδαλον τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως μὲ ἀμφίβολα ἐν τῇ ἀποτελέσματι.

Πολλαπλασιαστικὰ ἐξελίξεις τῆς ὕφεσεως, ὡς ἐκεῖνα ποῦ ἐμφανίζονται εἰς τὰς ξένους βιομηχανικὰς χώρας (μείωσις εἰσοδημάτων, μείωσις τῆς ζητήσεως, μείωσις τῆς παραγωγῆς μὲ ἀποτέλεσμα περαιτέρω μείωσιν τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς ζητήσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκ νέου τῆς παραγωγῆς κλπ.) δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκδηλωθοῦν ἐν Ἑλλάδι, ὅπου τὸ γεωργικὸν εἰσόδημα, τὸ ὁποῖον παίζει τὸν σπουδαιότερον ρόλον, ὑπόκειται εἰς τὰς διακυμάνσεις τῶν καιρικῶν συνθηκῶν κατὰ κύριον λόγον, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι περιορισμένη. Βραχυχρονίως ἐν τούτοις εἶναι πολὺ πιθανόν ὅτι θὰ δημιουργηθοῦν δυσχερεῖαι, πιθανῶς δὲ ἀνυπερέβλητοι, εἰς σειράν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων, μέρος τῶν ὁποίων ἀσφαλῶς θὰ μεταφερθοῦν εἰς τὴν βιομηχανίαν μὲ συνέπειαν τῶν, ἐλαφρὰν μᾶλλον, μείωσιν τῆς παραγωγῆς. Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δυσχερειῶν αὐτῶν εἶναι δυνατόν νὰ προταθοῦν λύσεις ἀγούσαι εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ μειωθέντος γεωργικοῦ εἰσοδήματος, μέσῳ τῆς ἐντάσεως τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ τῆς ἀπορροφῆσεως τῶν τυχόν εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν εὐρισκόμενων ἀποθεμάτων τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Παρεμπιπτόντα μέτρα διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν δοκιμαζομένων ἐπιχειρήσεων ἢ τὴν ἀπλοποίησιν τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐμπορικῆς εὐθύνης δὲν πρέπει ν' ἀποκλειῶνται, ἂν καὶ διὰ τοὺς παρακολουθούντας ἐγγύτερον κάπως τὰ πράγματα θεωρεῖται ὅτι τελικῶς οὐδὲν ἐκ τῶν τελευταίων θ' ἀποφασισθῆ.

Γ.Κ.

Θέατρον

Κριτική—Κοινό—Συγγραφείς

Από πολλά χρόνια, ανάμεσα σ' αυτούς τους τρεις παράγοντες της θεατρικής μας ζωής, υψίσταται μόνιμη αντιδικία. Όταν έπαινει ή κριτική, απουσιάζει το κοινό και όταν διαφαίνεται κάποιο συγγραφικό ταλέντο, να ζητάει και να ικανοποιείται μόνο με τον Σαίξπηρ ή τον Ίψεν ή κριτική. Δεν υπάρχει ταυτότητα απόψεων παρά σπανίως. Τα αίτια έχουν αρκετές φορές έπισημανθή. Σωστά ή λαθεμένα. Αλλά γιατί να μη γίνη μια προσπάθεια διαχωριστική; Οι «κατά τεκμήριον» κριτικοί μας, θρεμμένοι με δ,τι σημαντικό έχει προσφέρει το παγκόσμιο πνεύμα, είναι *όπωσδήποτε* αναρμόδιοι να αποφανθούν για τα λεγόμενα «έλαφρα βουλευαρδιέρικα σκηνικά παιχνίδια» που ταλαιπωρούν τα πρωτευσιανικά θέατρα, στην συντριπτική τους πλειοψηφία. Αυτή η σύγχυση, που σήμερα επικρατεί, είναι—ίσως—και η καθοριστική αίτια της διαθέσεως. Σκεφθήτε τον άκαδημαϊκό κ. Μ. Καλομύρη να κρίνει ειδικά την μουσική μιάς επιθεωρήσεως και την δίδα Μαριάννα Χατζοπούλου—έξοχη στην ειδική επίδοσή της—να «διορθώνη» τις φωνητικές άρετες της Κας Μενεγκίνι-Κάλλας!

Γιατί λοιπόν να μη επικρατήση και στην κριτική μας το «έκαστος έφ' έφ' έτάχθη»;» "Ας περιοριστή σ'α τρία ή τέσσερα Αθηναϊκά θέατρα, που λίγο ή πολύ ταιριάζουν με την καλλιέργειά της και τα πνευματικά της ένδιαφέροντα. Γιατί διαφορετικά άπαγορεύονται οι έκπληξεις όταν αναφερθή στην πνευματική ποιότητα του πολεμικού έργου, ο συντάκτης των διστίχων, που καλύπτουν την πίσω σελίδα των φύλλων του ήμερολογίου.

Ηθη και έθιμα

Ο συγγραφέας—γνωστότατος—έχει *στο νόυ του* να γράψη έργο θεατρικό, ο θιασάρχης—γνωστός έπίσης—προτίθεται να το «άνεβάση» και δημιουργεί θίασο. Σχεδόν γίνεται και διανομή των ρόλων. Όπου, τότε έπεμβαίνει ο συγγραφέας και δηλώνει δημοσία ότι ο «άλφα» ρόλος δεν πρέπει να άνατεθή και δεν μπορεί να άνατεθή στον «βήτα» ήθοποιό, γιατί το καλλιτεχνικό του ταμπεραμέντο δεν ταιριάζει στο ρόλο, που έχει *κατά νόυ!* Βέβαια αυτού του είδους ή προκριτική είναι κάπως άηθης, αλλά μπορεί κανείς να την δεχτή. Έρχεται όμως ο θιασάρχης και δι' έπιστολής του άναφέρει ότι οι λόγοι για τους όποιους ο συγγραφέας άρνείται την άνάθεση του ρόλου στον «βήτα» ήθοποιό είναι όλως άλλοι! (Και τους άποκαλύπτει). Έπί τέλους να γνωσθούν και μερικά παρασκήνια μήπως και συνεισθούν ένιοι. Οι πνευματικοί μας άνθρωποι μοχθούν, υποτίθεται, για την έξυγίανση των πραγμάτων αυτού του τόπου, άς έξυγιανθούν και

λίγο οι ίδιοι έφφανιζόμενοι μπροστά στον κόσμο τους με την πραγματική τους φορεσιά. Η έντιμότης επιβάλλει να λαλής την άλήθεια ή—άς δεχθούμε και αυτή την λύση—να σιωπάς καλλίτερα προκειμένου να πής πράγματα που αντιβαίνουν προς την ήθικην υγεία του λαού μας!

Το Θέατρον Τέχνης

Είναι ο Κάρολος Κούν, ο δημιουργός, ο έμφυχωτής του θεάτρου «τέχνης». Μπορείς να διαφωνήσ με την δουλειά του, αλλά σίγουρα δεν μπορείς να άρνηθής ότι *κάνει δουλειά*. Η γραμμή της διδασκαλίας του δείχνει το μέτρο της καλλιτεχνικής του έφέσεως. Στο θεάτρό του είδαμε και διδαχθήκαμε τί σημαίνει άγάπη για την άναπαράσταση καταστάσεων για την υπόκριση «άλλων έαυτών». Και ένα ακόμα εύγε στον δάσκαλο, για τους ήθοποιούς που μάς έδωσε, για την Έλενη Χατζηαργύρη, την Βάσω Μεταξά, τον Β. Διαμαντόπουλο, τον Π. Ζερβό, τον Α. Καλλέργη κ.ά.

Η προσπάθεια του κ. Κούν μάς διαβεβαιώνει άλλη μια φορά ότι στον τόπο μας υπάρχει θέατρο. Και θέατρο ύψηλης ποιότητος.

Αυτό τον καιρό το θέατρο «Τέχνης» γιορτάζει τα 25 χρόνια της καλλιτεχνικής δράσης του δημιουργού του. Το πρόγραμμα άρχισε και θα συνεχισθή με μια σειρά μονόπρακτα έλλήνων και ξένων συγγραφέων. Τα πρώτα πέντε (για την ακρίβεια «τέσσερις μορφές σε πέντε εικόνες») άνήκουν στον Μπ. Μπρέχτ (ή έβραία και ο καταδότης), στον Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα (ο Περλιμπλίν και ή Μπελίσα), στον Λουίτζι Πιραντέλλο (ή πατέντα) και στον Άντον Τσέχωφ (Κύνειον άσμα). Πολύ στιγμιότυπο το μονόπρακτο ή «Έβραία»—παρμένο από το έργο «τρόμος και δυστυχία στο Ράιχ»—δεν άφησε καμιάν έντύπωση πληρότητος. Φταίει ίσως ή Κα Άν. Πανταζοπούλου και λιγώτερο ο κ. Ν. Μπριμπίλης. Δεν απέδωσαν σωστά την διάσταση ανάμεσα στον άρειο, φυλετικά, και στην έβραία γυναίκα του, που έτοιμάζεται να ταξιδέψη στο έξωτερικό, προβλέποντας την ένταση των διώξεων εναντίον της φυλής της, το πλήθος των μονολογικών τηλεφωνημάτων της άρχής και ή έξομολόγηση μπροστά σ' ένα καναπέ και σ' ένα γούνινο παλτό, δεν δημιούργησαν άτμόσφαιρα τέτοια που να υποβάλει τον θεατή στο δράμα. Εύτυχέστερος από κάθε άποψη στάθηκε ο «Καταδότης», το δεύτερο στιγμιότυπο του Μπρέχτ, παρμένο και πάλι από τον «Τρόμο και την δυστυχία στο Ράιχ». Δύο μεσήλικες γονείς μπροστά στον δεκάχρονο γιού τους κριτικάρουν το καθεστώς του Έθνικοσοσιαλισμού. Σε μια στιγμή το παιδί—μέλος της χιτλερικής νεολαίας—βγαίνει στο δρόμο και οι γονείς του υποψιάζονται ότι ένδεχομένως πάει να τους «καταδώση» (χιλιάδες τέτοια παραδείγματα στο

Κάρολος Κούν

Ένας μαχητής, ένας ιδαλγός

Γ' Ράιχ). Η σκηνή, θεατρικά έξοχη, είχε και άνάλογην έρμηνεία. Η δις Άγγ. Καπελαρή θαυμάσια σε άπόδοση—μια άκόμη δικαίωση της σκηνοθετικής δυνάμεως τού Κούν—και ο κ. Γ. Κωνσταντίνου άψογος. Για την στιγμήαία εμφάνιση της δίδος Μ. Μαρμαρινού δεν υπάρχουν περιθώρια κρίσεως. Το τρίτο μονόπρακτο του Λόρκα—σε μια θαυμάσια μετάφραση του κ. Ν. Γκάτσου—ήταν άτυχες και ως έκλογη αλλά και ως έρμηνεία. Ός κεντρικός ήρωας ο κ. Κ. Μπάκας δεν είχε προσαρμοστεί στον ρόλο του άπατημένου γέρου συζύγου. Ήταν και άτνος και άρες άρες μελοδραματικός. Δεν είχε πολλές εύκαιρίες ή κ. Βέρα Ζαβιτσιάνου και διακριθήκε ξανά σε μια έλάχιστη στιγμή ή δις Άγγ. Καπελαρή ως μητέρα—προξενήτρα της Μπελίσα.

Πολύ καλή ή «Πατέντα» με δυο άριστους δημιουργούς τον κ. Δ. Χατζημάρκο ως Ροζάριο Κιαρκιόρο και τον κ. Μ. Χριστίδη ως δικαστή Μαράνκα. Εύκαιρία για δεξιοτεχνία ή «Πατέντα» βρήκε ακριβώς αυτό που ζητούσε.

Η τελευταία από τις πέντε εικόνες «το Κύνειον άσμα» είναι ένας μονόλογος μοναξιάς. Ένας γέρος ήθοποιός, μετά την τιμητική του παράσταση, κοιμάται μεθυσμένος στο καμαρίνι του και ξυπνά όταν όλοι έχουν φύγη, για να ζωντανέψη τώρα την τραγική του μνήμη. Η «έπίσημη κριτική» βρήκε τον κ. Γ. Λαζάνη ως άνώριμον άκόμη για να έπωμισθή τέτοιο βάρος, δεν θα συμφωνήσουμε μαζί της. Μπορεί ο κ. Λαζάνης να μην ήταν ό,τι έπρεπε, ό,τι ήθελε ο Τσέχωφ, αλλά δεν έπρόδωσε ούτε τον συγγραφέα, ούτε τον δάσκαλό του. Συμπαράστατης του ή κ. Θ. Κατσοδράμης σε μια από τις ώραιες και έπιτυχείς έπιτεύξεις του.

Τις «τέσσερες μορφές» θα διαδεχθούν στο έορταστικό πρόγραμμα του θεάτρου «Τέχνης» δυο έργα του Τέννεση Γουίλιαμς και αυτά 3 έργα νέων συγγραφέων. Είναι ευτύχημα για την

δραματουργική παραγωγή μας, που ο κ. Κούν ανέλαβε να παρουσιάση έλληνος συγγραφείς. Άποτέλεσμα; Η ουσιαστική προβολή του Ίακ Καμπανέλλη, ενός νέου συγγραφέα που προβληματίζεται όχι μόνον έντέχνως θεατρικά, αλλά και σύγχρονα. Ο κ. Καμπανέλλης είναι το νέο—σωστό—θεατρικό μας κ:φάλαιο και έλπίζεται ότι οι συγγραφείς, που θα μάς παρουσιάση κατά το Πάσχα το θέατρο «Τέχνης» (οι κ.κ. Ν. Βαλαωρίτης, Ν. Πολίτης και Δ. Κεχαϊδής) θα άποδείξουν ότι πέραν της εϋθυμολογίας των μόνιμων οικιστών του έλληνικού παλκοσένικου, υπάρχει και κάτι άξιολογώτερο στον τόπο μας.

Ένας συγγραφέας που μπορεί να γράψη σημαντικώτερα

Θα διαφωνήση ο φίλος κ. Σ. Πατατζής και ο φίλος κ. Μ. Φωτόπουλος: ώστόσο έχουμε κάποιο δικαίον περιμένοντας και από τους δυο κάτι πέρα από το «σύνηθες». Ο κ. Πατατζής—μοναδικό πεζογραφικό ταλέντο—έχει γράψει την «Έπιστροφή από το Μπούχενβαλντ» γιατί να καταπιαστή τώρα με την «Χρυσή φυλακή»; Και έκόλυπε την έμπορικότητα, που σ' αυτήν εννοεί να έπιμένη ο κ. Φωτόπουλος; Βέβαια δεν ήταν άμελητέα ή «Χρυσή φυλακή»· έχει άρετες—πώς μπορούσε να γίνη διαφορετικά;—που σημειώνουν το ταλέντο του συγγραφέα και που δινουν εύκαιρίες στον πρωταγωνιστή να ένστερnisθή ένα ρόλο έκτος από τους «τυπικούς» του. Δεν είναι όμως άρκετό! Ο κ. Φωτόπουλος *στο θέατρό του* μπορεί και πρέπει να μάς θυμίση τον ήθοποιό του θεάτρου «Τέχνης», τον καλό στρατιώτη Σβέικ, τον άνθρωπο που νοεί και σκέπτεται.

Τρεις πρεμιέρες

Θέατρο «Κυβέλης»: Τσάι και συμπάθεια, του Άντερσεν. Ένδιαφέρον το έργο, το είδαμε άλλωστε και στον κινηματογράφο. Ένας νέος, έσωτερικός σε κολλέγιο, δημιουργεί ύποψιας σχετικά με τις «τάσεις» του. Τον παραστέκει στην άμυνά του μια καθηγήτρια του, που καταρθώνει, έν τέλει, να τον τοποθετήσει στον «σωστό δρόμο». Ο νέος σκηνοθέτης κ. Κωστής Λειβαδέας άγωνίστηκε, μελέτησε, έργαστηκε με συνείδηση χωρίς το άποτέλεσμα να είναι και άριστο. Ίκανοποιητικό, ίσως.

Η Κα'Αλική παραμένει στην παλιά θεατρική νοοτροπία. Δεν έχει τάσεις προσαρμογής. Ο κ. Ν. Φιλόπουλος—ο κεντρικός ήρωας—άπολύτως σωστός στο ρόλο του. Είναι μια δημιουργία, που όπωσδήποτε γράφεται στο ένεργητικό του. Στο κανονικό μέτρο, χωρίς «άπιστίες» προς το πνεύμα του έργου, ο κ. Δ. Σταρένιος και ο κ. Τ. Βανδής.

Θέατρο «Έντεάλ»: Λουί Βερνέιγ, «Ο έραστής της Κας Βιντάλ». Συγγραφική δημιουργία από τις πιό χαριτωμένες. Εύρημα ή Κα Βιντάλ, ή φαντασιόκοπος. Νομίζει πως ο γέρος άνδρας της την άπατά κά... σε άντίποινα άποκτά κι' αυτή φανταστικόν έραστή! Δημιουργεί μάλιστα και μια άνώδυνη περιπέτεια με

ένα νεαρό, που τόν προσλαμβάνει: ειδικά για να παραστήσει τον έρωτευμένο μαζί της. Άρκετά έξυπνα έγεισόδει. Διάλογοι καμιά φορά έξοχοι. Δράση πολύ λίγη. Η Κα Κατερίνα έξοχη Κα Βιντάλ, δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο για τόν πλασματικό της έραστή. Ο κ. Ν. Ξανθόπουλος υπερβολικός, χωρίς πειστικότητα. Άτυχής ως προσποιούμενος. Πολύ καλοί οι κ.κ. Χρ. Τσαγανέας, Δάνης και Χ. Κατσούλης.

Θέατρο «Κοτοπούλη»: Ν. Τσιφόρου—Π. Βασιλειάδη, Η Κυρία του κυρίου». Κωμωδία χωρίς αξιώσεις. Μιά δυναμική γυναίκα—άψογη ή Κα Μ. Άρωνη—προσπαθεί να «προωθήσει» τόν υπαλληλάκο σύζυγό της. Τό καταφέρνει. Τά ενδιαμέσα επεισόδια είναι, αρκετές φορές, άπίθανα, αλλά τό έργο συνολικά (διάλογος, άπρόοπτα κλπ.) κεφατό και χαριτωμένο. Έργο για 2 ώρες πραγματική διασκέδαση. Ο κ. Ντ. Ηλιόπουλος άριστουργηματικός, στόν παθητικό ρόλο του. Ζωντανός, φουριόζος, φίλος. Στήν δύωρη ένοιόσια συντελούν οι κ.κ. Δ. Παπαγιαννόπουλος, Π. Φυσσούν, Σ. Μιχ. Φωκάς.

Σχόλια και παρατηρήσεις γενικές

Κανονικά θα έπρεπε όλοι οι άθηναίοι θίασοι—μιά και για τό θέατρο ή Κυριακή τών Βαίων σημαίνει «τέλος έποχής»—να προχωρούν πρὸς τήν έξοδο τής saison με τό ίδιο έργο, έργο μιάς κάποιας καρριέρας. Έν τούτοις παντού—περίπου παντού—έτοιμάζονται για πρεμιέρες. Από τόν Β. Λογοθετίδη, μέχρι τόν Ντίνο Ηλιόπουλο. Έργα μακρόβια δύο: Του «Μουσούρη» με τήν Άλκη Βουγιουκλάκη ως «ώραία μου Κυρία» και τής «Διάνας» με τό «Κράτος του Θεού». Τό πρώτο μπορεί και πρέπει να θεωρηθή συνεπιτυχία τής νεαρής πρωταγωνιστριάς, που άν σήμερα—άν αυτή τήν στιγμή—δεν άποτελεί δεδομένο, άφήνει όμως τήν έλπίδα μιάς εύοιωνης εξέλιξως στο θέατρό μας. Τό δεύτερο είναι—τό ξαναείπαμε—«δείγμα έργασίας» για μίμηση. Και υπό μίαν άλλη άκόμη έννοια: Τής συγκεντρώσεως 5 ανθρώπων με αξιόλογο θεατρικό παρελθόν, στο αυτό έργο. Νομίζουμε πὸς είναι καιρός κάποτε να συμμαζευτούν οι πρωταγωνιστές μας, που θέλουν σώνει και καλά να «θιασαρχεύουν». Τό κοινό έχει άνοχή, αλλά έχει και άρισμένη *άντοχη!* Οι θεατρικοί έπιχειρηματίες μετρήσανε ποτέ τά εισιτήρια τών κινηματογράφων μιάς ημέρας και του θεάτρου έν γένει; Γιατί αυτή ή διαφορά τών 90 %; Διερωτήθηκαν; Γιατί έμεις φοβόμαστε—άγαπώντας τό θέατρο—πὸς όταν ρωτηθούν θα είναι άργά. Ίσως στο έπόμενο φύλλο μας να έπιχειρήσωμε μιά διεξοδική άναπτυξη του θέματος «Κρίση στο θέατρο».

«Η ποίηση άπέθανε»

Η «Όμάς τών Δώδεκα», λίγο ή πολύ έγινε γνωστή έξ αίτιας που είναι κάπως θορυβοποιός—έντεχνα θορυβοποιός. Φυσικά δίνει κάθε χρόνο και τά βραβεία (Κ. Ούρανη, Χατζηπατέρα και Γουλανδρή) και ως έκ τούτου κατάφερε να αυτοχειροτονηθή σε «τιμητή» τής πνευματικής μας ζωής. Έδώ που τά λέμε ό καθέναν

μπορεί να τό κάνει αυτό. Λέει: Δίνω 10.000 δρχ. βραβείο για τό πιο καλό μυθιστόρημα τής χρονιάς. Όσοι γράφετε στείλτε μου. Ποιός φταίει τώρα για τά συνακόλουθα; Έκείνος που «άθλοθετεί» ή εκείνος που στέλνει τό βιβλίο του για κρίση στόν άθλοθέτη; Γιατί κάθε άποστολή βιβλίου σημαίνει και άμεσώτατη άναγνώριση του γεγονόνος ότι ό «άθλοθέτης» είναι άξιος κριτής του πνευματικού δημιουργήματος. Οι διαμαρτυρίες έκ τών ύστερων μοιάζουν λίγο με παράπονα! Όστόσο δεν ήταν ό θόρυβος άδικαιολόγητος, μιά και ή Κα Άλκης Θρύλος και ό κ. Μ. Στασινόπουλος, σε ραδιοφωνική τους συνέντευξη... άπεκάλυψαν ότι έν Έλλάδι ή ποίησης άπέθανε! Και τό «κογκλάβιο τών 12» συμφώνησε. Αυτή ή σιωπή τών ποιητών που μετέχουν στήν ομάδα είναι ένδεικτική. Γιατί στο κάτω-κάτω τής γραφής οι σχέσεις τής Κας Άλκης Θρύλος με τήν ποίηση δεν ύπήρξαν ποτέ άγαθές και του κ. Μ. Στασινόπουλου επίσης. Άλλά τών δύο άλλων; Να γιατί προέχει—για λόγους ήθικής τάξεως—οι πνευματικοί άνθρωποι, που σέβονται τόν έαυτό τους και τό όποιο έργο τους, να άρνηθούν κατηγορηματικά να περουν άπό τήν κρίση τής ομάδας. Και να σταματήση τό δωδεκαμελές «Διευθυντήριο» να κρίνη βιβλία, που δεν του έστάλησαν. Η σύγχρονη έλληνική μας ποίηση κινείται σε χώρους, που είναι σχεδόν ξένοι πρὸς τούς «τιμητές». Άς τό δηλώσουν, λοιπόν, εύθαρσώς ότι είναι άναρμόδιοι να κρίνουν τά ποιητικά βιβλία. Και για να καταλήξουμε: έν προκειμένω τί λέει ό άθλοθέτης του είδικού ποιητικού βραβείου, κ. Χατζηπατέρας;

Β. Γκούφρας

Κυπριακή ποίηση

Η ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ κι' ό πνευματικός κόσμος του κέντρου με τό σύστημα που κρατούν ν' άγνοούν κάθε τί που είναι έξω από τά σύνορα και τά όρια τής Άθήνας, δε θα ξέρουν πολλά πράγματα από τήν πνευματική ζωή και τήν καλλιτεχνική κίνηση τής έλληνικής Κύπρου.

Πολλοί έδωσαν ως σήμερα, ίσως, πληροφορίες και τήν εικόνα τής πνευματικής Κύπρου, όχι όμως ολοκληρωμένη. Κι' άφορμή γιατί οι πηγές των ήσαν δημοσιογραφικές ή προφορικές, χωρίς κανένας τους να έχει μελετήσει, ή, κι' άκόμα γνωρίζει από κοντά, τά πράγματα. Κι' άκόμα, γιατί πολύ έπιπόλαια βγήκαν να μιλήσουν ή να γράψουν για μιά άρκετά πλούσια και άνεπτυγμένη Λογοτεχνία. Ίδιως τώρα, τά τελευταία 5—10 χρόνια, που ή νεολαία τής μεγαλονήσου διάβασε πολύ, ζήτηύθηκε, σπούδασε κι' άνακατεύτηκε βαθειά με τά πνευματικά ρεύματα όλων τών προηγμένων σε πνευματικότητα χωρών. Δεν ύπάρχει βέβαια, σήμερα στήν Κύπρο, περιοδικό λογοτεχνικό, κι' ούτε έλεύθερη ήταν τά τελευταία πέντε χρόνια, με τά πολεμικά γεγονότα, ή έκδήλωση του στίχου και τής πρόζας σε πλατεία ή καθολική

έκφραση, όμως κι' οι Παλιοί και οι Νέοι, έκείνοι που συνειθίζουμε να λέμε οι «έκακολαπτάμενοι» έγραφαν κι' δημοσίευαν παντού, στίς έφημερίδες τους, στά όποιαδήποτε περιοδικά τους, στήν Άθήνα, στήν Αίγυπτο, στά έντυπα τής έλληνικής πνευματικής έπαρχίας και άλλου. Έτσι, πλάι στόν Ιστορικό πολεμικό τους άγώνα, συνέχιζαν και τόν πνευματικό, που τούς ήταν σχεδόν μιά άνάγκη. Και ό άγώνας αυτός, τούς σφυρηλατούσε και τούς έκαμνε άληθινούς, πιό γνήσιους ποιητές και λογοτέχνες....

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ με τούς κλασσικούς Κύπριους ποιητές Βασίλη Μιχαηλίδη (1849—1917) και Δημήτρη Λιμπέρτη (1866—1917) που έγραψαν και οι δύο τους, στήν ντόπια Κυπριακή διάλεκτο (και τούς άκολούθησαν άργότερα κι' άλλοι, οι Άντ. Κλόκκαρης, Παύλος Λιασίδης και Β. Γερμασοΐδης που είναι άκόμα στή ζωή και γράφουν συνεχίζοντας στήν Κυπριακή γλώσσα) και ύπήρξαν κι' όλας οι πρωτοπόροι τής Κυπριακής Ποίησης, ή μεγαλόνησος παρουσίασε κι' άλλους όπαδούς του Λυρικού Λόγου, που κατόλθαν άξιόλογες θέσεις όχι μόνον στήν Λογοτεχνία του νησιού με και στόν νεοελληνικό Παρνασσό, γενικά. Κι' όσοι μεν έμειναν στήν Κύπρο, άργησαν βέβαια να φανούν και ν' άναδειχθούν με τήν έλθειψη καλών και μεγάλων περιοδικών κι' έφημερίδων που ήταν σε θέση να φιλοξενήσουν τά έργα τους και να τούς έπιβάλλουν. Έτσι έκτασταν μεγαλή με τή βοήθεια και του ταλέντου του πήρε ό Γλαύκος Άλιθέρης που έξενητεύθηκε και ζει μέχρι σήμερα στήν Αίγυπτο (Άλεξάνδρεια), ό Λεωνίδας Παυλίδης (1896—1957) που έζησε τά περισσότερα χρόνια του στήν Έλλάδα κι' άλλου και πέθανε τελευταία έξοριστος σχεδόν στήν Άγγλία (Λονδίνο), ό Παύλος Κριναιός που έγκαταστάθηκε και ζει στήν Άθήνα, κι' άνακατεύθηκε πολύ με τά γράμματα και τή δημοσιογραφία, ή Αύγη Σακαλλή που από νέα έφυγε από τό νησί της και μέχρι τώρα ζει στήν Έλλάδα και τό Έξωτερικό. Κάποτε ήταν πολύ γνωστός στή Λογοτεχνία του τόπου και ό Παύλος Βαλδασεριδής που ζούσε έξω από τήν Κύπρο και περισσότερο στο Παρίσι, όπου λόγω τής άρίστης γνώσης τής γλώσσας είχε γράψει ποιήματα Γαλλικά, όπως και ό Χριστόδουμος Γαλατιόπουλος (1902—1943) που πήγαινερχονταν πεχνα στήν Έλλάδα, είχε γνωριστεί με πνευματικούς κύκλους, έβγαζε συχνά βιβλία, κι' είχε πολύ ζυμαθεί με τή δημοσιότητα. Και ό Τεύκρος Άνθίας είναι σχεδόν στήν Ίδια περίπτωση με τούς παραπάνω, γιατί κι' αυτός έζησε τά άραιότερα και δυναμικότερα του χρόνια έξω από τήν Κύπρο, στήν Έλλάδα, στήν Άγγλία κι' άλλου και τό έπίσημο χρίσμα του ποιητή τώλαβε έδώ, στήν Άθήνα, όπου κι' άναγνωρίστηκε με τά «Σφυρίγματα

του Άλήτη» και τό «Άγιο Σατάν, έλέησε με...».

Η πνευματική έξόρμησις τών πνευματικών ανθρώπων στήν Κύπρο, —είτε ποιητές ήσαν, είτε πεζογράφοι και διανοούμενοι— άρχισε, εκεί, στά 1924—1926, με τό περιοδικό τών νέων «Άβγή» που ίδρυσε και έξέδιδε ό Αίμ. Χουρμούζιος, μαθητής άκόμα, μαζί με διαφόρους νέους τής έποχής που άργότερα πήραν διάφορες θέσεις στήν Κυπριακή Λογοτεχνία. Τό σταμάτημά του διαδόθηκε, μετά πολλά βέβαια χρόνια, τό περιοδικό «Κυπριακά Γράμματα» με έκδότας τόν Κώστα Προυσή καθηγητή σήμερα στήν Αμερική, πολύ μορφωμένο και κριτικό μυαλό δυσκολόδρετο, τόν Ν. Κρανιδιώτη, καθηγητή τότε και ποιητή σήμερα που κράτησε μόνος του τό περιοδικό ως πρὸ μιάς πενταετίας και τόν Άντ. Ίντιάνο, ποιητή, που χάθηκαν από πολλά χρόνια τά ίχνη του. Ταυτόχρονα με τό περιοδικό αυτό, ό Λοΐζος Φιλίππου, ένας διαλεχτός Κύπριος Ιστορικός συγγραφέας και διανοούμενος που στο πνεύμα του και τήν μνήμη του πολλά χρωστά ή νεώτερη Κύπρος, διευθυντής τής έφημερίδας «Πάφος» τής όμώνυμης Κυπριακής πόλης, έξέδωκε ως μηνιαίαν έκδοση τής έφημερίδας του τή «Φιλολογική Πάφος», που άνέθεσε τή διεύθυνσή της στόν εκπαιδευτικό και μόλις έμφανιζόμενον τότε λογοτέχνη Άντη Περνάρη που έκτοτε ή σταδιοδρομία του συνεχίζεται μέχρι σήμερα, πλούσια, πολυσύνθετη και δυναμική. Τά δυο περιοδικά συγκέντρωναν στίς σελίδες τους σ' εύγενική άμιλλα όλους τούς γνωστούς με και τούς καινούργιους λογοτέχνες και ποιητές τής Κύπρου και πολλούς τής Έλλάδας και τής Αιγύπτου. Όμως ή «Πάφος» δεν μπόρεσε ν' άντέξει για πολύ και άπέμειναν μόνο τά «Κυπριακά Γράμματα» στά όποια όφείλεται ή παρουσίαση και ή έπιβολή τών περισσότερων ποιητών με και πεζογράφων που διασώθηκε τ' όνομα τους, ως σήμερα. Τής έποχής και τής σειράς τών παραπάνω γεγονότων, ποιητές που είναι γνωστοί και στόν τόπο μας από βιβλία και ποιήματα τους, τυπωμένα όχι μόνο σαν Κυπριακά περιοδικά αλλά και σαν Άθηναϊκά (πολλοί μάλιστα έχουν περιληφθεί και σ' έλλαδικές Άνθολογίες), είναι και οι παρακάτω: ό Ξάνθος Λυσιώτης με πολλά ποιητικά βιβλία, γνωστά και διακριθέντα κι' άπ' τήν άθηναϊκή κριτική, ό Πυθαγόρας Δρουσιώτης που άρχισε τήν καριέρα του από τήν Άθήνα όπου έζησε ως φοιτητής και χαρακτηρίζεται για τό μουσικό του στίχο και τήν ήχηρή του ομοιοκαταληξία, ό Δημ. Δημητριάδης δημοσιογράφος, γνωστότατος και με τό ψευδώνυμο Ντόριαν, ό Γεώργ. Μαρκίδης παλαιός διανοούμενος και στοχαστής σε βιβλία στίχων και φιλοσοφικών στοχασμών που έπολιτεύθηκε και ως δήμαρχος Λευκωσίας, ό Κώστα Μαρκίδης ποιητής λυρικός επίσης, ό Ζήνων Ρωσσίδης, ό Κ. Χατζηγεωργίου, Γιάννης Λεύκης, ό γιατρός Κύπρος

Χρυσάνθης πολυσύνθετος και δημιουργικός που ασχολήθηκε και με την πεζογραφία και με την κριτική και με τη δημιουργία, ο επίσης γιατρός Λώρος Φαντάζης, μεταφραστής αλλά και ποιητής παραδοσιακός με καλήν επίδοση, ο Άγης Βορέαδης, ο Λευτέρης Γιαννίδης και ο Κώστας Μόντης με ποιήματα εμπνευσμένα πολύ από τα σύγχρονα ρεύματα και το πνεύμα της εποχής, ο Νίκος Βραχίμης, ο Μάνος Κράλλης και ο Θ. Περίδης και οι δυο μοντέρνοι και πολύ ενδιαφέροντες.

Σε τούτους πρέπει να προστεθούν, πριν κλείσουμε το κομμάτι της Κυπριακής Ποίησης και μερικοί νεότεροι, δημιουργήματα των τελευταίων ετών, όπως ο Πάντελης Μηχανικός, Δημ. Χαμπουλίδης πολυσύνθετος, με ποιητικά διδύχα κριτικές, πεζογραφήματα, ο Άντ. Ήλιάκις, νεώτατος και εμφανισμένος μόλις πέρσι, ο Σοφ. Λαζάρου καθηγητής, οι Γ. Γκιώνης, Ν. Ρολλάνδης, Δώρος Χρίστης κ.ά.

Θά ήταν παράλειψις ν' αγνοήσωμε τους νεω-

τάτους, που τους συμπεριέλαβε μια «Παγκύπρια Ποιητική Ανθολογία Νέων» (1958), και τους αναφέρω, όνομαστικά, παρακάτω, για την ιστορία και για δικαίωση. Και όφειλω να παρατηρήσω, πώς υπάρχουν και πολλοί, που αν καλλιεργήσουν το ταλέντο τους, θα γίνουν άξιοι του ποιητικού τίτλου, για να συμπεριληφθούν γρήγορα σε 'νθολογίες ποιητών που τους καθιερώνει το έργο τους και ο χρόνος.

Περιλαμβάνονται λοιπόν στην ανθολογία αυτήν οι νεώτατοι: Έλλη Άργυριάδη, Κώστας Γραϊκός, Ειρήνη Σ.Κ.(;), Θεοκλής Κουγιάλης, Άντ. Λυτρίδης, Ανδρούλα Νεοφύτου, Ειρήνη Παναγή, Μιχ. Πασιαρδής, Ζάκης Πουργορέδης, Λίνος Ρασβάνης, Σωτήρης Μ. Σούσφος, Π. Σοφάς, Κ. Σπανός, Κ. Σακράτους, Κύπρος Τόκας, Χλόη Σ.Κ.(;), Γρ. Άγγελος, Μέλιος Ίωαννίδης, Γ. Ευστρατιάδης, Φ. Πέτρου, Ι. Χρ. Σπανός, Χρ. Έλευθερίου, Λουκάς Άναστάσης, Ν. Μουσιούτσας, Ρίκος Μπούλης. Και οι 9 τελευταίοι, όπως αναφέρεται στην Άνθολογία, είναι νέοι, που «έγραψαν» στα κρατητήρια» όπου βρίσκονταν μέχρι προχθές, άκόμα...

Μ. Βαγιάνος

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΙΑΣ

Κίνησες απ' τα βάθη των αιώνων, χαρούμενη μορφή. Μέσ' απ' τα σκότη μέσ' απ' τη θλίψη, μέσ' απ' τη δουλεία...

Διάθηκες τ' άσπρα σύννεφα του χρόνου, τους κάμπους, τα βουνά, τις πολιτείες, τ' ανταρσιασμένα πέλαγα κι' έστάθης μέσ' την άδούλωτη καρδιά του σκλάβου!

Κι' άνθησαν γύρω σου με μιάς τ' Άπριλη τα κρίνα, και ξυπνήσανε τ' άηδόνια.

Στον κόσμο τον πλατύ, το μυρωμένο της άνοιξης τ' άγέρι τη γαλάζια ξεδίπλωσε σημαία του, και παίζει στις φυλλωσιές παράφορο τραγούδι. μήνυμα χαρωπό!

Μεθύσι πλαστούργα, που πλημμυρίζεις Έλευθερία!

τ' άγνα του ανθρώπου στήθια, κι' άνεβάξεις την ύλική μορφή του προς τα θεία! Έσύ, που θγαίνεις μέσ' από το μόχθο και μέσ' από το αίμα και την πάλη της άκριθής του ανθρώπου γνώσης προς το (σκότος).

Ίνδαλμα θεϊκό, που δε θα πάψεις το μουσικόν αυλό σου να γεμίζει με μελωδίες καινούργιες όλοένα...

Όσο που ή θέληση των σκλάβων σε στεριώσει στον ύψηλό σου θρόνο, κυβερνήτρα της μοίρας των Θεών και των ανθρώπων!

Ν. ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

Αύγη Σακαλλή

ΘΥΡΕΣ

Ν: άνοιγαν οι κλεισμένες θύρες μου μια μέρα, γαμπρό να σ' έβλεπα να φτάνεις από πέρα σαν παραμύθι νύχτας φεγγερής... οι βουβοί τοίχοι του σπιτιού μου οι γκρεμισμένοι

μ' άνθοστεφάνια θάταν πάλι στολισμένοι, κεριά θα τους φωτίζανε λαμπρής! Άχ! να μπορούσανε οι θύρες μου οι κλεισμένες, απ' τον άγέρα και το φώς λησμονημένες, γιορτάσιμα ν' άνοίγανε ξανά. Άπ' τα θαμπά κι' άραχνιασμένα παραθύρια, από έναν ήλιο κι' ένα Μάη πανηγύρια, να μπουν με τα τραγούδια τ' αυγινά!..

ΑΥΓΗ ΣΑΚΑΛΛΗ

Έλληνικά Θέματα

ΣΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΜΟΥ

Σε γνώρισα άσπρισμένο, απ' τον προδότη κ' ύπουλο χρόνο, γέρο και σακάτη, σαν τώνα πόδι σου, στη βάρκα έπάτει, που στ' Άχερούσια θα σε όδηγαε σκότη. Σε φαντάζομαι τώρα όπως στη νιότη σου, δυνατό και κάμπους ζευγολάτη, σου, δυνατό και κάμπου ζευγολάτη, κι' ώραίο μέσα στη θεική σου άπλότη, σκυμμένο στο χερούλι τ' άλετριού να μοχτάς για το μέλλον ή στην άργια των δειλινών, να τέρπασαι στού λαού την ήρωική, μυθικήν έποποιία και μέσα στην ίερη συγκίνησή σου να σφίξω εγώ παιδί σου και ποιητής σου.

ΓΛΑΥΚΟΣ ΑΛΙΘΕΡΣΗΣ

ΤΗΣ ΕΞΟΡΙΑΣ

Κλισμένος στο χωριάτικο κελλί μου δε νυστάζω. Τους χωριανούς ύπνος βαθύς τους έχει τώρα (πάρει, κι' εγώ σκυφτός όλουχτις με το κερύ διαβάζω, απ' έξω έχοντας σύντροφο τ' άγέρι του Γε- (νάρη. Κάποιες σελίδες του φτωχού νησιού μ' άνατρι- (χίλα διαβάζω στης άπέλειωτης τούτης βραδιάς τα (μάκρη, κι' άργουσταλάει το κερύ στης Ιστορίας τα (φύλλα. Θαρρείς στον πόνο του νησιού πώς χύνει κι' (αυτό δάκρυ.

Γ. ΜΑΡΚΙΔΗΣ

ΑΡΧΕΣ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

Φεύγεις και σύ, λοιπόν, ως τάλλα το καλοκαίρια. Μες στο δείλι μου καίει ή δίψα σου τ' άχείλι και ρέει το δάκρυ στάλα στάλα.. Ριγώ στη θύμιση του πέτσι. Μου λείπει, έφέτο ή άγκαλιά σου. Ώ, πώς κρυβόμουν στην ποδιά σου νεκρή μου άγάπη. Έρση, ω Έρση. Σά γοργανάσασμα θανάτου ή συντυχιά του άνέμου εκίλα στα χλωμορόδινα τα φύλλα. κι' άπόνετα τα σκόρπαε κάτω. Ριγώ στη θύμιση του πέτσι Μου λείπει φέτο ή άγκαλιά σου.

Ώ πώς κρυβόμουν στην ποδιά σου νεκρή μου άγάπη, Έρση, ω Έρση.

ΑΝΤΗΣ ΠΕΡΝΑΡΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Σ' ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Έμένα μη με καρτερείς κι' άς ήρθε ή άνοιξη (ή γλυκειά, το κάθε τι πιά είναι για με νέα πηγή δακρύων, έγώ δεν είμαι πιά παρ'ά μια σκιά σκιάς χωρίς (καρδιά κι' έχω τη χάρη των παλιών θλιμμένων έρει- (πίων. Κ' είναι ή ψυχή μου σαν μια Άργώ που σε άφι- (λδέξω γιαλό. σαπίζει δίχως όνειρα και δίχως παληκάρια και που το κύμα την χτυπά με τον καιρό κα- (κ' ή καλό και π' ούτε της πατρίδας της ξανά θα ιδή τ' (άχνάρια. Έμένα μη με καρτερείς, τώρα πιά οι τάφοι (με καλούν, με των Σειρήνων τις τρανές φωνές και με μα- (γέουσι, κι' άς ήρθε ή άνοιξη ή γλυκειά κ' οι θείες (βραδυές άς μάς μεθούν με των άνθων τ' άρώματα τριγύρω του άσω. (τεύουν.

ΠΥΘ. ΔΡΟΥΣΙΩΤΗΣ

Ο ΠΑΛΙΑΤΣΟΣ

Φτωχέ παληάτσε κ' έρημε, που μες το θέατρο (της ζωής τουμπες έδω κάνεις και τουμπες παραπέρα, σάμπως σκουπίδι άνώφελο σε κάποιο δρόμο θα βρεθείς, μια χειμωνιάτικη βραδιά, μια παγερήν έσπέρα. Το φώς της μέρας το θαμπό, θάχει σβυστεί... (θάχει σβυστεί. Και δε θ' ανάβουνε για σε λαμπάδες κι' άγιο- (κέρια. Μόνο οι παλιάτσοι φίλοι σου, με μια φωνή (τρεμοσβυστή, θα ψέλνουν: «Άμωμοι έν δδω...» με σταυρωμέ- (να χέρια Και τί μ' αυτό; Τους ρόλους σου τους έχεις παί- (ξει μια χαρά και σε χειροκροτήσανε σταλήθεια ή και στ' (άστεία και, «δόξα—δόξα σοι ό Θεός», έχεις γελάσει (τρομερά με θεωρεία έπίσημα, μ' έξώστες και πλατεία.

ΤΕΥΚΡΟΣ ΑΝΘΙΑΣ

Ο ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΙΝ

Ἡ δευτέρα διάλεξις τῆς σειρᾶς περὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως, γενομένη εἰς τὸν «Παργασὸν» τὴν 18 Δεκεμβρίου 1958

*Τοῦ κ. Α. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
Προέδρου τοῦ Ε.Β.Ε.Α.*

Πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ παράκλησις τῆς Ἐταιρείας Ἑλληνικῶν Σπουδῶν νὰ δεχθῶ νὰ περιληφθῶ μεταξὺ τῶν ὁμιλητῶν τῆς σειρᾶς τῶν διαλέξεων, τὴν ὁποίαν ὄργανωσε μὲ θέμα τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλισιν, μὲ ἔθεσεν ἐνώπιον διλήμματος.

Ἡ ἰδέα τῆς εὐκαιρίας νὰ διατυπώσω τὰς σκέψεις μου ἐπὶ θέματος τόσο σπουδαίου καὶ ἐνώπιον ἀκροατηρίου τόσο ἐκλεκτοῦ, ὡς τὸ σημερινόν, ἦτο ὁμολογούμενος ἐκλυσιχθῆναι. Τὴν προσπάθειαν ἐξ ἄλλου τῆς Ἐταιρείας Ἑλληνικῶν Σπουδῶν νὰ προβάλῃ εὐρύτερον καὶ μὲ μέθοδον ἐπιχειρηματικῆς κριτικῆς καὶ ἐρευνῆς τὰ μεγάλᾳ ἐλληνικὰ θέματα, τὴν ἐθεώρουν πάντοτε ὡς ἀξίαν παντὸς ἐπαίνου καὶ ἐνθαρρύνσεως. Ἀκόμη ἡ ἐπὶ σειράν ἑτῶν ιδιότης μου ὡς μέλους τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ μεγαλύτερου ἀσφαλιστικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς χώρας, αἱ ἀνησχίαι τοῦ ἐργοδοτικοῦ κόσμου διὰ τὴν πορείαν τοῦ Ὄργανισμοῦ αὐτοῦ, ἀνησχίαι τὰς ὁποίας εἶχον τὴν εὐκαιρίαν ἐπανειλημμένως ἰδημοσίᾳ νὰ ἐκφράσῃ καὶ ἀκόμη νὰ τὰς περιλάβω εἰς εἰδικὸν τεύχος τῶν ἐκδόσεων τοῦ Ε.Β.Ε.Α. καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπ' ἐσχάτων προσέλαβον μεγαλύτεραν ἐπιχειρηματικὴν κατόπιν τῆς γνωστῆς εἰσηγήσεως τοῦ Διοικητοῦ πρὸς τὸ Δ. Σ. τοῦ ΙΚΑ, ὅλα αὐτὰ μὲ ἐνεθάρρυναν εἰς τὴν ἀπόφασιν ν' ἀποδεχθῶ τὴν γενομένην πρὸς ἐμὲ πρόσκλησιν.

Ἀπὸ τὴν ἄλλην ὁμως—πρέπει καὶ αὐτὸ νὰ τὸ ὁμολογήσω— τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας μὲ ἐτρόμαξε κάπως. Ἡ ἰδέα τῆς εὐθύνης τὴν ὁποίαν ἀναλαμβάνει οἰσοδότηματα ἀναφέρεται δημοσίως εἰς τὰ μεγάλα ζητήματα ποῦ ἀπασχολοῦν τὴν χώραν, ἡ σύνθετος ὅσον καὶ ὀξεῖα μορφή τοῦ προβλήματος, ὁ κίνδυνος νὰ θεωρηθῶν ὅσα θὰ εἶχον νὰ εἶπω ὡς ἡ ἐπίσημος ἐν προκειμένῳ θέσις τῆς ἐργοδοτικῆς τάξεως καὶ ὅχι ὡς αἱ προσωπικαὶ ἀντιλήψεις μου, ὅλοι οἱ λόγοι αὐτοὶ μὲ ἀπεθάρρυναν ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν ν' ἀνταποκριθῶ εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Ἐταιρείας Ἑλληνικῶν Σπουδῶν. Τὸ ὅτι τελικῶς τὴν ἀπεδέχθην κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται εἰς τὴν ζωηρὰν ἐπιθυ-

μίαν μου νὰ συντελέσω καὶ ἐγὼ εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν σκοπῶν τῆς καὶ οὕτω ἔχω τὸ προνόμιον νὰ ἀπευθύνωμαι σήμερον πρὸς ὑμᾶς.

Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θὰ πραγματευθῆναι εἶναι τὸ Ἐργοδοτικὸς παράγων εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλισιν.

Κύριοι,

Παρ' ὅλην τὴν αὔξησιν τῶν προβλημάτων τοῦ συγχρόνου κοινωνικοοικονομικοῦ βίου, εἶναι βέβαιον ὅτι βασικὸν πρόβλημα ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ παραμένῃ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἱκανοποίησις τῶν ἀπεριορίστων ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῶν περιορισμένων δυνατοτήτων παραγωγῆς ἀγαθῶν.

Αἱ μεταβολαὶ ποῦ συνετελέσθησαν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας εἰς τὴν κοινωνικὴν διάρθρωσιν τῶν πολιτισμένων χωρῶν—τόσον τῶν ἀνεπτυγμένων οικονομικῶς, ὅσον καὶ τῶν ὑπαναπτύκτων— ἡ ἠξιεμένη κρατικὴ παρεμβατικὴ χάρις γενικωτέρων κοινωνικῶν σκοπῶν, ὁ ἀναμφισβήτητος δυναμισμὸς τῆς σημερινῆς οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς, μᾶς ἔφεραν πλησιέστερα παρὰ ποτὲ πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀρχῆς αὐτῆς.

Εἰς τὸν τομέα εἰδικῶς τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς, ἡ ἐξασφάλισις τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ τοῦ κινδύνου νὰ εὐρεθῶν ἐστερημένοι τῶν μέσων διαβίωσης ἑαυτῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀποτελεῖ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν ὅλων τῶν συγχρόνων κρατῶν. Ἄλλ' εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς κοινωνικῆς τῶν πολιτικῆς τὸ Κράτος ἔχει, εἰς πολλὰς περιπτώσεις, νὰ ἐπιλέξῃ μεταξὺ τοῦ κοινωνικῶς ἐνταίου καὶ τῆς ὁδοῦ ποῦ τοῦ ὑπαγορεύει ἡ ὑγιὴς οικονομικὴ πολιτικὴ ἢ, νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῶν μέτρων του, κάποιαν ἐξισορροπησιν τῶν κοινωνικῶν ἰδεῶν πρὸς τὰς οικονομικὰς ἀνάγκας.

Θὰ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἐὰν χρειασθῇ νὰ ἐπιχειρηθῇ μία ἀξιολόγησις, κάποια ἐρεῖρα-χρησις τῶν δύο ἀναγκῶν ποῦ ἀναφέρθησαν ἄνωτέρω, τὸ προβάδισμα θὰ πρέπει νὰ ἰδοθῇ εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς «οἰκονομικῆς ἀνάγκης» ἐναν-

τι τῶν ἀναγκῶν τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς, ὅχι φυσικὰ ὑπὸ τὴν μορφήν ἐνὸς ἀξιοματικῶν καὶ ἀκάμπτου δογματισμοῦ, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν λογικὴν τῆς σκέψεως ὅτι ἐνῶ διὰ τῆς δευτέρας ἐπιδοστέρας ἀτόμων, ἡ πρώτη ἀφορᾷ εἰς τὴν γενικὴν ἐπιβίωσιν καὶ προκοπὴν ἐν τῷ τῆς ὁποίας εὐρύσσεται ἐν τεταγμένῃ φυσικᾷ καὶ ἢ θέσις τῶν ἐχόντων ἀνάγκην κρατικῆς προστασίας.

Εἰς αὐτὰς τὰς ὀλίγας γραμμὰς θὰ ἠδύνατο ἐνδεχομένως νὰ συνοψισθῇ ἡ ἐργοδοτικὴ θέσις ἐναντι τοῦ προβλήματος τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως—ὅπως, ἄλλως τε, καὶ ἐναντι οἰοῦδητοτε μέτρου κοινωνικῆς πολιτικῆς. Καὶ θὰ πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι ἀποτελεῖ θέσιν ἐπιχειρηματικῆς κριτικῆς τοῦ θεσμοῦ τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, ὅπως ἐφαρμόζεται παρ' ἡμῖν σήμερον καὶ ὅχι ἄρνησιν ἐκκινούσαν ἀπὸ ὑπέρομετρον συντηρητισμὸν ἢ ἀντίληψιν αὐστηρῶς ταξικῆν.

Ἀκόμη καὶ οἱ ἐπιμένοντες εἰς τὸν ἄκρατον ἀτομικισμὸν περιορίζουν πλέον τὰς ἀντιρροήσεις τῶν κατὰ τὸ θεσμὸς τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως εἰς οικονομικοὺς μόνον λόγους καὶ δὲν προσπαθοῦν νὰ τὰς στηρίξουν εἰς τὴν φιλοσοφικὴν αὐτὴν θέσιν τῶν.

Ἐφ' ὅσον τὸ συγχρόνον Κράτος μὲ τὰς πατερναλιστικὰς τάσεις τοῦ ἐπιδιώκει τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἐργαζομένων καὶ ἐκείνων δηλαδὴ τῶν ὁποίων ἡ προστασία θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσει προσωπικὴν ἐκάστου εὐθύνην, οἱ ὀργανωμένοι ἐργοδοτὰι περιορίσαν τὴν προσπάθειάν των ἐναντι τοῦ θεσμοῦ, εἰς τὴν ὀρθολογικωτέραν καὶ ἐπιστημονικωτέραν προαγωγὴν του. Ἐφ' ὅσον μάλιστα τὸ κράτος προέκρινεν ὡς ἀσφαλιστικὸν σύστημα ἐκείνου ποῦ καθιστᾷ καὶ τοὺς ἰδίους μετόχους τῆς εὐθύνης τῆς ἀσφαλιστικῆς προστασίας τῶν μισθωτῶν, οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ τοὺς ἀρνηθῇ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιδιώξουν τὴν λειτουργίαν τοῦ θεσμοῦ βάσει ὑγιῶν καὶ ἐπιστημονικῶν κανόνων.

Διὰ τοῦ ὅρου κοινωνικὴ ἀσφάλισις—ὡς κοινωνικοῦ σκοποῦ— ἐννοοῦμεν τὴν σειράν τῶν μέτρων ποῦ ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν σειρᾶς κινδύνων τῶν ἐργαζομένων, τῆς ἀναπηρίας, τοῦ γήρατος, τῆς ἀσθενείας κ.λ.π. Ἐπ' ἐσχάτων ὑφίσταται κάποια τάσις ἐπεκτάσεως τοῦ ὅρου καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν ἐλαχίστων ὀρίων ἀποδοχῶν, ἀλλὰ δὲν νομίζομεν ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἐδῶ.

Ἡ προσπάθεια πραγματοποιήσεως αὐτῶν τῶν Μίνιμα ἀσφαλείας γίνεται διὰ κρατικῶν μέτρων—εἴτε δι' ἀπ' εὐθείας παροχῶν ἀπὸ μέρους τοῦ Κράτους, ἀντιλομύμενων ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου, εἴτε διὰ τῆς ὑποχρέσεως τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν ἐργοδοτῶν εἰς τὴν συνεισφοράν ποσοστῶν ἐπὶ τῶν καταβαλλομένων ἀποδοχῶν.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιβαρύνσεως τῶν ἐργοδοτῶν βασίζεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν ἐργαζομένων δὲν ἀποκερδαίνει ἀρκετὰ ὥστε νὰ ἀπομένουν περιθώρια ἐπιβαρύνσεως του μὲ ὑψη-

λὰς εἰσφορὰς.

Μέγα βάρος πρέπει νὰ φέρουν μέχρις ἐνὸς σημείου οἱ ἐργοδοτὰι καὶ τὸ Κράτος. Ἡ εὐθύνη τῶν ἐργοδοτῶν ἔχει ἐνδεχομένως ἱστορικὴν ἐξήγησιν, διότι εἰς τὰς παλαιότερας μορφὰς κοινωνικῆς ὀργανώσεως ὁ ἐργοδοτὴς εἶχε τὴν ἀποκλειστικὴν φροντίδα τοῦ παρ' αὐτῷ ἐργαζομένου εἰς περίπτωσιν γήρατος ἢ ἄλλης ἀνικανότητος. Ἡ κρατικὴ ἐξ ἄλλου εὐθύνη πηγάζει ἀπὸ τὴν σύγχρονον περὶ τοῦ Κράτους ἀντίληψιν—τὴν ἀντίληψιν δηλ. περὶ τῆς κοινωνικότητος τοῦ ρόλου τοῦ Κράτους.

Τὸ σύστημα αὐτὸ εἶναι γενικῶς ἀποδεκτόν, διότι ἀποτελεῖ συνδυασμὸν τῶν καθαρῶς ἀτομικῶν ἀντιλήψεων περὶ ἰδιωτικῆς καὶ ἐκουσίας ἀσφαλίσεως, καὶ τῆς κοινωνιστικῆς, περὶ τῆς ὑποχρέσεως τοῦ Κράτους τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν πολιτῶν τὸν ἔναντι τῶν πάσης φύσεως κινδύνων. Αὐτὴ ἡ ἀντίληψις ποῦ συνάδει πρὸς τὴν σύγχρονον ἀρχὴν περὶ τοῦ κοινωνικοῦ σκοποῦ τοῦ Κράτους θὰ ἐξεφράζετο πληρέστερον εἰς τὴν περίπτωσιν τὸ Κράτος ἀπετέλει τὸν τρίτον χρηματοδότην τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, ἐπιχορηγοῦν ἄμεσως τὰ ἀσφαλιστικὰ ἰδρύματα. Τοῦτο ὁμως εἰς ὀλίγας περιπτώσεις συμβαίνει. Εἰς τὴν χώραν μας εἰδικῶς, ὁ θεσμὸς λειτουργεῖ δι' αὐτονομίαν ἐν πολλοῖς ὀργανισμῶν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ ἡ κρατικὴ αὐτὴ ἐποπτεία, παρὰ τὴν ἔλλειψιν οἰσοδότησε ἀπὸ μέρους τοῦ Κράτους οἰκονομικῆς συμβολῆς, δὲν περιορίζεται ἄτυχῶς εἰς παρεμβάσεις ἐπὶ θεμάτων ἀρχῆς ἢ γενικωτέρας ἀσφαλιστικῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ ἐπεκτείνεται εἰς τὴν καθ' ἡμέραν δραστηριότητα τῶν ἀσφαλιστικῶν ἰδρυμάτων. Τοῦτο ἐσημείωσαν καὶ οἱ εἰδικοί τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἐργασίας, οἱ κληθέντες ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, διὰ τὴν μελέτην τῶν ἐλληνικῶν ἐργατικῶν προβλημάτων, τονίσαντες ὅτι «ἡ τῶν παρρησιαστικῶν καταλήγει εἰς παρακώλυσιν τῆς ἐλευθέρως καθήσεως τῆς διοικήσεως καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τῆς γραφειοκρατικῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐξόδων διοικήσεως.» Ἐπὶ πλέον, συνεχίζουν οἱ ἑξῆσι εἰδικοί, «ὅταν ὁ κρατικὸς ἐλεγχος εἰσέρχεται εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν Ὄργανισμῶν, τὸ Κράτος ὑφίσταται μείωσιν τοῦ κύρους του, ἐνῶ ὀφείλει νὰ διατηρῇ τοῦτο ἀμείωτον, διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ ρόλου του ὡς ἐπιδιατητοῦ καὶ ἀνωτάτου οἰκονομικοῦ. Ὁ περιορισμὸς τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν ἀσφαλιστικῶν ταμείων, δίδει ἀφορμὰς κριτικῆς τόσο εἰς τοὺς ἀσφαλισμένους, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἐργοδοτὰς. Ἡ κατάστασις δὲ αὕτη ἐπιδεινοῦται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι πολλῶν ταμείων προεδρεύουν ὑπἄλληλοι τοῦ ἐπιτετιόντος Ἰδιοκτήτου. Αὐτὸ προκαλεῖ σύγχυτον ἀμοδιοτήτων, ἡ ὁποία δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ ἀποβῆν μεροληπτικὴ ὑπὲρ τῆς ἐπιτετιόνουσας ἀρχῆς. Εἶναι συνεπῶς ἀναγκαῖα ἡ ἀποκατάστασις τῆς πλήρους αὐτονομίας τῶν ἀσφαλιστικῶν ἰδρυμάτων, ἡ διὰ νόμου κατοχύρωσις, ὅτι τὰ διοικητικὰ συμβούλια θὰ διορίζονται κατόπιν ὑποδείξεως τῶν ὀργανώσεων τῶν ἰσφαλισμένων καὶ τῶν ἐργοδοτῶν καὶ ὁ περιορισμὸς τῆς κρατικῆς ἐπεμβάσεως α)

ἐπὶ βασικῶν ζητημάτων καὶ β) τῆς ἀσκήσεως ἐπιτελείας ἀπληγάμενης οἰασθήποτε πολιτικῆς ἢ προσωπικῆς χροιάς».

Ἄλλα καὶ οἱ ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τῶν ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων σύμβουλοι, ἰαυθενόμενοι ἀποκλειστικῶς πρὸς αὐτούς, ἀφείλουν καὶ χρόνον νὰ διαθέτουν καὶ νὰ ἔχουν πλήρη ἐπίγνωσιν τῶν καθηκόντων τῶν.

Ὁ πρῶτος ἡμιμήτης κ. Ἀγαπητὸς ἀνέφερεν δὲ οὐδὲν παράδειγμα ὑπάρχει ἐνεργοῦ ἀντιδράσεως κατὰ τῆς ἀναμίξεως τοῦ Κράτους εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἀσφαλιστικῶν Ὀργανισμῶν, ὡς λ.χ. διὰ τῆς ὑποβολῆς παρατήσεως τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων ἢ μελῶν αὐτῶν. Παρὰ τὸ γεγονός δὲ ὑπάρχουν τοιαῦτα παραδείγματα καὶ παρὰ τὸ γεγονός δὲ τοῦτο ἀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸν τρόπον τοῦ διορισμοῦ τῶν μελῶν τῶν Δ.Σ., θὰ μοι ἐπιτραπῇ νὰ εἶπω δὲ ἢ παραίτησις μεμονωμένων μελῶν τοῦ Δ. Σ. δὲν ἀποτελεῖ ἀσφαλὲς μέσον ἀντιδράσεως.

Ἡ κοινωνικὴ, λοιπόν, ἀσφάλις, ὡς ἐφαρμοζομένη σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι θεσμὸς ἀναπτυχθεὶς ἐντὸς πολιτικοῦ περιβάλλοντος, ὡς τὸ τῆς τελευταίας θοετίας, χωρὶς μακρὰν προϊστορίαν εἰς τὴν σφαῖραν τῶν κοινωνικῶν ἐξελίξεων, ὥστε, εἶναι φυσικὸν νὰ φέρῃ ἐμφανῶς τὴν σφραγίδα τῆς πολιτικῆς ἀτμοσφαιρας τῆς περιόδου αὐτῆς.

Χαρακτηριστικὸν καὶ ἰδιᾶσον τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως ἐν τῇ Χώρα μας εἶναι ἡ πληθώρα τῶν ὑφισταμένων καὶ λειτουργούντων Ὀργανισμῶν καὶ Ταμείων Κυρίας καὶ Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως, ὡς καὶ διαφόρων ἄλλων ἐπὶ μέρος Ταμείων δι' ἐφ' ἅπαξ παροχὰς προνοίας κλπ. Εἰς τοὺς πολυαριθμοὺς καὶ ποικιλοτρόπους τοῦτους Ὀργανισμοὺς, ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ εἰπωμεν ὅτι εἶναι ἀγνωστος, ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀνέρχεται τοὐλάχιστον εἰς 150, εἶναι ἠσφαλισμένοι ἕνα σημαντικὸν τμήμα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας ἐκ τῶν αὐτοτελῶς ἐργαζομένων, τὸ σύνολον δὲ σχεδὸν τῶν παρεχόντων ἐξηρητημένην ἐργασίαν.

Εἰς χώρας, ὡς ἡ ἡμετέρα, με ἀναμικτὴν εἰστέτι οἰκονομίαν καὶ συνεπῶς με περιορισμένον ἐθνικὸν εἰσόδημα, αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις, κύρια — κλαδικαὶ — ἐπικουρικαὶ κλπ., ἐξελιχθεῖσαι μᾶλλον παραλλήλως πρὸς τὴν ἐκβιομηχανίαν τοῦ τόπου, καλοῦνται νὰ καλύψουν καὶ νὰ ἐξυπηρετήσουν ἕνα λίαν σημαντικὸν σκοπὸν εἰς τὸν τομέα τῆς συντάξεως τῶν ἀπομάχων τῆς ἐργασίας καὶ ἕνα ἀκόμη ὑψηλότερον καὶ κοινωνικώτερον σκοπὸν εἰς τὸν τομέα τῆς ἀσθενείας τῶν ἠσφαλισμένων. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ καὶ οἱ δύο οὗτοι τομεῖς εἶναι ἀρχοῦντος εὐπαθεῖς εἰς τοὺς σημερινούς καιρούς, πολλὴ δὲ περισσότερο εἰς τὴν ἰδικὴν μας Χώραν, θὰ ἔπρεπε ἢ προσοχῇ ἢ μέριμνα καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Πολιτείας ὅσον καὶ ὅλων μας νὰ εἶναι ἀμέριστον διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν καλύτεραν θεμελίωσιν τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως, ἢ ἀσκήσις τῆς ὁποίας ἐπεβάλλετο νὰ γίνηται ὑπὸ ὅσον τὸ δυνατόν πλέον ὀλιγαριθμῶν φορέων, διὰ νὰ καταστῇ οὕτω ἀποδοτικώτερα καὶ ἀποτελεσματικώτερα ἢ ἀσφαλιστικὴ προστασία. Ὁ ὑφιστάμενος σημε-

ρινὸς ὅμως κατακερματισμὸς τῆς εἰς πολυαριθμοὺς φορεῖς μικροῦς, ἀδυνάτους καὶ ἀνεπαρκέστατα θεμελιωμένους, πᾶν ἄλλο ἢ τὴν καλῶς ἔννοουμένην ἀσφαλιστικὴν ἐξυπηρετήσιν τῶν ἠσφαλισμένων ἐπιτυγχάνει.

Ἡ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἔλλειψις καὶ ἀπουσία παντὸς σχεδίου καὶ ἐνιαίου προγράμματος διὰ τὴν Κοινωνικὴν Ἀσφάλισιν, ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν αἰτίαν τῆς ὑπάρξεως σήμερον τῶσων πολλῶν Ὀργανισμῶν ἀσχοῦντων τὴν ἀσφάλισιν ἀσθενείας καὶ συντάξεως δι' ὀλιγαριθμοὺς ὁμάδας ἐργαζομένων. Πλεῖστα ἐκ τῶν ἐν λόγῳ Ταμείων στεροῦνται αὐτοδυνάμου ὑποστάσεως καὶ ἡ ἀσφαλιστικὴ ἐξυπηρετήσις ἢ προστασία τῶν παρ' αὐτοῖς ἠσφαλισμένων εἶναι ὅλος ἀνεπαρκής.

Μίαν, ἀμυδρὰν ἔστω, εἰκόνα τοῦ ὑφισταμένου σημερινοῦ κατακερματισμοῦ τῶν φορέων τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως δίδουν οἱ κατωτέρω ἀριθμοί: Ἐκ τῶν 150 ταμείων τὰ 75 εἶναι κυρίας ἀσφαλίσεως καὶ τὰ 75 ἐπικουρικῆς.

Ἐκ τῶν 75 ταμείων κυρίας ἀσφαλίσεως τὰ 23 εἶναι μόνον συντάξεως, τὰ 25 μόνον ἀσθενείας, δύο ἀνεργίας καὶ τὰ ὑπόλοιπα 25 εἶναι μικτά.

Ἐκ τῶν ἐτέρων 75 Ταμείων ἐπικουρικῆς ἀσφαλίσεως τὰ 39 εἶναι μόνον συντάξεως, 29 εἶναι μόνον προνοίας καὶ τὰ ὑπόλοιπα 7 εἶναι συντάξεως καὶ προνοίας.

Ἐκ τῶν 15 ὡς ἄνω ταμείων, τὰ μὲν 105 εἶναι ἀρμοδιότητος τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας, τὰ δὲ ὑπόλοιπα 45 ἀρμοδιότητος διαφόρων ἄλλων Ὑπουργείων.

Ἐὰν γίνῃ μία κατάταξις τῶν ἐν λόγῳ ἀσφαλιστικῶν φορέων, ἀναλόγως τῆς ἰδιότητος τῶν προσώπων τὰ ὅποια εἶναι ἠσφαλισμένα εἰς αὐτά, τότε ἔχομεν:

13 Ταμεία διὰ τοὺς αὐτοτελῶς ἐργαζομένους καὶ 137 Ταμεία διὰ τοὺς παρεχόντας ἐξηρητημένην ἐργασίαν.

Τὰ τελευταῖα ταῦτα 137 ἀσφαλιστικὰ Ταμεία τῶν πάσης φύσεως μισθωτῶν ὑποδιαροῦνται ὡς ἑξῆς:

Τραπεζιτικῶν ὑπαλλήλων	10
Ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν ὡς καὶ τοιούτων διαφόρων ὀργανισμῶν	97
Δημοσίων ὑπαλλήλων	30
Ὁ ἀριθμὸς ἐξ ἄλλου τῶν ἠσφαλισμένων εἰς ἅπαντα τὰ ἄνωτέρω Ταμεία εἶναι:		
Τῆς κυρίας ἀσφαλίσεως: (μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν Δ. Τ. καὶ Στρατιωτικῶν)		
Διὰ σύνταξιν εἰς	1.000.000 περίπου
» ἀσθενείαν, ἀμεσοὶ μὲν εἰς	800.000 »
» ἀσθενείαν, ἔμμεσοὶ δὲ εἰς	650.000 »
Τῆς Ἐπικουρικῆς:		
Διὰ σύνταξιν εἰς	320.000 περίπου
Δι' ἐφ' ἅπαξ παροχὰς εἰς	250.000 »
Τὸ ὕψος τῶν ἐσόδων καὶ τῶν παροχῶν, ὡς		

προκύπτει ἐκ τῶν ἀπολογιστικῶν στοιχείων τοῦ ἔτους 1957 ἔχει εἰς ἑκατομμύρια δραχμῶν:

Ἀνακεφαλαιωτικῶς (Κυρίας καὶ ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως)

Διὰ σύνταξιν: Ἔσοδα	2.100 ἔξ ὧν 1.500 κυρ. ἄσφ. καὶ 600 ἐπικουρ. παροχαὶ 1.700 ἔξ ὧν 1.350 κυρ. ἄσφ. καὶ 350 ἐπικουρ.
Δι' ἐφ' ἅπαξ παροχὰς	ἔσοδα 350 παροχαὶ 250
Δι' ἀσθενείαν	ἔσοδα 1.000 παροχαὶ 830
Ἢτοι σύνολον ἐσόδων	3.450 καὶ παροχῶν 2.780

Αἱ πηγαὶ προελεύσεως τῶν ἐσόδων τούτων εἶναι κυρίως αἱ ἀσφαλιστικαὶ εἰσφοραὶ (ἐργοδοτῶν καὶ ἠσφαλισμένων) καὶ διάφοροι κοινωνικοὶ πόροι.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΑΙ

Βάσει τοῦ Νόμου 6298 ἡ εἰσφορὰ τῆς κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως (τοῦ ΙΚΑ) ἐκαλύπτετο πεποῦ κατὰ 60% ὑπὸ τοῦ ἐργοδότη καὶ 40% ὑπὸ τοῦ ἠσφαλισμένου. Ἢτοι ὁ ἐργοδότης εἰσέφερε τὴν εἰσφορὰν τοῦ ἠσφαλισμένου ἠξυμνημένην κατὰ 50% Ἢδη με τὰς ἰσχυρούς εἰσφορὰς οἱ ἐργοδότη κατὰβάλλον τριπλασίαν περίπου εἰσφορὰν τῶν ἠσφαλισμένων.

Κατ' ἀρχὴν φρονοῦμεν ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῶν ἠσφαλισμένων εἰς τὰς δαπάνας τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως θὰ πρέπει νὰ εἶναι πλέον οὐσιαστικὴ, διότι τοῦτο, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι δίκαιον καὶ λογικόν, θὰ προσδώσῃ τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης εἰς τὰς σχέσεις ἠσφαλισμένων καὶ ἀσφαλιστικῶν φορέων καὶ θὰ μετριάσῃ τὰς παραλόγους εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἀξιώσεις τῶν ἠσφαλισμένων πρὸς αὔξισιν τῶν παροχῶν, ἐφ' ὅσον ἢ τοιαύτη αὔξισις θὰ ἐπιδρᾷ οὐσιαστικώτερον ἐπὶ τῆς εἰσφορᾶς τῶν.

Τὸ καταβαλλόμενον σήμερον ἀσφαλιστρον, προκειμένου περὶ τῶν ἠσφαλισμένων εἰς τὸ Ι. Κ.Α., ἔχει ὡς ἑξῆς:

	Σύνολον	Ἐργοδ.	Ἢσφ.
Ἀσθεν. σύνταξις	17%	12%	5%
Ἀνεργία	3%	2%	1%
Στρατεύσις	2—1%	2—1%	—
Οἰκον. ἐπιδ.	2%	2%	—
Σύνολον	24—23%	18—17%	6%

Ἡ ἐπιβάρυνσις διὰ τὰ οἰκογενειακὰ ἐπιδόματα πρέπει νὰ λογισθῇ ἀποκλειστικῶς ὡς ἐργοδοτικὴ εἰσφορὰ, διότι οὐσιαστικῶς καταβάλλεται παρὰ τοῦ ἐργοδότη, τῆς ἐμφανίσεώς τῆς ὡς εἰσφορὰς ἐργοδότη — ἠσφαλισμένου γενομένης μόνον διὰ λόγους ἐντυπώσεως.

Τὸ ἀνωτέρω ἀσφαλιστρον ἐξ 24% ἐπὶ τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθῶν παραναῖξάνεται κατὰ 6—12% διὰ τοὺς ἐπικουρικῶς ἠσφαλισμένους καὶ φθάνει οὕτω εἰς ὄρισμένας περιπτώσεις τὸ 36%.

Ἐὰν εἰς τὸ ποσοστὸν τοῦτο προστεθῇ, ἀναγομένη εἰς ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ μισθοῦ, ἡ ἐπιβάρυνσις πᾶν ἐπιχειρήσεων ἐκ τῶν καταβαλλομένων ἐφ' ἅπαξ ἀποζημιώσεων τοῦ Ν. 2112, τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἡμερῶν ἀσθενείας κλπ. συμπε-

ραίνεται ὅτι ἡ ἐπιβάρυνσις εἰς ὄρισμένας περιπτώσεις ὑπερβαίνει τὸ 50%.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς κοινωνικοὺς πόρους, κατ' ἔτος εἰσπράττονται περὶ τὰ 600 ἑκατομμύρια, ἐκ πᾶν ὁποίων τὸ 1/2 (300 ἑκατομμύρια) εἰσπράττονται καὶ διατίθενται διὰ τὴν κυρίαν ἀσφάλισιν καὶ τὸ ὑπόλοιπον ἡμισυ, διὰ τὴν ἐπικουρικὴν ἀσφάλισιν καὶ τὰ λοιπὰ Ταμεία Προνοίας.

Εἰδικώτερον δέ:

- Περὶ τὰ 130 ἑκατομ. ἐτησίως εἰσπράττονται ὑπὸ 5—6 ἀσφαλιστικῶν Ταμείων εὐπόρων κοινωνικῶν τάξεων, ὡς δικηγόρων, ἱατρῶν, μηχανικῶν, χρηματιστῶν κλπ. με δύνανμιν ἠσφαλισμένων περὶ τὰς 40.000.
- Περὶ τὰ 320 ἑκατομ. διατίθενται ὑπὲρ τῆς κυρίας καὶ ἐπικουρικῆς ἀσφαλίσεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων (στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν) ὡς καὶ τῶν ὑπαλλήλων διαφόρων ἄλλων δημοσίων Ὀργανισμῶν καὶ
- Περὶ τὰ 150 ἑκατομ. διατίθενται ὑπὲρ τῆς κυρίας καὶ ἐπικουρικῆς ἀσφαλίσεως τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν.

Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην κατηγορίαν πᾶν ἠσφαλισμένων, δηλαδὴ τῶν μισθωτῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν, ἧτις εἶναι καὶ ἡ πολυπληθεστέρα, συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ Ι. Κ.Α., τὸ ὅποῖον, ὡς γνωστόν, παρέχει ἀσφαλιστικὴν προστασίαν δι' ἀσθενείαν καὶ σύνταξιν εἰς τὰ 3)4 τοῦ συνόλου τῶν ἠσφαλισμένων ἐν τῇ Χώρα μας. Οἱ ὑπὲρ τοῦ ΙΚΑ θεσπισθέντες κοινωνικοὶ πόροι ἀνέρχονται ἐτησίως εἰς 50 ἑκατομ. δρχ. περίπου. Οὗτοι ἐθεσπίσθησαν ὑπὲρ μιᾶς ὄρισμένης κατηγορίας μισθωτῶν (τῶν καπνεργατῶν), τὸ Ἀσφαλιστικὸν Ταμεῖον τῶν ὁποίων ἀπὸ θείας περίπου συνεχωνεῦθι με τὸ ΙΚΑ. Καὶ ἐνῶ οἱ πόροι οὗτοι μελλοντικῶς (ἴσως ἀπὸ ἔτους) θ' ἀρχίσουν νὰ μειώνωνται μέχρις ἐκμηδενίσεώς τῶν, αἱ πρὸς τοὺς καπνεργάτας παροχαὶ τοῦ ΙΚΑ θὰ ἐξακολουθήσουν καὶ παρ' ὅσον ὅτι ἢ πρὸς τὸ ΙΚΑ ἀφείλῃ τοῦ συγχωνευθέντος Ταμείου ἀνέρχεται σήμερον εἰς 170 περίπου ἑκατομ. δραχμῶν.

Τὸ ζήτημα τῶν κοινωνικῶν πόρων καὶ ὁ τρόπος τῆς διαθέσεώς τῶν πρὸς τοὺς ἀσφαλιστικοὺς φορεῖς εἶναι μέγα καὶ χρήσι μελέτης. Δὲν πρέπει δὲ νὰ νομισθῇ ὅτι θεωρεῖται ἢ προβάλλεται ὡς τοιοῦτον ἐκ λόγων τοποθετήσεως ἡμῶν. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι εἴμεθα κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τῆς καταργήσεως παντὸς κοινων. πόρου, δὲν παραγνωρίζομεν τὸ πραγματικὸν γεγονός τῆς ὑπάρξεώς τῶν. Ἄλλα εἶναι πόσον ἀδικος καὶ ἀντικοινωνικὴ ἢ κατανομη τούτων, ὥστε μόνον ἄγνοια τοῦ ζητήματος δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἔχουν μέχρι σήμερον ἐξεγερθῇ αἱ μὴ μετέχουσαι εἰς τούτους ἀσθενέστεροι οἰκονομικῶς τάξεις. Λόγοι δικαιοσύνης καὶ κοινωνικῆς σκοπιμότητος ἐπιβάλλουν, μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν διὰ τὴν Ἐθνικὴν οἰκονομίαν ἐπαχθῶν τοιούτων, τὴν ἀναδιανομὴν ἢ ἀνακατανομὴν αὐτῶν ἐπὶ τῷ τέλει πᾶσι ἀνα-

κουφιστή ή ο μεγαλύτερος ασφαλιστικός φορέας της Χώρας, το Ι.Κ.Α., και δυνατή να επιτελέσει όσον το δυνατόν άπροσκόπτως την υψηλήν άποστολήν του, την παροχήν δηλ. ασφαλιστικής προστασίας εις ένα μέγαν άρρυθμόν ή ασφαλισμένων και δη έν τών πτωχοτέρων στρωμάτων της Χώρας.

ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Όσον άφορά τά έξοδα Δ)σεως, κατά προσέγγισιν πάλιν, δύναται να λεχθή ότι ταύτα, μετά των λοιπών έξόδων των έν λόγω Ταμείων εις άπολυτόν άριθμόν, άνήλθον, διά τó έτος 1957 εις 350 — 360 έκατ. δραχμών. Δέν είναι υπερβολή να λεχθή ένταύθα ότι ένα έτήσιον κονδύλιον της τάξεως των 350—360 έκατομ. δρχ., δαπανώμενον και σπαταλώμενον δι' έξοδα διοικήσεως κλπ. των ποικιλοώνων πούτων 150 Ταμείων, είναι άκρωσ επίζημιόν και άντιοικονομικόν, διά κοινωνικήν ασφάλισιν τόσον άναιμικήν, ως ή της Χώρας μας. Τούναντίον θα ήτο υπερεπαρκές ένα έτήσιον ποσόν κατά πολύ κατώτερον του άνωτέρω, όπερ θα ήτο ασφαλώς ικανόν να έξυτηρηθή, και κατά τρόπον άσυγκρίτως καλύτερον, δύο τó πολύ μεγάλους φορείς Κοινωνικής ασφάλισως. Προς άπόδειξιν του ύψηλου κόστους λειτουργίας των πάσης φύσεως ασφαλιστικών Οργανισμών, των όποιων αι έτήσια δαπάναι διοικήσεώς των άνέρχονται, ως άνωτέρω έλέχθη, εις 350 — 360 έκατομ. δρχ. σημειούται ένταύθα ότι τó ΙΚΑ, εις τó όποϊον είναι ήσφαλισμένοι διά σύνταξιν και άσθένειαν περίπου τó 70% του συνόλου των ήσφαλισμένων έν τη χώρα μας, δαπανά σήμεραν έτησίως διά έξοδα διοικήσεώς του περί τά 130 — 135 έκατομμύρια δραχμών, δυσάμενα και ταύτα να μειωθούν έτι πλέον.

Επομένως 250 έκατομ. περίπου δαπανώνται δι' έξοδα διοικήσεως προς έξυτηρήτησιν του ύπολοιπου 30% των ήσφαλισμένων.

Η ένοποίηση και έξυγιάνους της Κοινωνικής Ασφάλισως είναι θέβαια έξργον δυσχερές και άπαιτεί άναλογιστικάς μελέτας σοβαράς και θεμελιωμένας επί έπιστημονικών βάσεων. Άλλά πρό παντός άπαιτεί κατανόησιν έν μέρους όρισμένου τμήματος των ήσφαλισμένων, θάρρος και πρωτοβουλίαν έν μέρους των άρμοδίων Κρατικών άρχών.

Ημεϊς φρονοϋμεν ότι παρ' όλας τας δυσχερείας τó έξργον τούτο είναι άπαραίτητον να γίνη πρός τó συμφέρον όλων των ήσφαλισμένων.

Πόιος είναι άλλως τε σήμεραν ó βαθμός ίκανοποίησεως των ήσφαλισμένων της Χώρας, ή μάλλον του συντριπτωκότερου τμήματος αυτών, έν τής διαθέσεως διά τόν σκοπόν αυτών τριών και ήμίσεως περίου δισεκατομμυρίων δραχμών και ποϊόν τó έπαθλον ή ó έπαινος του Κράτους έν τής άσκουμένης υπ' αυτου σημερινής ασφαλιστικής πολιτικής;

Πέραν όμως μιās καλοπίστου κριτικής, άνευ διαθέσεως έντοξεύσεως ψόγων και κατηγοριών, άπαιτείται σαφής παρὰ των άρμοδίων και των λοιπών ένδιαφερομένων κατανόησις και καλή διάθεσις άνάφερωσεως των μειονεκτημάτων

του, ως λειτουργεί σήμεραν, θεσμού και, έν συνεχεία, σοβαρά έξργασία, καλώς προγραμματισμένη και επί έπιστημονικών βάσεων θεμελιωμένη, προς καλύτερευσιν του θεσμού.

Δέν είναι παραδεκτόν και δέν τó συγχωροϋν οι καιροί, άλλ' ούτε και ή οικονομία της Χώρας μας να άσκηται ή Κοινωνική ασφάλισις ως σήμεραν άσκειται διά της πληθώρας των άπαριθμηθέντων Ταμείων. Έπιστημαίνομεν και από της θέσεως αυτής τόν κίνδυνον ότι άν δέν ληφθούν ένγκαίρως τά κατάλληλα διά την ριζικήν θεραπείαν της μέτρα, θα όδηγηθώμεν ασφαλώς, και μάλιστα εις σύντομον χρονικόν διάστημα, εις έξυσιον και έπίτασιν των ύφισταμένων παραπόων, άδικιών και άντιθέσεων.

Συνοψίζοντες, άναφερόμεν ότι τά κύρια χαρακτηριστικά του σημερινού παρ' ήμίν ασφαλιστικού καθεστώτος πού προσδιορίζουν έπαρκώς τó άπρογραμμάτιστον, άνοργάνωτον και άνώμαλον αυτό, είναι έν γενικαίς γραμμαίς τά ακόλουθα:

1) Η πληθώρα των ύφισταμένων Οργανισμών και Ταμείων, τά περισσότερα των όποιων συνστήθησαν και συνιστάνται συνεχώς και σήμεραν άνευ ουδεμιās μελέτης άλλ' υπό την πίεσιν των ένδιαφερομένων.

2) Η κατά φυσικήν και λογικήν συνέπειαν της πληθώρας ταύτης δημιουργία και έπισώρευσις σημαντικωτάτων τεχνικών προβλημάτων προερχομένων έν των άλληλοσυγκρομένων καταστατικών διατάξεων των έν λόγω Οργανισμών, σημαντικός άριθμός των όποιων καλύπτει άσημαντον άριθμόν ήσφαλισμένων.

3) Η ύπαγωγή της ασφάλισως εις τόν έξλεγχον και έποπτεϊαν πολλών Έπουργείων με φυσικήν συνέπειαν την άδυναμίαν εφαρμογής και πηρήσεως ένιαίας ασφαλιστικής και οργανωτικής πολιτικής.

4) Η έλλειψις παντός άποτελεσματικού συντονισμού της δράσεως των ασφαλιστικών οργανισμών και των παρεχομένων υπ' αυτών υπηρεσιών.

5) Η άτελής και άντιοικονομική θεμελίωσις και οργάνωσις αυτών.

6) Η άνομοιομορφία εις τά ασφάλιστρα και τά ύψηλά έπίπεδα αυτών.

7) Έψηλά έξοδα διοικήσεως άνερχόμενα εις τина ταμεία μέχρι και 60—70% επί των συνολικών έτησίων παροχών και δαπανών των.

8) Χαμηλά παροχαι συγκριτικώς προς την έπίβάρυσιν της οικονομίας.

9) Άδικαιολόγητος και άψυχολόγητος έπίβάρυνσις του κοινωνικού συνόλου διά των άπαραδέκτων ύπερ τρίτων εισφορών (κοινωνικών πόρων) ύπερ όρισμένων μόνον κατηγοριών πολιτών και δη ίσχυρών και οικονομικώς και κοινωνικώς έπαγγελματικών τάξεων, ως των δικηγόρων, των ιατρών, των μηχανικών, συμβολαιογράφων, χρηματιστών κλπ.

10) Άνισότης εις την ασφαλιστικήν προστασίαν ή όποία εκδηλώνεται διά των ποικίλων χρονικών προϋποθέσεων αι όποϊαι άπαιτούνται διά την χορήγησιν των παροχών και ίδια των συντάξεων, (διά την χορήγησιν συντάξεως γή-

ρατος λ.χ. άλλα ταμεία άπαιτούν συντάξιμον ύπηρεσίαν 35 έτών, άλλα 20, άλλα 8—10 και άλλα άρχονται μόνον εις 3 έτη, ή άκόμη και εις 500 ήμέρας έξργασίας, ως συμβαίνει εις τó ΙΚΑ), ή διά της χορηγήσεως άνεπαρκών κατ' είδος και έκτασιν, ή, άκόμη και διά του περιορισμού του κύκλου των έμμέσως ήσφαλισμένων εις όρισμένον μόνον πρόσωπα.

11) Η ύπαγωγή όλοκληρών κατηγοριών ήσφαλισμένων εις δύο ή και περισσότερα ταύτοχρόνως Ταμεία, παρὰ των όποιων λαμβάνουν συντάξεις υπερβαίνουσας κατά πολύ τας έν τής έξργασίας των άποδοχάς, ένθ' αι συντάξεις άλλων ήσφαλισμένων δέν άποτελοϋν παρὰ μόνον έλάχιστον ποσοτόν των άποδοχών των.

12) Τó κατώτατον όριον συντάξεων ποικίλλει τόσον πολύ, ώστε εις άλλα μόν ταμεία να είναι περίου 250—300 δραχμαί, εις άλλα δέ να άνέρχεται εις 1600. Όσαύτως μεγάλη ποικιλία ύπάρχει και εις τά πρόσωπα άτινα δικαιούνται συντάξεως λόγω θανάτου του άμέσως ήσφαλισμένου.

13) Η σύγχυσις όμως και ή άναρχία είναι πολύ έντονωτέρα εις τας παροχάς άσθενείας, διότι ένα ταμεία προβλέπουν άνάτατον όριον παροχών, ένα παρέχουν ταύτας άπεριορίστως, άλλα άπαιτούν την συμπλήρωσιν όρισμένων χρονικών προϋποθέσεων, άλλα έπιβάλλουν ύποχρωτικήν συμμετοχήν των ήσφαλισμένων εις τας δαπάνας άσθενείας, φαρμάκων κλπ., κυμαινόμενας από 10—50%, ένθ' άλλα παρέχουν έντελώς δωρεάν την φαρμακευτικήν περίθαλψιν. Έπίσης ή διάρκεια της χορηγήσεως έπιδόματος άσθενείας ποικίλλει κατ' Ασφαλιστικόν Ταμείον από 10—25 έβδομάδας, όπως επίσης ποικίλλει και ó χρόνος έναρξεως της πληρωμής του. Εις άλλα πάλιν άρχίζει από την τρίτην ήμέραν της άσθενείας, εις άλλα από την τετάρτην, την πέμπτην, την έκτην κλπ., ένθ' τó ποσοτόν του καταβαλλομένου έπιδόματος ποικίλλει, κυμαινόμενον από 25—65% του μισθοϋ των.

Δέν είναι δύσκολος ή συνέχισις της άπαριθμήσεως των μειονεκτημάτων του ασφαλιστικού μας συστήματος, ως λειτουργεί σήμεραν. Αί δυσμενείς συνέπειαι της έν των ένόντων και, φυσικά, άπρογραμματίστου δημιουργίας μεγάλου άριθμού ασφαλιστικών ταμείων είναι διάχυτοι και γνωστοί τόσον εις τó Κράτος όσον και εις τó μεγαλύτερον τμήμα των ήσφαλισμένων. Άκριβώς δι' αυτόν τόν λόγον δέν έπεκτείνομα περαιτέρω. Άπλώς μόνον θα μνηνεύσω ένα άκόμη χαρακτηριστικόν τó όποϊον δέν είναι υπερβολή να είπω ότι άποτελεί ίσως τó άποκορύφωμα της άναρχίας και της άνισότητος της ασφαλιστικής προστασίας ως αυτή παρέχεται σήμεραν. Πρόκειται περι των διατάξεων περι έξ-

ργασίας μετά την συνταξιοδότησιν. Άλλα ταμεία παρέχουν έλευθερίαν εις τούς συνταξιούχους των να άσκούν οίανδήποτε έξργασίαν. Άλλα άπαγορεύουν τελείως οίανδήποτε έξργασίαν των συνταξιούχων των, ένθ' άλλα πάλιν έπιτρέπουν παύτην υπό την άπαραίτητον και βασικήν προϋπόθεσιν να μη κερδίζουν οι έξργαζόμενοι συνταξιούχοι των πέραν ενός όρισμένου ποσού.

Έξ όλων των άνωτέρω άδβίαστον προκύπτει τó συμπέρασμα ότι ή στατική σημερινή μορφή της Ασφάλισως, όχι μόνον δέν έκπληροί πλήρως τούς σκοπούς της, άλλα τούναντίον ταισπωρεί τούς ήσφαλισμένους εις πην συντριπτικήν πλειοψηφίαν των και τούς διαφοροποιεί τεραστίας από άτόψευς ήθους εισφορών και παροχών, ως και προϋποθέσεων διά τας παροχάς. Η όυτω δημιουργηθείσα κατάσταση, νοσηρά αυτή καθ' έαυτή, συνετέλεσε μεταξϋ των άλλων και εις την δημιουργίαν κλίματος τούτου, ώστε αι σχέσεις μεταξϋ ήσφαλισμένων και των ασφαλιστικών οργανισμών των να είναι κάθε άλλο παρὰ άρμονικά.

Πράγματι είναι άληθές ότι εις των σοβαρών λόγων, της ύφισταμένης εις την έν Έλλάδι κοινωνικήν ασφάλισιν κακοδαιμονίας, είναι και ή άνυπαρξία ασφαλιστικής συνειδήσεως. Η σχέσις μεταξϋ ήσφαλισμένου και ασφαλιστικού φορέως είναι σχέσις περίου έχθρική. Οι ήσφαλισμένοι, είτε έχουν την γνώμη ότι άδικούνται, διότι αι παροχαι του Οργανισμοϋ είναι δυσαναλόγως μικραι έν συγκρίσει προς τας εισφοράς των ή τά έξοδα του Οργανισμοϋ γενικώτερον, είτε, έν έπιγνώσει της οικονομικής άδυναμίας του Οργανισμοϋ, έπιδιώκουν την χορήγησιν ύψηλών παροχών, άδιαφοροϋντες διά τó μέλλον. Έξ άλλου παρατηρείται, ίδια προκειμένου περι των ασφαλιστικών οργανισμών των έλευθέρος έξργαζόμενον όπου δέν ύπάρχει άυτοματισμός εις την εισπραξιν των εισφορών, πλήρης άδιαφορία διά την έκπλήρωσιν των έξ εισφορών ύποχρεώσεων των ήσφαλισμένων.

Έλλείπει συνεπώς τó πνεύμα συνεργασίας και κατανόσεως μεταξϋ ήσφαλισμένου και ασφαλιστικού φορέως, τó όποϊον είναι άπαραίτητον διά την άπρόσκοπτον λειτουργίαν του Οργανισμοϋ. Είναι άληθές ότι ή προαναφερθείσα κατάσταση βαρύνει κατά τó πλείστον τούς ασφαλιστικούς οργανισμούς οτινες ένθ' θα έπρεπε να εδρίσκονται εις συνεχή έπαφήν με τούς ήσφαλισμένους των και δι' άνακοινούμενων άπολογισμών της έτησίας δράσεώς των, να πληροφοροϋν αυτούς περι της οικονομικής καταστάσεως του οργανισμοϋ, της ύφισταμένης προοπτικής έξελίξεώς της και των δυσχερειών πού άνακύπτουν, οϋδέν πράττουν έν προκειμένω.

Πώς είναι όμως δυνατόν να γίνη μία τούαυτη (Η συνέχεια περι τόν προσεχές

Χρονιά

ΕΦΟΡΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ

1. Παιδεία : 'Εκκλησία.

Διά την ένότητα των θεμάτων αι επιτροπαι Παιδείας και 'Εκκλησίας συνέχισαν υπό τον Σύμβουλον αυτών κ. Στρουμπούλην, την επεξεργασίαν των θεμάτων των, συμφώνως προς τὸ πρόγραμμχ.

Νυκτερινὰ Σχολεῖα. 'Εξακολουθεῖ ὁμαλῶς ἡ λειτουργία των Σχολῶν τῆς 'Εταιρίας και τροποποιούνται, ἂν παραστῆ ἀνάγκη, αι συνθέσεις των επιτροπῶν αυτών δια τὴν καλύτεραν των λειτουργίαν.

2. Υγιεινή.

'Η υπό τον Σύμβουλον 'Υγιεινῆς κ. Β.Μπάζαν επιτροπή ἀπεδέχθη κατ' ἀρχὴν πρότασιν τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν κ. Μουτούση ὅπως συζητήσῃ τὸ θέμα τῆς ὀργανώσεως ὑπὸ τὴν ἀγίδα τῆς 'Εταιρίας ἐν 'Αθήναις και ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους Συνεδρίου περὶ των ἀλκαλικῶν ποτῶν.

3. Τουρισμός.

Συνεχίζεται ἐντατικῶς ἡ προσεργασία δια τὴν ἔναρξιν λειτουργίας τοῦ Ξενῶνος Πάρου κατὰ τὸ προσεχὲς Πάσχα. Μελετῶνται τὰ πορίσματα τοῦ πρώτου ἔτους λειτουργίας τοῦ Ξενῶνος προκειμένου νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν δια τὴν ἐρχομένην περίοδον. 'Ωσαύτως ἐζητήθη και ἡ συμπαράστασις τοῦ 'Οργανισμοῦ Τουρισμοῦ.

'Η προετοιμασία των 'Ανθεστηρίων συνεχίζεται ἐντατικῶς και λαμβάνονται τὰ προσήκοντα μέτρα δια τὴν καλύτεραν ἐμφάνισιν αυτών.

4. Διάφορα.

'Η 'Εταιρία 'Ελληνικῶν Σπουδῶν ἐδέχθη πρόσκλησιν ὅπως συμμετάσῃ εἰς τὸ κατὰ τὸ θέρος τοῦ τρέχοντος ἔτους διοργανούμενον εἰς Salzburg τῆς 'Αυστρίας Διεθνὲς 'Επιστημονικὸν Συνέδριον των Εὐρωπαϊκῶν Χωρῶν μετὰ εἰδικῶν προσωπικοτήτων και ἡ 'Εφορία Μελετῶν ἀπασχολεῖται μετὰ τὴν προετοιμασίαν τῆς τυχόν συμμετοχῆς τῆς εἰς αὐτό.

Τὴν 27-3-59 συνήλθον ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς 'Εταιρίας, οἱ σύμβουλοι των Διαφόρων 'Επιτροπῶν τῆς 'Εταιρίας μετὰ τοῦ 'Εφόρου μελετῶν και ἀντήλλαξαν ἀπόψεις δια

τὴν καλύτεραν ὀργάνωσιν τῆς 'Εφορίας. Εἰς ταύτην, ἐκτὸς των Συμβούλων Στρουμπούλη (Παιδείας και 'Εκκλησιαστικῶν), Μπάζα ('Υγιεινῆς), Μαρινοπούλου (Προνοίε), 'Αγαπητοῦ (Δικαιοσύνης), Παυλίδη και Σολωμοῦ (Τουρισμοῦ και Τύπου) παρέστη και ὁ κ. Χ. Παπαγεωργίου προκειμένου ν' ἀναλάβῃ ὡς Σύμβουλος των Οἰκονομικῶν θεμάτων.

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Κ. Ν. Κωνσταντινίδη: Οἱ Ροδιακοὶ ἀμφορεῖς και οἱ σφραγίδες τους. Σελίδες 34, 'Αθήναι 1958.

'Ο γνωστότατος Ρόδιος ποιητῆς και λογοτέχνης τοῦ 'Ελληνισμοῦ τῆς 'Αλεξάνδρειας, κυκλοφόρησε μίαν ἐνδιαφέρουσα μελέτη γιὰ τοὺς δοδιακοὺς ἀμφορεῖς. Με ζωντανὸ και ἐκλαϊκτικὸ ὕφος, ὁ καθιερωμένος ποιητῆς και πνευματικὸς ἄνθρωπος, παρουσιάζει μίαν ἀκόμα πτυχὴ τοῦ ἀρχαίου ροδιακοῦ πολιτισμοῦ, συμπληρώνοντας ἐπάξια τὸν κύκλο των βιβλίων του περὶ Ρόδου (α' 'Αθῶνα Λινδία, α' Ρόδος ἕνα τραγοῦδι).

Κωνστ. 'Ι. Βουρβέρη. Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν: 'Ανθρωπισμὸς και τεχνικὴ εἰς τὴν σύγχρονον ζώην. Σελίδες 16, 'Αθήναι 1959.

Με τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον, ἡ ὁποία χρωματίζει τριάντα πέντε μέχρι τώρα ἄνθρωπιστικὰ δημοσιεύματά του ὁ σ. ὀρίζει τὸν δρόμο πού θὰ περάσῃ ἡ σύγχρονον ἀγωγή, τῆς ἀδελφώσεως τῆς ἀρχαίας ἀνθρωπολογίας μετὰ τὴν σύγχρονον τεχνικὴ ἀντίληψη. Πολλοὶ ἐπῆγαν στὰ ἄκρα, ζητοῦν ἢ ἀρχαῖον οὐμανισμὸ ἢ τεχνικὴ παιδεία. 'Αν ὅμως και οἱ δυὸ δυνάμεις εἶναι πολύτιμες γιὰ τὴν συνέχισιν τῆς ζωῆς, ὅπως και εἶναι, τὸ σωστὸ εἶναι μ' ἐκείνους πού ἀκολουθοῦν τὸν πιὸ δύσκολο μὰ και πιὸ ἀληθινὸ, δρόμο, τοῦ συγκερασμοῦ.

Δ. Μ. Σ.

ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑ 'ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ,,

'Ενισχύσατε τὴν προσπάθειαν τῆς 'Εταιρίας 'Ελληνικῶν Σπουδῶν δια τὴν ἀντικειμενικὴν ἔρευναν, μελέτην και προβολὴν των ἑλληνικῶν προβλημάτων.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡΧ. 50

“Ολυμπία”

Δια
ΚΑΝΑΔΑ - ΑΜΕΡΙΚΗΝ

Τὸ μεγαλύτερον νεότερον
ταχύτερον 'Ελληνικὸν
ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΟΝ
23.000 τόνων ναυπηγήσεως
1953, ταχύτητος 21 μιλίων

GREEK LINE

Τὸ “ΟΛΥΜΠΙΑ”, προσφέρει σὲ δόλους ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐπιβάτης του πρωτοφανεῖς ἀνέσεις και πολυτέλειαν:

22 αἰθουσαι ψυχαγωγίας, σαλόνια, αἰθουσαι χοροῦ, 5 μπάρ, μίᾳ ταβέρνα, δυὸ ἀρχήστραι, ἀναγνώστῆρια, βιβλιοθήκαι, αἰθουσαι παιχνιδίων, γυμναστήρια, τρεῖς κολυμβητικαὶ πισίνας, καταστήματα, κομμωτήρια, κινηματογράφος, αἰθουσαι γιὰ τὰ παιδιὰ, καθημερινὰ λουκούλλεια γεύματα.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
17-19 ΑΚΤΗ ΜΙΑΟΥΤΗ - ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ - ΤΗΛ. 470.271

*"Οτι βάσει ο νους
σέ βαμβακερά υφάσματα*

*για κάθε χρήση,
για κάθε ανάγκη,
για όλους τους Έλληνες.*

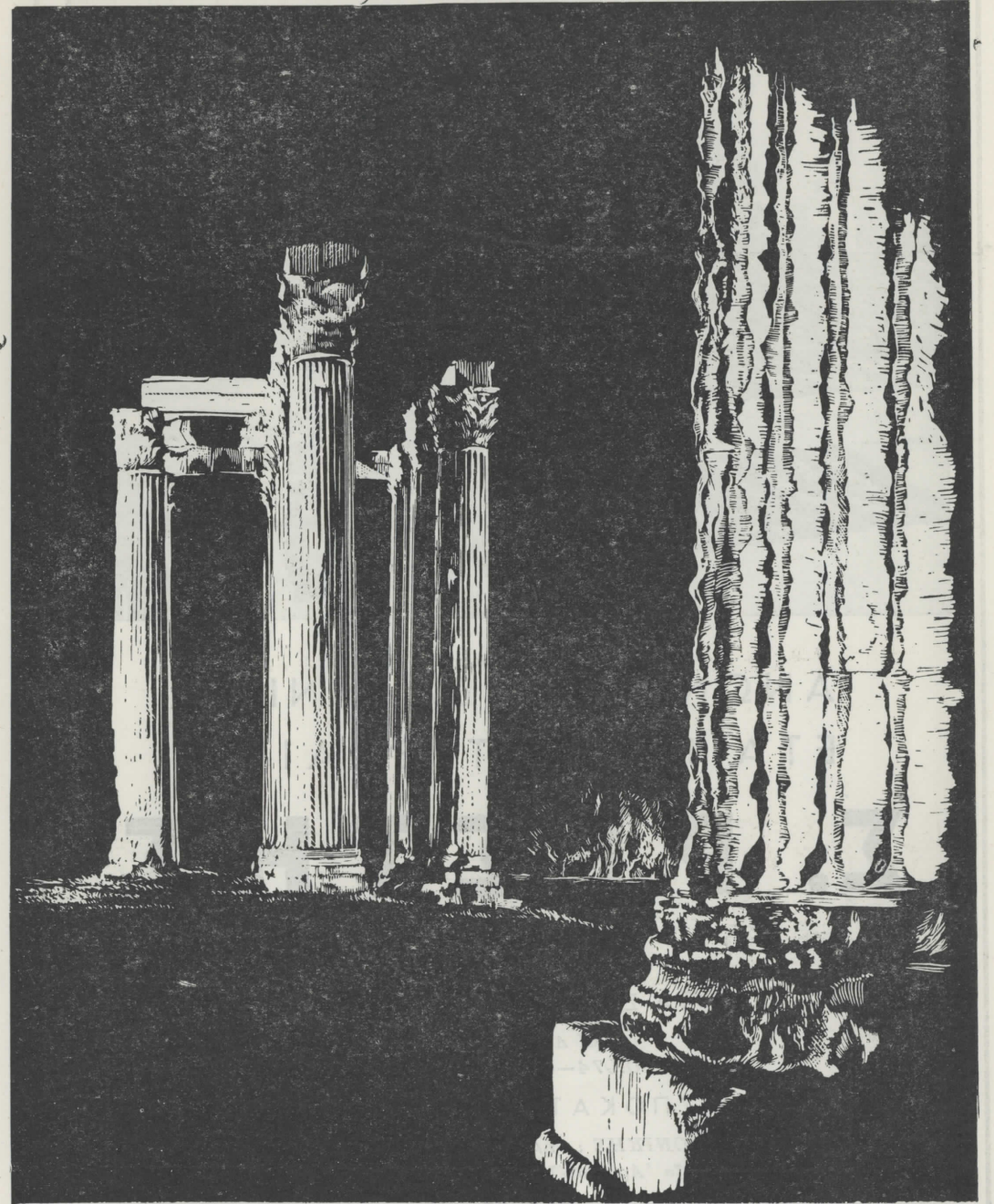
ΠΕΙΡΑΪΚΗ-ΠΑΤΡΑΪΚΗ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΣ Α.Ε.

ντύνει, στολίζει, νοιμουρεύει!

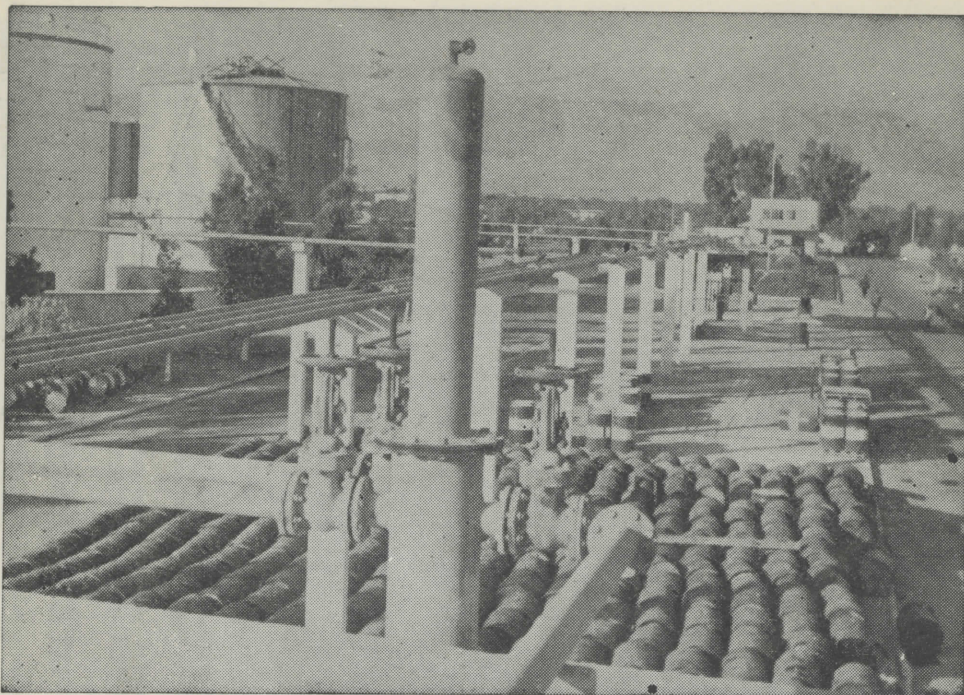
ΑΔΕΛ Π-7

Αυτό το σήμα αποτελεί εγγύησιν,
ότι αγοράζετε γνήσιον ύφασμα
"ΠΕΙΡΑΪΚΗΣ - ΠΑΤΡΑΪΚΗΣ,"

Πρόσδος με τόν ηθευτρισμόν ΗΕΑΠ

Η Λ Ε Κ Τ Ρ Ι Κ Η Ε Τ Α Ι Ρ Ε Ι Α Α Θ Η Ν Ω Ν Π Ε Ι Ρ Α Ι Ω Σ Α . Ε .

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΩΝ
Σ. Ρ Ε Σ Τ Η Σ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 7 - ΑΘΗΝΑΙ

Τ Η Λ Ε Φ Ω Ν Α :

30.973—30.974—30.975—33.613—34.939

Υ Π Ο Κ Α Τ Α Σ Τ Η Μ Α Τ Α

Θ Ε Σ Σ Α Λ Ο Ν Ι Κ Η Σ : Β Α Σ Ι Λ Ε Ω Σ Κ Ω Ν Σ Τ Α Ν Τ Ι Ν Ο Υ 11

(Πλατεία 'Αριστοτέλους)—Τηλέφωνον : 73.173

Π Α Τ Ρ Ω Ν : Ο Θ Ω Ν Ο Σ - Α Μ Α Λ Ι Α Σ 72

Τηλέφωνον 38.34

Ε Γ Κ Α Τ Α Σ Τ Α Σ Ε Ι Σ
Σ Κ Α Ρ Α Μ Α Γ Κ Α — Ρ Ι Ο Ν (Π Α Τ Ρ Α Ι)